

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

SPIS TREŚCI

JĘZYK POLSKI.....	2
JĘZYK ANGIELSKI.....	20
JĘZYK WŁOSKI	43
MUZYKA	44
HISTORIA	46
GEOGRAFIA	74
BIOLOGIA.....	81
CHEMIA	91
FIZYKA	104
MATEMATYKA	122
INFORMATYKA.....	130
WYCHOWANIE FIZYCZNE.....	133
RELIGIA	142

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

JĘZYK POLSKI

Ocena niedostateczna

Uczeń nie osiąga poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie, nawet z pomocą nauczyciela, wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Lekceważy swoje obowiązki, nie wykazuje chęci by nadrobić zaległości. Brak wiedzy i umiejętności uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy w klasie programowo wyższej.

Ocena dopuszczająca

Uczeń potrafi:

- opisać obraz i nazwać barwy użyte przez artystę, wymienić elementy dzieła sztuki
- omówić treść fragmentów tekstu
- określić rodzaj literacki utworu i rodzaj narracji
- określić ramy czasowe starożytności
- wymienić przydomki Ateny i przypisywane jej atrybuty
- wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu i wskazać jego główną myśl
- wymienić cechy mitu i przypowieści
- wymienić odmienne i nieodmienne części mowy i je scharakteryzować
- wymienić części mowy, z którymi nie piszemy łącznie i rozdzielnie
- wymienić wyjątki od obowiązujących reguł
- zdefiniować imiesłowy a także imiesłowy przymiotnikowe czynne i biernie
- omówić regułę tworzenia imiesłów przymiotnikowych
- zdefiniować imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie
- omówić regułę tworzenia imiesłów przysłówkowych
- wymienić zasady pisowni „nie” z imiesłowami
- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie
- posługiwać się pojęciami: starożytność, sztuka antyczna, mit, przypowieść (parabola), symbol, epika, odmienne i nieodmienne części mowy, imiesłowy przymiotnikowe czynne i biernie, imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie, kompozycja tekstu, opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią
- określić ramy czasowe renesansu
- wyjaśnić pochodzenie nazwy epoki
- wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego
- wyjaśnić znaczenie pojęć: fraszka, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie
- omówić treść fraszki
- wskazać środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego
- wyjaśnić znaczenie pojęcia archaizm i wymienić ich rodzaje z także wskazać je w utworach
- wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego fraszki
- wyjaśnić znaczenie pojęcia pieśń i omówić jej treść
- wyjaśnić znaczenie pojęć: rym gramatyczny, apostrofa, uosobienie

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- omówić treść trenów i określić rodzaj liryki, który reprezentują *Treny* (Tren VII i VIII)
- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie
- zgromadzić informacje na temat opisywanego dzieła sztuki
- wymienić typy dzieł malarskich
- wymienić części zdania
- wymienić rodzaje wypowiedzi w zależności od celu wypowiedzi
- wymienić rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń
- wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- wymienić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą
- posługiwać się pojęciami: renesans, sztuka renesansu, fraszka, tren, pieśń, wiersz sylabiczny, malarstwo, opis dzieła sztuki, archaizmy, wypowiedzenia, zdanie pojedyncze, zdanie złożone współrzędnie, zdanie złożone podrzędnie, równoważnik zdania, części zdania i związki wyrazowe w zdaniu
- określić rodzaje narracji
- omówić świat przedstawiony w dziele
- określić rodzaj literacki utworu
- wskazać w słowach Scrooge'a kierowanych do siostrzeńca wypowiedź ironiczną
- wypowiedzieć się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą święta Bożego Narodzenia
- opisać wybrane święta z przeszłości głównego bohatera
- wyjaśnić, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje głównego bohatera opowiadania
- opisać sposób przedstawienia duchów w utworze
- określić ramy czasowe oświecenia i wyjaśnić etymologię nazwy epoki
- wymienić najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego
- omówić treść poznanych bajek
- zapisać w punktach historię Małego Księcia i róży
- zapisać w punktach wydarzenia przedstawione w tekście
- wyjaśnić, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż
- omówić treść wiersza
- wymienić etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej
- wymienić etapy rozwoju rzeźby
- wymienić typy zdań złożonych podrzędnie
- zdefiniować imiesłowowy równoważnik zdania
- wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną
- wymienić etapy pisania streszczenia
- przedstawić zasady cytowania tekstów w tym poezji
- wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego
- posługiwać się pojęciami: oświecenie, sztuka oświecenia, rzeźba, rymy męskie i żeńskie, alegoria, bohater dynamiczny, zdania złożone podrzędnie, zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, mowa zależna i niezależna, wypowiedź o charakterze argumentacyjnym
- opisać, co widzi na obrazie
- określić ramy czasowe romantyzmu i przedstawić etymologię nazwy epoki
- wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza
- wyjaśnić, do jakiej kategorii duchów należy Widmo
- omówić sposób wywołania zjawy

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- ustalić, czego Widmo żąda od zgromadzonych wieśniaków
- określić czas akcji utworu
- zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza
- wskazać wydarzenie, które zburzyło przewidziany porządek dziadów, i wyjaśnić, jak zareagowali na nie Guślarz oraz zebrany lud
- wyjaśnić znaczenie pojęć: ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna
- znać podstawowe wątki pojawiające się w Świteziance
- wyrazić swoimi słowami sens każdego poznanego aforyzmu
- wymienić etapy pisania rozprawki
- przedstawić schematy pisania rozprawki
- wskazać wyrazy podstawowe i pochodne
- wskazać w podanych wyrazach formanty i nazwać ich typy
- omówić zasady pisowni przedrostków: z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-
- omówić zasady pisowni przyrostków: -dzki, -dztwo, -cki, -ctwo
- omówić zasady pisowni przyrostka -stwo
- zdefiniować wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo
- omówić zasady pisowni wyrazów z literami: ó, u, rz, ż, ch, h
- zdefiniować wyraz złożony
- przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych
- posługiwać się pojęciami: romantyzm, sztuka romantyzmu, dramat, ballada, aforyzm, ironia, wyraz podstawowy, wyraz pochodny, parafraza słowotwórcza, temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo, przedrostki i przyrostki o trudnej pisowni, rozprawka
- omówić treść fragmentów tekstu
- zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego
- opisać świat fantastyczny przedstawiony w dramacie
- wskazać sceny, w których przenikają się światy ziemski i nadprzyrodzony
- wyjaśnić, kiedy rozgrywa się akcja dramatu i co o tym świadczy
- przedstawić w punktach etapy dochodzenia Balladyny do władzy
- omówić treść fragmentów artykułu
- wymienić zasady etyki językowej
- omówić sposoby naruszania etyki językowej
- wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej
- wymienić cechy wypowiedzi manipulacyjnej
- wymienić sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach
- przedstawić etapy przygotowywania przemówienia
- wymienić środki retoryczne
- zdefiniować pojęcia: treść i zakres znaczeniowy wyrazu
- wyjaśnić znaczenie pojęć: synonim, antonim, wyraz wieloznaczny, homonim
- wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami
- przedstawić podział głosek
- wymienić funkcje głoski „i”

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- przedstawić zasady akcentowania w języku polskim
- przedstawić zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne
- wymienić zasady pisowni wyrazów z ą, ę, om, em, on, en
- posługiwać się pojęciami: tragedia, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł, etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja, środki perswazji i manipulacji w reklamie, fonetyka, głoska, samogłoska, spółgłoska (miękka, twarda, dźwięczna, bezdźwięczna), głoska ustna i nosowa, upodobnienia pod względem dźwięczności (wsteczne, postępowe, międzywyrazowe, udźwięcznienie, ubezdźwięcznienie), sylaba, akcent i intonacja, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, homonimy, przemówienie
- opisać sytuację przedstawioną we fragmentach aktu I utworu
- podać przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem
- podać przykłady sprzeczności między tym, co mówią postacie utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnić, czemu służy ukazanie tych sprzeczności
- wymienić cechy bohaterów wyśmiane w *Zemście*
- odnaleźć w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenić, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji
- wskazać wątek główny i wątki poboczne
- wymienić elementy recenzji
- wymienić odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji
- przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej
- wymienić przykłady słów o ograniczonym zasięgu
- posługiwać się pojęciami: komedia, komizm, różne odmiany polszczyzny, oficjalna odmiana języka, nieoficjalna odmiana języka, kolokwializmy, język ogólnonarodowy, słownictwo o ograniczonym zasięgu, recenzja.

Ocena dostateczna

Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:

- określić temat obrazu, jego kompozycję oraz przedstawić skojarzenia związane z obrazem a także wyrazić swoją opinię na jego temat
- scharakteryzować główną bohaterkę utworu i omówić postawy pozostałych bohaterów utworu
- wypowiedzieć się na temat wierzeń ludzi żyjących w starożytności
- wymienić najważniejsze cechy antycznej sztuki
- wymienić cechy charakteru Ateny i zilustrować je przykładami
- ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w przypowieści
- wymienić cechy bohaterów przypowieści i zilustrować je przykładami
- scharakteryzować bohatera utworu
- sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej
- uporządkować wskazaną wypowiedź
- zgromadzić informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych
- zgromadzić informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści
- nazwać części mowy występujące w tekście
- określić formy odmiennych części mowy
- uzupełnić tekst właściwymi przyimkami
- uzupełnić tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z „nie”
- wskazać imiesłowy przymiotnikowe w podanym tekście

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wskazać imiesłowy przysłówkowe w podanym tekście
- zastąpić określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem „nie”
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- opisać postacie przedstawione na obrazie
- omówić kolorystykę dzieła
- określić myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej
- zdefiniować humanizm
- wymienić najważniejsze dokonania renesansowe i określić ich funkcję
- wymienić najważniejszych twórców epoki
- scharakteryzować twórczość poety
- określić charakter fraszek
- przedstawić układ rymów we fraszce
- wyjaśnić znaczenie pojęcia fraszka w różnych kontekstach
- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego każdej z fraszek
- wskazać apostrofę we fraszce i wyjaśnić jej funkcję
- przedstawić współczesne formy wskazanych archaizmów
- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata utworu
- podzielić wiersz na części tematyczne
- wskazać środki stylistyczne użyte w utworze
- określić rodzaje rymów występujących w wierszu
- wskazać adresata Trenów
- wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny (Tren VII i VIII)
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- scharakteryzować narratora tekstu
- rozróżnić najważniejsze typy dzieł malarskich
- wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego
- zastąpić archaizmy wyrazami współczesnymi
- wskazać archaizmy w podanych zdaniach
- wskazać główne części zdania i je nazwać
- wskazać zdania bezpodmiotowe
- wskazać w zdaniach określenia i je nazwać
- rozpoznać rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi
- odróżnić zdanie od równoważnika zdania
- rozpoznać rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń
- wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte
- wskazać w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie
- uzupełnić tekst wyrazami zapisanymi od wielkiej i małej litery
- wykorzystywać najważniejsze konteksty

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wypowiedzieć się na temat postaci przedstawionych na obrazie
- określić sytuację, w jakiej zostały przedstawione postaci
- scharakteryzować głównego bohatera tekstu
- scharakteryzować bohaterów fragmentów utworu
- określić stosunek narratora do głównego bohatera tekstu
- przedstawić wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge, i wskazać te, których początkowo mu zabrakło
- porównać Scrooge'a z jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi
- opisać, w jaki sposób w *Opowieści wigilijnej* zostało przedstawione Boże Narodzenie
- określić stosunek Ebenezera Scrooge'a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu
- nazwać emocje towarzyszące Scrooge'owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni
- określić, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha
- udowodnić, że Scrooge jest typowym przykładem filistra
- wymienić priorytety oświeceniowe
- wyjaśnić, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie
- wymienić dzieła sztuki oświeceniowej
- scharakteryzować twórczość poety
- wskazać cechy gatunkowe w poznanych utworach
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu
- omówić postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości
- wyjaśnić, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księżciu w kontakcie z różą i jak one ewoluowały
- wymienić konsekwencje oswojenia i wyjaśnić, co można dzięki niemu zyskać
- wytłumaczyć, jak lis i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność
- wypowiedzieć się na temat narracji w utworze i jej wpływu na sposób przedstawienia świata
- wskazać wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym
- wskazać w utworze cechy przypowieści
- scharakteryzować tytułowego bohatera na podstawie opisu jego planety i reakcji na różne doświadczenia
- omówić relację pomiędzy Małym Księżciem a różą i przedstawić stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania
- scharakteryzować mieszkańców poszczególnych planet
- opisać sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrówki i relacji z różą
- scharakteryzować tytułową bohaterkę utworu
- odnaleźć tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście
- wskazać najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju
- rozróżniać najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat
- wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe
- wskazać zdanie nadrzędne
- uzupełnić podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania
- poprawić wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania
- wskazać w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną
- zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- uzupełnić tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- wskazać fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego
- scharakteryzować bohaterów Świtezianki i określić tematykę ballady
- wymienić najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego
- wymienić cechy bohatera romantycznego
- scharakteryzować twórczość poety
- opisać reakcję Guślarza na widok upiora
- wytłumaczyć, jaką rolę odgrywają i co symbolizują w utworze towarzyszące zjawie ptaki
- wymienić cechy charakteru złego pana i zilustrować każdą z nich odpowiednim przykładem z opowieści ptaków
- określić funkcję dziadów w życiu przedstawionej społeczności
- scharakteryzować relację między światem żywych a światem zmarłych nawiązaną dzięki dziadom
- wyjaśnić, jaką rolę w życiu gromady odgrywa Guślarz oraz co może oznaczać rozpalany przy nim ogień
- wytłumaczyć, kim jest milcząca postać z zakończenia dramatu – zjawą czy żywym człowiekiem
- opisać milczącego bohatera z zakończenia utworu i wyjaśnić, do którego świata należy ta postać – rzeczywistego czy nadprzyrodzonego
- ustalić, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator
- wskazać punkt kulminacyjny utworu
- scharakteryzować bohaterów utworu
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- wypowiedzieć się na temat narracji w utworze
- scharakteryzować uczucie łączące bohaterów
- wskazać tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy
- zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu rozprawek
- dopisać wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki
- wybrać spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy
- utworzyć wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych
- wskazać wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych
- zbudować wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazać wrostki
- wymienić funkcje formantów
- uzupełnić wyrazy odpowiednimi przedrostkami
- uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami
- wskazać wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo
- uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi literami
- wskazać wśród podanych przykładów wyrazy złożone
- utworzyć wyrazy złożone z podanych wyrazów
- przyporządkować przymiotniki złożone do odpowiednich ilustracji i wyjaśniać ich znaczenie
- wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci na obrazie
- określić sytuację życiową bohaterów realistycznych sceny 3 aktu I: Kirkora, Wdowy i jej córek
- podać różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytoczyć fragmenty utworu potwierdzające ten wybór
- wytłumaczyć, czym dla każdej z sióstr jest miłość

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wymienić cechy dramatu, które wpłynęły na to, że autor użył w jego podtytule pojęcia tragedia
- zgromadzić informacje na temat dramatu romantycznego
- udowodnić, że Balladyna ma cechy typowe dla gatunku literackiego, który reprezentuje
- omówić sposoby sprawowania władzy przez czterech królów wspomnianych w utworze Juliusza Słowackiego
- wytłumaczyć, jaką królową chciała być Balladyna i uzasadnić swoją odpowiedź odpowiednimi cytatami z ostatniej sceny dramatu
- podać przykłady z dramatu ilustrujące wyrachowanie i niemoralne postępowanie tytułowej bohaterki
- wskazać cechy świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu
- wskazać wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa
- wyjaśnić, na czym polega perswazyjny bądź manipulacyjny charakter wypowiedzi
- podać przykłady sloganów reklamowych
- podać przykłady użycia środków retorycznych
- dokonać analizy podanego przemówienia
- podać definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści
- uporządkować wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym
- zastąpić podane wyrazy ich synonimami
- podać antonimy do podanych wyrazów
- wyjaśnić, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów
- podzielić słowa na głoski i sylaby
- podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych
- wskazać upodobnienia fonetyczne
- wskazać różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów
- uzupełnić podane zdania odpowiednimi formami wyrazów
- wyjaśnić zasady zapisu podanych wyrazów
- omówić gesty osób przedstawionych na obrazie i ich usytuowanie względem siebie
- wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu
- omówić zachowanie Rejenta podczas sprzeczki z Cześnikiem i wyjaśnić, o czym ono świadczy
- uzasadnić stwierdzenie, że Raptusiewicz i Milczek to nazwiska znaczące, odwołując się do fragmentów aktu I
- wymienić cechy Rejenta ujawnione w scenie rozmowy z mularzami (murarzami)
- zgromadzić informacje o Cześniku i Rejencie oraz uporządkować je od najogólniejszych do najbardziej szczegółowych
- wyjaśnić, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie Cześnika i Rejenta
- podzielić bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych
- wyjaśnić, jaką rolę odgrywają w utworze bohaterowie epizodyczni
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- przedstawić relacje międzyludzkie i zasady obowiązujące w tytułowych prostych krajach
- omówić stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości
- odróżnić recenzję od sprawozdania
- selekcjonować informacje przydatne przy pisaniu recenzji
- przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu
- uzupełnić tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu
- tłumaczyć, czym są profesjonalizmy.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Ocena dobra

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:

- zinterpretować znaczenie barw
- omówić sposób przedstawienia opisaney historii w artykułach prasowych
- wypowiedzieć się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii
- określić temat mitu i wyjaśnić jego funkcję
- omówić sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera
- zinterpretować wskazane słowa
- poprawić wskazane wypracowanie
- sformułować wstęp do wypracowania
- wskazać wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniem
- dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu
- dokonać analizy tekstu współczesnej wersji przypowieści
- przekształcić formy czasowników
- użyć czasowników we właściwych formach
- przeredagować zdania, używając właściwych zaimków
- wskazać regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów
- wskazać imiesłowy przymiotnikowe w tekście i podzielić je na kategorie
- uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi
- wskazać imiesłowy przysłówkowe w tekście i podzielić je na kategorie
- uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi
- utworzyć imiesłowy z przeczeniem „nie”
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko
- odnieść sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu
- omówić funkcję pytań retorycznych w tekście
- omówić specyfikę sztuki renesansowej
- wskazać elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego
- wskazać elementy humoru we fraszkach
- omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze
- określić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór
- określić funkcję wyliczenia
- przedstawić stosunek Jana Kochanowskiego do natury
- określić kontekst biograficzny fraszki
- omówić symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny
- zinterpretować tytuł utworu
- zinterpretować metafory użyte w wierszu
- omówić funkcję personifikacji
- omówić funkcję zdrobnień w *Trenach*

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wyjaśnić funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu (Tren VII i VIII)
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko
- omówić relacje pomiędzy bohaterami
- zinterpretować sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu
- opisać kolorystykę i nastrój obrazu
- wypowiedzieć się na temat proporcji dzieła
- wskazać główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie
- wymienić kryteria, według których ocenia się obraz
- określić rodzaje podanych archaizmów
- określić funkcję archaizmów w tekście stylizowanym
- wypisać związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach
- przekształcić zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie
- stworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie
- wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów
- wyjaśnić zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych
- wskazać elementy stylu potocznego i języka młodzieży
- zinterpretować wskazany fragment utworu
- opisać uczucia Scrooge'a w chwili, gdy odeszła od niego ukochana kobieta
- przedstawić wcześniejsze relacje Ebenezera Scrooge'a z ludźmi i wyjaśnić, co stało się z osobami, które kochał
- opisać realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu
- podać przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę
- wyjaśnić, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens
- wyjaśnić, czemu miało służyć wprowadzenie do utworu elementów fantastycznych
- omówić relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu
- omówić specyfikę polskiego oświecenia
- scharakteryzować sztukę oświecenia
- wyjaśnić sens alegorii użytych w bajkach
- przedstawić morały poznanych bajek
- wskazać stały związek frazeologiczny użyty w wierszu i omówić jego funkcję
- wytłumaczyć, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać
- opisać dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia
- wyjaśnić, co według lisa oznacza słowo oswoić i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów zaprzyjaźnić się, pokochać wyjaśnić, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą
- przedstawić sytuację, w której znalazł się pilot krótko przed spotkaniem z Małym Księciem, i wyjaśnić, co ona może symbolizować
- opisać przemianę wewnętrzną pilota
- wyszukać w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów
- sformułować pytania, na które można odpowiedzieć aforyzmami z Małego Księcia
- wskazać adresata książki Mały Książę i uzasadnić swoje zdanie
- wyjaśnić, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wytłumaczyć, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych
- wytłumaczyć, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater
- sformułować listę przestróg, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet
- określić nastrój utworu
- wskazać różne typy argumentów w podanym tekście
- sformułować argumenty potwierdzające podaną tezę
- omówić elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła
- sformułować pytania do zdań podrzędnych
- określić typy zdań podrzędnych
- wymienić pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach
- wymienić warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania
- przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie
- przekształcić dowolny dialog na mowę zależną
- zastosować w zapisie dialogu poprawną interpunkcję
- poprawić błędy w podanym streszczeniu
- przygotować w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu
- stworzyć tekst zawierający cytaty
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko
- zinterpretować funkcję gestów namalowanych postaci
- zinterpretować przenikanie się kolorów i kształtów
- omówić najważniejsze cechy sztuki romantycznej
- wymienić najważniejsze dzieła sztuki romantycznej
- wskazać elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza
- interpretować balladę Świtezianka w kontekście filozofii romantycznej
- nazwać środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza
- wskazać w podanym fragmencie utworu wyrazy, które nie są używane we współczesnym języku polskim, i podać ich aktualne odpowiedniki
- zinterpretować nauki moralne przekazane przez duchy
- wskazać elementy obyczajów ludowych w utworze
- wyjaśnić, w jakim celu poeta wprowadził do dramatu duchy, które pojawiają się w czasie obrzędu
- przedstawić genezę poszczególnych części Dziadów
- zinterpretować motto utworu pochodzące z dramatu Williama Szekspira
- omówić stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń
- wyjaśnić sens nauki moralnej zawartej w utworze
- wskazać cechy gatunkowe w utworze
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko
- omówić emocje bohaterów
- zinterpretować tytuł książki
- omówić grę słów w poszczególnych aforyzmach

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- sformułować argumenty do podanego zagadnienia
- sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy
- stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji
- wskazać formant w wyrazie pochodnym
- wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych
- podzielić podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia
- utworzyć przymiotniki od podanych nazw miejscowości
- uzupełnić podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami
- uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami
- wskazać wyrazy należące do jednej rodziny
- wskazać rdzenie w podanych grupach wyrazów
- wyjaśnić pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach
- wskazać nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter
- wypisać wyrazy złożone z mapy Polski
- poprawnie wymówić i odmienić podane wyrazy złożone
- przekształcić zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone
- odnieść scenę na obrazie do opowieści biblijnej
- wyjaśnić rolę sił nadprzyrodzonych w wydarzeniach przedstawionych w dramacie
- wyjaśnić, o czym świadczą odpowiedzi na pytania Kirkora udzielane przez Alinę i Balladynę
- wskazać zabiegi artystyczne w scenie 1 aktu II, za pomocą których zostały uwidocznione silne emocje bohaterów
- wymienić wątki miłosne zaprezentowane w utworze i nadać im tytuły
- przedstawić wnioski na temat roli miłości w życiu człowieka, które można wysnuć na podstawie lektury Balladyny
- wyjaśnić, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych
- określić funkcję baśni i legend w dramacie
- omówić zmiany, które zaszły w psychice Balladyny po dokonaniu pierwszej zbrodni
- sformułować na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu
- dokonać analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów
- podać przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych
- dokonać analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego
- dokonać analizy funkcji gry słów w podanych sloganach
- dokonać analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych reklamach
- porównać podane przemówienia i ocenić ich skuteczność
- dokonać analizy niewerbalnych środków komunikacji
- skorygować wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym zakresie znaczeniowym
- odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych
- wskazać funkcje głoski „i” na podanych przykładach
- zaznaczyć strzałką kierunek upodobnienia
- poprawić błędy w podanym tekście
- skorzystać ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wyjaśnić, w jaki sposób Milczek traktuje prawo i innych ludzi
- opisać i zinterpretować zachowanie Cześnika i Rejenta przedstawione w didaskaliach do sceny 11 aktu IV oraz wyjaśnić znaczenie tego fragmentu utworu dla zrozumienia postaw bohaterów w kolejnych scenach
- scharakteryzować stryja Klary na podstawie jego wypowiedzi
- porównać Cześnika i Rejenta
- ocenić, czy w scenie, w której Papkin pragnie złożyć śluby wierności Klarze, styl jego wypowiedzi pasuje do sytuacji
- zinterpretować tytuł utworu w kontekście całej lektury i wyjaśnić, do czego doprowadziła tytułowa zemsta
- sporządzić katalog głównych wad Polaków na podstawie zachowań wszystkich bohaterów utworu
- wyjaśnić sens motto utworu
- dokonać analizy zakończenia Zemsty i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie
- wytłumaczyć, do jakich postaw Aleksander Fredro chciał nakłonić Polaków
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko
- porównać reakcje bohaterów tekstu na zaistniałą sytuację
- zinterpretować metafory zawierające przymiotnik prosty
- omówić funkcję pytań w poznanym wierszu
- stworzyć plan recenzji
- ocenić poszczególne elementy recenzji
- wskazać wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej
- wskazać słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu
- rozpoznawać w tekście słowa o ograniczonym zasięgu, w tym profesjonalizmy
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko.

Ocena bardzo dobra

Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:

- zinterpretować tytuł obrazu
- zinterpretować przesłanie obrazu w kontekście prawdy o człowieku
- omówić wpływ narracji na odbiór utworu
- wymienić osiągnięcia cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności
- ocenić postępowanie bogini
- sformułować morał przypowieści
- stworzyć wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie
- zredagować opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej
- stworzyć opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią
- użyć w zdaniach właściwych spójników
- zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z „nie”
- przekształcić formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe
- utworzyć i nazwać imiesłowy przymiotnikowe
- przekształcić formy czasowników w imiesłowy przysłówkowe

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- utworzyć i nazwać imiesłowy przysłówkowe
- zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem nie
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- uogólniać, podsumowywać i porównywać
- wypowiedzieć się na temat roli gry światła
- zinterpretować funkcję odniesień do zjawisk przyrody w tekście
- omówić dzieło renesansowe
- omówić sposób obrazowania w utworach
- omówić funkcję wyliczenia wartości ważnych dla człowieka
- sformułować główną myśl fraszki
- zinterpretować funkcję uosobienia w tekście
- omówić renesansowy charakter frazsek
- wyjaśnić przesłanie wiersza
- wyjaśnić znaczenie rysunku umieszczonego w podręczniku w odniesieniu do treści tekstu
- omówić funkcję wykrzyknienia użytego w puencie utworu
- omówić funkcję odwołania do ubioru dziecka (Tren VII i VIII)
- wszystkie poznane treny:
- porównać poznane utwory i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego
- wskazać cechy wspólne poznanych trenów
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- uogólniać, podsumowywać i porównywać
- porównać sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w Trenach Jana Kochanowskiego
- zredagować opis wskazanego obrazu
- ocenić obraz według podanych kryteriów
- stworzyć tekst z archaizmami
- ułożyć wypowiedzenia z różnymi częściami zdania
- utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- tworzyć zdania złożone współrzędnie różnych typów
- zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- uogólniać, podsumowywać i porównywać
- wypowiedzieć się na temat funkcji mediów społecznościowych
- zinterpretować tytuł utworu
- napisać ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci
- zacytować sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnić, czemu służy taki zabieg
- sporządzić spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w Opowieści wigilijnej
- przygotować mowę dla adwokata broniącego Ebenezera Scrooge'a, w której przekonuje on duchy świąt, by podjęły walkę o duszę tej postaci

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- omówić wybrane dzieło oświeceniowe
- wypowiedzieć się na temat udziału Ignacego Krasickiego w inicjatywach oświeceniowych
- wypowiedzieć się na temat aktualności bajek poety
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- postawić tezę interpretacyjną
- dokonać analizy obrazu miłości przedstawionego w utworze
- wyjaśnić metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i scharakteryzować stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej
- przedstawić swoje stanowisko na temat tego, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu
- zinterpretować decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu
- wyjaśnić, dlaczego pilot wybrał się na poszukiwanie studni, choć ten pomysł wydawał mu się absurdalny
- wyjaśnić, w jakim świetle zostały przedstawione wartości rządzące światem dorosłych i co o nich myśli główny bohater książki
- zinterpretować symbolikę podróży w odniesieniu do poznanego utworu i w sensie ogólnym
- zredagować subiektywny opis Ziemi
- zinterpretować wskazany fragment
- stworzyć wypowiedź argumentacyjną
- ocenić dzieło sztuki według podanych kryteriów
- przedstawić relację zdań na wykresie
- przekształcić podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania
- zredagować tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej
- stworzyć streszczenie wybranego tekstu narracyjnego
- stworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- zinterpretować tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu
- sformułować problem przedstawiony we fragmentach tekstu
- wymienić przyczyny lęku przed innością
- omówić wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego
- przedstawić informacje na temat życia społecznego poety
- napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych
- omówić światopogląd ludzi uczestniczących w dziadach
- stworzyć notatkę na temat przyczyn fascynacji romantyków obrzędami ludowymi
- wyjaśnić, jak rozumie zakończenie *Dziadów cz. II*
- opracować własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu *Dziadów cz. II* na scenie i oddanie atmosfery dramatu
- podjąć dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie Świtezianka
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- uogólniać, podsumowywać i porównywać
- ocenić aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- napisać rozprawkę
- wskazać oboczności w wyrazach
- utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych
- przekształcić podane wypowiedzi tak, aby użyć wyrazu z przyrostkiem o kłopotliwej pisowni
- utworzyć rodzinę wyrazów
- stworzyć tekst z kłopotliwymi literami
- stworzyć tekst z wyrazami złożonymi
- utworzyć przymiotniki złożone od podanych nazw własnych
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- odnieść wizerunek kobiety do tradycji biblijnej
- wypowiedzieć się na temat popełniania zła na niby w świecie nierzeczywistym
- omówić funkcję tytułu tekstu
- wskazać słowa klucze w tekście
- dokonać analizy słów i postępowania obu sióstr
- dokonać analizy losów wszystkich zakochanych bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego i wyjaśnić, jaką cenę płaci każdy z nich za swoje zaangażowanie uczuciowe
- pisać wypracowania udzielające odpowiedzi na pytanie problemowe zawarte w temacie, opierając się na przerabianych lekturach obowiązkowych
- wskazać po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnić, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii
- wyjaśnić, na czym polega tragizm losów tytułowej bohaterki utworu
- zestawień biblijną opowieść o Kainie i Abla z historią przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego
- wyjaśnić, dlaczego Balladyna, mimo że uczciwie osądziła swoje zbrodnie, musiała zginąć
- przedstawić na podstawie lektury Balladyny kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice
- sformułować wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa
- sformułować tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny
- sformułować slogany reklamowe
- przygotować przemówienie
- wygłosić przemówienie
- dopisać do podanych wyrazów te o szerszym i węższym zakresie znaczeniowym
- podać różne znaczenia wskazanych wyrazów
- odpowiednio akcentować wyrazy
- wytłumaczyć różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów
- stworzyć tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z ą, ę, om, em, on, en
- rozważyć, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała
- wyjaśnić, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk
- wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w czasach Aleksandra Fredry i współcześnie
- wskazać zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnić, na czym polega zawarty w nich humor
- wytłumaczyć, w jaki sposób plakaty zamieszczone w podręczniku nawiązują do wymowy Zemsty
- ocenić, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa
- sformułować przesłanie wiersza
- napisać recenzję wybranego filmu

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- dostosować tekst do sytuacji komunikacyjnej
- przekształcić tekst napisany w środowiskowej odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować.

Ocena celująca

Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:

- podjąć dyskusję na temat przyczyn postrzegania tej samej osoby na różne sposoby
- porównać obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw
- na podstawie wywiadu z autorką wypowiedzieć się na temat funkcji humoru w tekstach literackich
- wypowiedzieć się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je
- omówić wybrane dzieła antycznej sztuki
- podjąć dyskusję na temat wpływu emocji na postępowanie
- podjąć dyskusję na temat sentencji i odnieść te słowa do wybranych tekstów kultury
- omówić postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury
- wykorzystywać bogate konteksty
- formułować i rozwiązywać problemy badawcze
- omówić wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste'a Renoira
- omówić wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da Vinci
- opisać renesansowe miasto idealne
- wskazać konteksty utworów i nawiązania do nich
- omówić cechy wspólne poznanych fraszek
- podjąć dyskusję na temat aktualności poznanej fraszki
- podjąć dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia
- omówić język utworu Czesława Miłosza
- wypowiedzieć się na temat życia i twórczości poety
- odnieść utwór do renesansowego humanizmu
- nazwać adresata apostrofy zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podać jego określenia bliskoznaczne
- odnaleźć w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
- wymienić inne stereotypy dotyczące Polaków
- omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego
- formułować i rozwiązywać problemy badawcze
- wypowiedzieć się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach
- zrelacjonować wizytę w galerii lub muzeum
- formułować i rozwiązywać problemy badawcze
- podjąć dyskusję na temat estetyki selfie
- podjąć dyskusję na temat blogów młodzieżowych
- zinterpretować tytuł utworu w kontekście historycznym
- omówić sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge'a

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
- wskazać różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa
- przedstawić wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze *Opowieści wigilijnej*
- zaprezentować wybraną postać oświecenia
- wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
- omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
- odszukać w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazać to, które najbardziej do niego przemawia
- podjąć dyskusję na temat obecności zachowań, przedstawionych w utworze w świecie współczesnym
- omówić sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury
- podjąć dyskusję na temat możliwości poznania samego siebie
- wypowiedzieć swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej
- przygotować prezentację na temat wybranego artysty
- stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
- podjąć dyskusję na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji
- podjąć dyskusję na temat przyczyn spełniania oczekiwań innych ludzi
- podjąć dyskusję na temat zalet i wad inności
- przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej
- podać propozycje, kim mógłby być współcześnie Zły Pan
- uzasadnić na podstawie dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary
- porównać dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi
- wyjaśnić, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu
- wskazać związki dramatu Adama Mickiewicza z obrazem Caspara Davida Friedricha *Cmentarz w śniegu*
- wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej *Świtezianki*
- podjąć dyskusję na temat sensu zaangażowania emocjonalnego w sytuacji, kiedy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
- samodzielnie sformułować temat rozprawki
- zgromadzić argumenty, korzystając z różnych źródeł
- odnaleźć konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
- podjąć dyskusję na temat zalet i wad gier komputerowych
- podjąć dyskusję na temat przedstawiony we fragmentach artykułu
- dokonać analizy plakatu zapowiadającego inscenizację *Balladyny* w reżyserii Artura Tyszkiewicza
- sformułować na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki
- omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze
- ustosunkować się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia
- wymyślić alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisać przykładowy plan tych wydarzeń
- wyjaśnić, jaką rolę w utrzymywaniu ładu moralnego odgrywa w dramacie rzeczywistość nadprzyrodzona
- zinterpretować sens słów Goplany o zemście natury
- wykorzystywać bogate konteksty
- formułować i rozwiązywać problemy badawcze
- podjąć dyskusję na temat możliwości przeciwdziałania mowie nienawiści

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- podjąć dyskusję na temat funkcji fake-newsów
- przedstawić i omówić inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
- przedstawić różne sposoby zaprezentowania wojny w wybranych tekstach kultury
- wyjaśnić, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty
- podać przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury
- wskazać w utworze elementy kultury sarmackiej
- porównać treść utworu z jego ekranizacją w reżyserii Andrzeja Wajdy
- podjąć dyskusję na temat reakcji na niezależne od nas sytuacje
- podjąć dyskusję na temat znaczenia i funkcji prostoty
- bierze udział w konkursach przedmiotowych i osiąga w nich sukcesy.

JĘZYK ANGIELSKI

Uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, otrzymuje ocenę niedostateczną.

Poniższe kryteria oceniania są jedynie sugerowanym systemem oceny pracy uczniów i mogą one zostać dostosowane przez nauczyciela do własnych potrzeb, wynikających z możliwości klas, z którymi pracuje oraz przyjętego w szkole wewnątrzszkolnego systemu oceniania.

ZNAJOMOŚĆ ŚRODKÓW JĘZYKOWYCH

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje dane personalne, nazwy ubrań i innych rzeczy osobistych, określa okresy życia człowieka. • Słabo zna i z trudem podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi: wygląd zewnętrzny i cechy charakteru. • Słabo zna i z trudem podaje słownictwo opisujące uczucia i emocje oraz umiejętności i zainteresowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje dane personalne, nazwy ubrań i innych rzeczy osobistych, określa okresy życia człowieka. • Popołniając dość liczne błędy, podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi: wygląd zewnętrzny i cechy charakteru. • Z pewnym trudem podaje słownictwo opisujące uczucia i emocje oraz umiejętności i zainteresowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości zna i na ogół poprawnie podaje dane personalne, nazwy ubrań i innych rzeczy osobistych, określa okresy życia człowieka. • Popołniając drobne błędy, podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi: wygląd zewnętrzny i cechy charakteru. • Popołniając drobne błędy, podaje słownictwo opisujące uczucia i emocje oraz umiejętności 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i poprawnie podaje dane personalne, nazwy ubrań i innych rzeczy osobistych, określa okresy życia człowieka. • Swobodnie podaje podstawowe przymiotniki opisujące ludzi: wygląd zewnętrzny i cechy charakteru. • Podaje i poprawnie stosuje słownictwo opisujące uczucia i emocje oraz umiejętności i zainteresowania. • Zna i poprawnie podaje 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje wybrane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Ma trudności z poprawnym tworzeniem zdań z czasownikami <i>to be</i> oraz <i>have got</i> w czasie <i>Present Simple</i>. • Słabo zna i na ogół poprawnie stosuje zaimki osobowe, przymiotniki i zaimki dzierżawcze. • Nieudolnie posługuje się konstrukcją <i>There is/There are</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje wybrane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Ma pewne trudności z poprawnym tworzeniem zdań z czasownikami <i>to be</i> oraz <i>have got</i> w czasie <i>Present Simple</i>. • Częściowo zna i nie zawsze poprawnie stosuje zaimki osobowe, przymiotniki i zaimki dzierżawcze. • Czasem popełniając błędy, posługuje się konstrukcją <i>There is/There are</i>. 	<p>i zainteresowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i przeważnie poprawnie podaje wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Tworzy i na ogół poprawnie stosuje zdania z czasownikami <i>to be</i> oraz <i>have got</i> w czasie <i>Present Simple</i>. • Zna i na ogół poprawnie stosuje zaimki osobowe, przymiotniki i zaimki dzierżawcze. • Popełniając drobne błędy, posługuje się konstrukcją <i>There is/There are</i>. 	<p>wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzy i poprawnie stosuje zdania z czasownikami <i>to be</i> oraz <i>have got</i> w czasie <i>Present Simple</i>. • Zna i poprawnie stosuje zaimki osobowe, przymiotniki i zaimki dzierżawcze. • Bez trudu posługuje się konstrukcją <i>There is/There are</i>. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i popełnia liczne błędy, podając nazwy pomieszczeń i elementów wyposażenia domu. • Słabo zna i nieudolnie określa rodzaje domów. • Słabo zna i z trudem podaje nazwy prac domowych. • Słabo zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i często niepoprawnie używa ich w zdaniach. • Popełniając liczne błędy, buduje zdania w czasach <i>Present Simple</i> oraz <i>Present Continuous</i>. • Słabo rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Present Simple</i> oraz <i>Present</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i popełnia dość liczne błędy, podając nazwy pomieszczeń i elementów wyposażenia domu. • Częściowo zna i określa rodzaje domów popełniając dość liczne błędy. • Popełniając dość liczne błędy, podaje nazwy prac domowych. • Częściowo zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i używa ich w zdaniach, popełniając dość liczne błędy. • Buduje zdania w czasach • <i>Present Simple</i> oraz <i>Present Continuous</i>, popełniając dość liczne błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na ogół poprawnie podaje nazwy pomieszczeń i elementów wyposażenia domu. • Zna i określa rodzaje domów, popełniając nieliczne błędy. • Na ogół poprawnie podaje nazwy prac domowych. • Zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i na ogół prawidłowo używa ich w zdaniach. • Bez większego trudu i na ogół poprawnie buduje zdania w czasach <i>Present Simple</i> oraz <i>Present Continuous</i>. • Rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Present Simple</i> oraz <i>Present</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Z łatwością i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie podaje nazwy pomieszczeń i elementów wyposażenia domu. • Zna i bezbłędnie lub prawie bezbłędnie określa rodzaje domów. • Z łatwością i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie podaje nazwy prac domowych. • Zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i poprawnie używa ich w zdaniach. • Z łatwością i poprawnie buduje zdania w czasach <i>Present Simple</i> oraz <i>Present Continuous</i>. • Bezbłędnie lub niemal 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p><i>Continuous</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi w wypowiedziach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Present Simple</i> oraz <i>Present Continuous</i>, nie zawsze poprawnie posługuje się nimi w wypowiedziach. 	<p><i>Continuous</i>, posługuje się nimi w wypowiedziach, popełniając drobne błędy.</p>	<p>bezbłędnie stosuje w wypowiedziach zasady posługiwania się czasami <i>Present Simple</i> oraz <i>Present Continuous</i>.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje nazwy pomieszczeń szkolnych, przedmiotów nauczania oraz przyborów szkolnych. • Słabo zna słownictwo opisujące życie szkoły i zajęcia pozalekcyjne. • Słabo zna i z trudem podaje wybrane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Słabo zna i z trudem podaje wybrane czasowniki nieregularne. • Popołniając liczne błędy, buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>. • Słabo rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi w wypowiedziach. • Popołniając liczne błędy stosuje wybrane wyrażenia: przymiotniki z przyimkami oraz czasowniki z przyimkami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i umie podać nazwy pomieszczeń szkolnych, przedmiotów nauczania oraz przyborów szkolnych. • Popołnia dość liczne błędy podając słownictwo opisujące życie szkoły i zajęcia pozalekcyjne. • Częściowo zna i popełniając dość liczne błędy podaje wybrane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Częściowo zna i podaje wybrane czasowniki nieregularne. • Buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>, popełniając dość liczne błędy. • Częściowo rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>, nie zawsze poprawnie posługuje się nimi w wypowiedziach. • Czasem popełniając błędy, stosuje wybrane wyrażenia: przymiotniki z przyimkami oraz czasowniki z przyimkami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i z drobnymi błędami umie podać nazwy pomieszczeń szkolnych, przedmiotów nauczania oraz przyborów szkolnych. • Dobrze zna słownictwo opisujące życie szkoły i zajęcia pozalekcyjne; popełnia nieliczne błędy. • Zna i podaje wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>), popełnia nieliczne błędy. • Zna wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>) i zazwyczaj poprawnie je stosuje. • Bez większego trudu i na ogół poprawnie buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>. • Rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>, posługuje się nimi w wypowiedziach, popełniając drobne błędy. • Zna i poprawnie stosuje wymagane wyrażenia: przymiotniki z przyimkami oraz czasowniki z przyimkami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie podaje nazwy pomieszczeń szkolnych, przedmiotów nauczania oraz przyborów szkolnych. • Swobodnie posługuje się słownictwem opisującym życie szkoły i zajęcia pozalekcyjne. • Zna i swobodnie podaje wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Zna i poprawnie stosuje wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Z łatwością i poprawnie buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje w wypowiedziach zasady posługiwania się czasami <i>Past Simple</i> oraz <i>Past Continuous</i>. • Swobodnie i poprawnie stosuje wymagane wyrażenia: przymiotniki z przyimkami oraz czasowniki z przyimkami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje nazwy popularnych zawodów i związanych z nimi czynności. • Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące miejsce i warunki pracy. • Popełniając liczne błędy, buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>. • Słabo rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi w wypowiedziach. • Słabo zna i popełniając liczne błędy używa zaimków nieokreślonych. • Często popełniając błędy, stosuje przymiotniki z końcówką <i>-ed</i> lub <i>-ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje nazwy popularnych zawodów i związanych z nimi czynności, czasem popełniając błędy. • Częściowo zna słownictwo opisujące miejsce i warunki pracy, czasem popełnia błędy. • Buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>, popełniając dość liczne błędy. • Częściowo rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>, nie zawsze poprawnie posługuje się nimi w wypowiedziach. • Częściowo zna zaimki nieokreślone i nie zawsze poprawnie ich używa. • Czasem popełniając błędy stosuje przymiotniki z końcówką <i>-ed</i> lub <i>-ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • W większości zna i poprawnie stosuje nazwy popularnych zawodów i związanych z nimi czynności. • Zna i stosuje popełniając nieliczne błędy słownictwo opisujące miejsce i warunki pracy. • Bez większego trudu i na ogół poprawnie buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>. • Rozróżnia i zna zasady stosowania czasów <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>, posługuje się nimi w wypowiedziach, popełniając drobne błędy. • Zna i przeważnie poprawnie używa zaimków nieokreślonych. • Zna i na ogół poprawnie stosuje przymiotniki z końcówką <i>-ed</i> lub <i>-ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i poprawnie stosuje nazwy popularnych zawodów i związanych z nimi czynności. • Zna i poprawnie stosuje słownictwo opisujące miejsce i warunki pracy. • Z łatwością i poprawnie buduje zdania w czasach <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje w wypowiedziach zasady posługiwania się czasami <i>Past Simple</i> oraz <i>Present Perfect</i>. • Zna i zawsze poprawnie używa zaimków nieokreślonych. • Zna i poprawnie stosuje w zdaniach przymiotniki z końcówką <i>-ed</i> lub <i>-ing</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.
---	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i popełniając liczne błędy z trudem podaje nazwy członków rodziny, czynności życia codziennego, form spędzania czasu wolnego. • Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące relacje ze znajomymi, problemy oraz święta i uroczystości. • Z trudem rozróżnia rzeczowniki policzalne i niepoliczalne oraz słabo zna zasady tworzenia liczby mnogiej rzeczowników policzalnych; popełnia dużo błędów. • Słabo zna i z trudem stosuje przedimki <i>a/an, some, any, no</i> oraz wyrażenia <i>a lot of, much, many, (a) little, (a) few</i>. • Słabo zna wybrane przyimki czasu, miejsca i sposobu, popełnia liczne błędy posługując się nimi. • Słabo zna i z trudem podaje nazwy artykułów 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i czasem popełniając błędy podaje nazwy członków rodziny, czynności życia codziennego, form spędzania czasu wolnego. • Częściowo zna słownictwo opisujące relacje ze znajomymi, problemy oraz święta i uroczystości; stosując je czasem popełnia błędy. • Na ogół rozróżnia rzeczowniki policzalne i niepoliczalne oraz zna zasady tworzenia liczby mnogiej rzeczowników policzalnych; nie zawsze poprawnie się nimi posługuje. • Częściowo zna i na ogół poprawnie stosuje przedimki <i>a/an, some, any, no</i> oraz wyrażenia <i>a lot of, much, many, (a) little, (a) few</i>. • Częściowo zna wybrane przyimki czasu, miejsca i sposobu, nie zawsze poprawnie się nimi posługuje. • Częściowo zna i podaje 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i na ogół poprawnie podaje nazwy członków rodziny, czynności życia codziennego, form spędzania czasu wolnego. • Zna i na ogół poprawnie stosuje słownictwo opisujące relacje ze znajomymi, problemy oraz święta i uroczystości. • Rozróżnia rzeczowniki policzalne i niepoliczalne oraz zna zasady tworzenia liczby mnogiej rzeczowników policzalnych; popełnia drobne błędy stosując je w wypowiedziach. • Zna i na ogół poprawnie stosuje przedimki <i>a/an, some, any, no</i> oraz wyrażenia <i>a lot of, much, many, (a) little, (a) few</i>. • Zna wymagane przyimki czasu, miejsca i sposobu, zazwyczaj poprawnie się nimi posługuje. • Zna i podaje większość wymaganych nazw artykułów spożywczych, smaków, posiłków oraz czynności opisujących ich 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i poprawnie podaje nazwy członków rodziny, czynności życia codziennego, form spędzania czasu wolnego. • Zna i poprawnie stosuje słownictwo opisujące relacje ze znajomymi, problemy oraz święta i uroczystości. • Rozróżnia rzeczowniki policzalne i niepoliczalne oraz zna zasady tworzenia liczby mnogiej rzeczowników policzalnych, swobodnie posługuje się nimi w wypowiedziach. • Zna i poprawnie stosuje przedimki <i>a/an, some, any, no</i> oraz wyrażenia <i>a lot of, much, many, (a) little, (a) few</i>. • Zna wymagane przyimki czasu, miejsca i sposobu, bezbłędnie lub niemal bezbłędnie się nimi posługuje. • Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy artykułów spożywczych, smaków, posiłków oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.
--	---	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>spożywczych, smaków, posiłków oraz czynności opisujących ich przygotowanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące korzystanie z lokali gastronomicznych. • Słabo zna i nieudolnie stosuje spójniki: <i>and, but, or, because, so, although</i>. • Słabo zna zasady tworzenia zdań z wyrażeniami <i>to be going to</i>, popełnia liczne błędy wykorzystując je dla przewidywania przyszłości. • Słabo rozróżnia i nieudolnie stosuje <i>will/won't, Present Continuous</i> oraz <i>to be going to</i> dla wyrażenia intencji, nadziei i planów 	<p>nazwy artykułów spożywczych, smaków, posiłków oraz czynności opisujących ich przygotowanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i czasem popełniając błędy stosuje słownictwo opisujące korzystanie z lokali gastronomicznych. • Nie zawsze poprawnie stosuje spójniki: <i>and, but, or, because, so, although</i>. Częściowo zna zasady tworzenia zdań z wyrażeniami <i>to be going to</i>, czasem popełnia błędy wykorzystując je dla przewidywania przyszłości. • Częściowo rozróżnia i nie zawsze poprawnie stosuje <i>will/won't, Present Continuous</i> oraz <i>to be going to</i> dla wyrażenia intencji, nadziei i planów. 	<p>przygotowanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i zazwyczaj poprawnie stosuje słownictwo opisujące korzystanie z lokali gastronomicznych. • Zazwyczaj poprawnie posługuje się spójnikami: <i>and, but, or, because, so, although</i>. • Zna zasady tworzenia zdań z wyrażeniami <i>to be going to</i> i na ogół poprawnie wykorzystuje je dla przewidywania przyszłości. • Rozróżnia i zazwyczaj poprawnie stosuje <i>will/won't, Present Continuous</i> oraz <i>to be going to</i> dla wyrażenia intencji, nadziei i planów. 	<p>czynności opisujących ich przygotowanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje słownictwo opisujące korzystanie z lokali gastronomicznych • Poprawnie posługuje się spójnikami: <i>and, but, or, because, so, although</i>. • Zna zasady tworzenia zdań z wyrażeniami <i>to be going to</i> i poprawnie wykorzystuje je dla przewidywania przyszłości. • Rozróżnia i poprawnie stosuje <i>will/won't, Present Continuous</i> oraz <i>to be going to</i> dla wyrażenia intencji, nadziei i planów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.
---	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje nazwy sklepów i towarów. • Słabo zna i z trudem stosuje słownictwo opisujące kupowanie i sprzedawanie, wymianę i zwrot towarów, promocje oraz korzystanie z usług. • Słabo zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i często niepoprawnie używa ich w zdaniach. • Popelnia liczne błędy tworząc zdania w stronie biernej w czasach <i>Present Simple, Past Simple, Future Simple</i> i <i>Present Perfect Simple</i>. • Nieudolnie stosuje w zdaniach zaimki bezosobowe <i>you</i> i <i>one</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje nazwy sklepów i towarów. • Częściowo zna i popelniając dość liczne błędy stosuje słownictwo opisujące kupowanie i sprzedawanie, wymianę i zwrot towarów, promocje oraz korzystanie z usług. • Częściowo zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i używa ich w zdaniach, popelniając dość liczne błędy. • Popelnia dość liczne błędy tworząc zdania w stronie biernej w czasach <i>Present Simple, Past Simple, Future Simple</i> i <i>Present Perfect Simple</i>. • Nie zawsze poprawnie stosuje w zdaniach zaimki bezosobowe <i>you</i> i <i>one</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i podaje większość wymaganych nazw sklepów i towarów. • Zna i popelniając drobne błędy stosuje słownictwo opisujące kupowanie i sprzedawanie, wymianę i zwrot towarów, promocje, korzystanie z usług. • Zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i na ogół prawidłowo używa ich w zdaniach. • Popelnia nieliczne błędy tworząc zdania w stronie biernej w czasach <i>Present Simple, Past Simple, Future Simple</i> i <i>Present Perfect Simple</i>. • Zna znaczenie i zazwyczaj poprawnie stosuje w zdaniach zaimki bezosobowe <i>you</i> i <i>one</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy sklepów i towarów. • Swobodnie i poprawnie stosuje słownictwo opisujące kupowanie i sprzedawanie, wymianę i zwrot towarów, promocje, korzystanie z usług. • Zna wybrane rzeczowniki złożone (<i>Compound nouns</i>) i prawidłowo używa ich w zdaniach. • Poprawnie tworzy zdania w stronie biernej w czasach <i>Present Simple, Past Simple, Future Simple</i> i <i>Present Perfect Simple</i>. • Swobodnie posługuje się zaimkami bezosobowymi <i>you</i> i <i>one</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.
<ul style="list-style-type: none"> • Słabo zna i z trudem podaje wymagane nazwy środków transportu; popelnia liczne błędy. • Słabo zna i popelniając liczne błędy posługuje się słownictwem odnoszącym się do wycieczek, zwiedzania oraz orientacji w terenie. • Słabo zna i z trudem podaje wybrane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Słabo zna zasady tworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • Częściowo zna i podaje wymagane nazwy środków transportu; czasem popelnia błędy. • Częściowo zna i popelniając dość liczne błędy posługuje się słownictwem odnoszącym się do wycieczek, zwiedzania oraz orientacji w terenie. • Częściowo zna i podaje wybrane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Częściowo zna zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i podaje większość wymaganych nazw środków transportu. • Zna i posługuje się słownictwem odnoszącym się do wycieczek, zwiedzania oraz orientacji w terenie; popelnia nieliczne błędy. • Zna i zazwyczaj poprawnie podaje wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Zna zasady tworzenia zdań z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna i z łatwością podaje wymagane nazwy środków transportu. • Zna i z łatwością posługuje się słownictwem odnoszącym się do wycieczek, zwiedzania oraz orientacji w terenie. • Zna i poprawnie podaje wymagane czasowniki złożone (<i>Phrasal verbs</i>). • Dobrze zna zasady tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, mustn't, have to,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń swobodnie i bezbłędnie wykorzystuje poznane środki językowe. • Z łatwością i bezbłędnie wykonuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem tych środków językowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>zdań z czasownikami modalnymi <i>must, mustn't, have to, should</i>; popełnia liczne błędy posługując się nimi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając liczne błędy, poprawnie stosuje zaimki względne i tworzy zdania względne. 	<p>tworzenia zdań z czasownikami modalnymi <i>must, mustn't, have to, should</i>; posługując się nimi popełnia dość liczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając dość liczne błędy, stosuje zaimki względne i tworzy zdania względne. 	<p>modalnymi <i>must, mustn't, have to, should</i>; popełnia nieliczne błędy posługując się nimi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na ogół poprawnie stosuje zaimki względne i tworzy zdania względne 	<p><i>should</i>; posługuje się nimi bezbłędnie lub niemal bezbłędnie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie stosuje zaimki względne i tworzy zdania względne 	
--	--	--	--	--

SŁUCHANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu wypowiedzi. • Często popełnia błędy w wyszukiwaniu prostych informacji w wypowiedzi. • Z dużą trudnością znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. • Popołniając liczne błędy określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych wypowiedzi. • Znajduje proste informacje w wypowiedzi, czasem popełniając błędy. • Z pewną trudnością znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. • Popołniając dość liczne błędy określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Znajduje proste informacje w wypowiedzi. • Bez większego trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. • Popołniając drobne błędy określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez problemu rozumie ogólny sens prostych i bardziej złożonych wypowiedzi. • Z łatwością znajduje proste informacje w wypowiedzi. • Bez trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje. • Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje bezbłędnie na polecenia nauczyciela dotyczące sytuacji w klasie. Bez problemu rozumie ogólny bardziej złożonych wypowiedzi. • Z łatwością znajduje trudniejsze informacje w wypowiedzi. • Bez trudu znajduje w wypowiedzi bardziej złożone informacje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

CZYTANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Ma trudności z rozumieniem ogólnego sensu prostych tekstów. Z trudnością znajduje w tekście określone informacje. Pełniąc liczne błędy określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi pisemnej. Z trudnością rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> Najczęściej rozumie sens prostych tekstów. Na ogół znajduje w tekście określone informacje. Pełniąc dość liczne błędy określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi pisemnej. Na ogół rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozumie sens prostych tekstów. Bez większego trudu znajduje w tekście określone informacje. Pełniąc drobne błędy określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi pisemnej. Bez większego trudu rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu rozumie ogólny sens tekstów. Z łatwością znajduje w tekście określone informacje. Bezbłędnie lub niemal bezbłędnie określa intencje nadawcy oraz kontekst wypowiedzi pisemnej. Z łatwością rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń w pełni rozumie trudniejsze wypowiedzi pisemne oraz bezbłędnie wykonuje polecenia. Uzasadnia swój wybór, wskazując w tekście cytaty potwierdzające poprawność jego odpowiedzi

MÓWIENIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Pełniąc liczne błędy zaburzające komunikację, nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne: posługując się podstawowymi przymiotnikami opisuje wygląd zewnętrzny ludzi, ich ubrania oraz cechy charakteru, wyraża swoje opinie oraz uczucia i emocje odnośnie krewnych i przyjaciół, a także świąt i uroczystości oraz konkursów młodych talentów. Nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, pełniąc błędy 	<ul style="list-style-type: none"> Czasami pełniąc błędy częściowo zaburzające komunikację, tworzy proste wypowiedzi ustne: posługując się podstawowymi przymiotnikami opisuje wygląd zewnętrzny ludzi, ich ubrania oraz cechy charakteru, wyraża swoje opinie oraz uczucia i emocje odnośnie krewnych i przyjaciół, a także świąt i uroczystości oraz konkursów młodych talentów. Z pewnym trudem tworzy proste wypowiedzi ustne, 	<ul style="list-style-type: none"> Pełniąc nieliczne błędy w zasadzie niezaburzające komunikacji, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne: opisuje wygląd zewnętrzny ludzi, ich ubrania oraz cechy charakteru, wyraża swoje opinie oraz uczucia i emocje odnośnie krewnych i przyjaciół, a także świąt i uroczystości oraz konkursów młodych talentów. Tworzy proste wypowiedzi ustne, pełniąc błędy nie zaburzające komunikacji: opisuje dom, 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne: opisuje wygląd zewnętrzny ludzi, ich ubrania oraz cechy charakteru, wyraża swoje opinie oraz uczucia i emocje odnośnie krewnych i przyjaciół, a także świąt i uroczystości oraz konkursów młodych talentów; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. Swobodnie tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne, ewentualne drobne błędy nie zaburzają 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>zaburzającą komunikację: opisuje dom, jego okolice i wyposażenie domu, wyraża swoje opinie na temat domów i ich wyposażenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie przedstawia swoje intencje i marzenia dotyczące miejsca zamieszkania. • Z trudem, popełniając liczne błędy przedstawia fakty dotyczące miejsca zamieszkania. • Z trudem opisuje swoje upodobania dotyczące prac domowych. • Nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje szkołę, jej pomieszczenia oraz przybory szkolne, przedstawia fakty odnosząc się do uczenia się i życia szkoły, przedstawia intencje i marzenia dotyczące planowanej wycieczki szkolnej, wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat przedmiotów szkolnych, życia szkoły oraz zajęć pozalekcyjnych; liczne błędy zaburzają komunikację. 	<p>błędy czasem zaburzają komunikację: opisuje dom, jego okolice i wyposażenie domu, wyraża swoje opinie na temat domów i ich wyposażenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia swoje intencje i marzenia dotyczące miejsca zamieszkania, popełniając dość liczne błędy. • Popełniając dość liczne błędy przedstawia fakty dotyczące miejsca zamieszkania. • Opisuje swoje upodobania dotyczące prac domowych., popełniając dość liczne błędy. • Z pewnym trudem tworzy proste wypowiedzi ustne: opisuje szkołę, jej pomieszczenia oraz przybory szkolne, przedstawia fakty odnosząc się do uczenia się i życia szkoły, przedstawia intencje i marzenia dotyczące planowanej wycieczki szkolnej, wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat przedmiotów szkolnych, życia szkoły oraz zajęć pozalekcyjnych; błędy czasem zaburzają komunikację. 	<p>jego okolice i wyposażenie domu, wyraża swoje opinie na temat domów i ich wyposażenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia swoje intencje i marzenia dotyczące miejsca zamieszkania, popełniając nieliczne błędy. • Popełniając nieliczne błędy przedstawia fakty dotyczące miejsca zamieszkania. • Opisuje swoje upodobania dotyczące prac domowych., popełniając drobne błędy. • Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając błędy na ogół niezaburzające komunikacji: opisuje szkołę, jej pomieszczenia oraz przybory szkolne, przedstawia fakty odnosząc się do uczenia się i życia szkoły, przedstawia intencje i marzenia dotyczące planowanej wycieczki szkolnej, wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat przedmiotów szkolnych, życia szkoły oraz zajęć pozalekcyjnych 	<p>komunikacji: opisuje dom, jego okolice i wyposażenie domu, wyraża swoje opinie na temat domów i ich wyposażenia..</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swobodnie przedstawia swoje intencje i marzenia dotyczące miejsca zamieszkania. • Swobodnie przedstawia fakty dotyczące miejsca zamieszkania. • Płynnie opisuje swoje upodobania dotyczące prac domowych. • Swobodnie tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi ustne, ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji: • opisuje szkołę, jej pomieszczenia oraz przybory szkolne; przedstawia fakty odnosząc się do uczenia się i życia szkoły; przedstawia intencje i marzenia dotyczące planowanej wycieczki szkolnej, wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat przedmiotów szkolnych, życia szkoły oraz zajęć pozalekcyjnych. 	
--	--	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie popełniając liczne błędy zaburzające komunikację tworzy proste wypowiedzi ustne: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości, odnosząc się do pracy wykonywanej przez różne osoby; opisuje swoje upodobania dotyczące zawodów i warunków pracy; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy zaburzające komunikację: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości, odnosząc się do pracy wykonywanej przez różne osoby; opisuje swoje upodobania dotyczące zawodów i warunków pracy; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając błędy na ogół niezaburzające komunikacji: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości, odnosząc się do pracy wykonywanej przez różne osoby; opisuje swoje upodobania dotyczące zawodów i warunków pracy; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości, odnosząc się do pracy wykonywanej przez różne osoby; opisuje swoje upodobania dotyczące zawodów i warunków pracy; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne zakłócające komunikację błędy: opisuje członków rodziny i przyjaciół; przedstawia fakty dotyczące rodziny i przyjaciół, sposobów spędzania wolnego czasu, a także obchodzenia świąt i uroczystości rodzinnych; przedstawia intencje i plany na przyszłość oraz wyraża i uzasadnia opinie odnosząc się do obchodzenia uroczystości rodzinnych oraz Dnia Książki. 	<ul style="list-style-type: none"> Z pewną pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy częściowo zaburzające komunikację: opisuje członków rodziny i przyjaciół; przedstawia fakty dotyczące rodziny i przyjaciół, sposobów spędzania wolnego czasu, a także obchodzenia świąt i uroczystości rodzinnych; przedstawia intencje i plany na przyszłość oraz wyraża i uzasadnia opinie odnosząc się do obchodzenia uroczystości rodzinnych oraz Dnia Książki. 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne zazwyczaj niezaburzające komunikacji błędy: opisuje członków rodziny i przyjaciół; przedstawia fakty dotyczące rodziny i przyjaciół, sposobów spędzania wolnego czasu, a także obchodzenia świąt i uroczystości rodzinnych; przedstawia intencje i plany na przyszłość oraz wyraża i uzasadnia opinie odnosząc się do obchodzenia uroczystości rodzinnych oraz Dnia Książki. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu stosując urozmaicone słownictwo tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje członków rodziny i przyjaciół; przedstawia fakty dotyczące rodziny i przyjaciół, sposobów spędzania wolnego czasu, a także obchodzenia świąt i uroczystości rodzinnych; przedstawia intencje i plany na przyszłość oraz wyraża i uzasadnia opinie odnosząc się do obchodzenia uroczystości rodzinnych oraz Dnia Książki. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: przedstawia intencje i marzenia odnośnie posiłków jedzonych w domu i poza domem; opisuje swoje upodobania kulinarne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz wyraża opinie odnosząc się do produktów spożywczych, posiłków i ich przygotowywania. 	<ul style="list-style-type: none"> Z niewielką pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, czasem popełniając błędy częściowo zaburzające komunikację: przedstawia intencje i marzenia odnośnie posiłków jedzonych w domu i poza domem; opisuje swoje upodobania kulinarne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz wyraża opinie odnosząc się do produktów spożywczych, posiłków i ich przygotowywania. 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne na ogół niezaburzające komunikacji błędy: przedstawia intencje i marzenia odnośnie posiłków jedzonych w domu i poza domem; opisuje swoje upodobania kulinarne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz wyraża opinie odnosząc się do produktów spożywczych, posiłków i ich przygotowywania. 	<ul style="list-style-type: none"> Stosując urozmaicone słownictwo tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: Opowiada o umiejętnościach i ich braku: przedstawia intencje i marzenia odnośnie posiłków jedzonych w domu i poza domem; opisuje swoje upodobania kulinarne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz wyraża opinie odnosząc się do produktów spożywczych, posiłków i ich przygotowywania; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia opinie na temat sklepów, towarów, kupowania i korzystania 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne popełniając błędy częściowo zaburzające komunikację: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia opinie na temat sklepów, towarów, kupowania i korzystania 	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia opinie na temat sklepów, towarów, kupowania i korzystania z usług. 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości oraz opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług; opisuje swoje upodobania oraz wyraża i uzasadnia opinie na temat sklepów, towarów, kupowania i korzystania z usług; ewentualne 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

z usług.	z usług.		sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji.	
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy nieudolnie tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając liczne błędy zaburzające komunikację: opisuje odwiedzone miejsca; relacjonuje odbytą przez siebie podróż; przedstawia fakty odnoszące się do podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania ciekawych miejsc; przedstawia intencje i marzenia oraz opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów podróżowania oraz odwiedzanych miejsc; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat środków transportu oraz sposobów spędzania wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy proste wypowiedzi ustne, popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację: opisuje odwiedzone miejsca; relacjonuje odbytą przez siebie podróż; przedstawia fakty odnoszące się do podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania ciekawych miejsc; przedstawia intencje i marzenia oraz opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów podróżowania oraz odwiedzanych miejsc; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat środków transportu oraz sposobów spędzania wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje odwiedzone miejsca; relacjonuje odbytą przez siebie podróż; przedstawia fakty odnoszące się do podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania ciekawych miejsc; przedstawia intencje i marzenia oraz opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów podróżowania oraz odwiedzanych miejsc; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat środków transportu oraz sposobów spędzania wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Używając bogatego słownictwa tworzy proste i złożone wypowiedzi ustne: opisuje odwiedzone miejsca; relacjonuje odbytą przez siebie podróż; przedstawia fakty odnoszące się do podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania ciekawych miejsc; przedstawia intencje i marzenia oraz opisuje swoje upodobania odnośnie sposobów podróżowania oraz odwiedzanych miejsc; wyraża i uzasadnia swoje opinie na temat środków transportu oraz sposobów spędzania wakacji; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i samodzielnie tworzy obszerną wypowiedź ustną. W swojej wypowiedzi poprawnie stosuje środki językowe znacząco wychodzące poza ramy wskazane w rozdziale.

PISANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Popołniając liczne błędy zaburzające komunikację, tworzy często z pomocą bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi, ich wygląd zewnątrz i cechy charakteru, podaje dane osobowe oraz informacje 	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając dość liczne błędy, tworzy, sam lub z pomocą, bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi, ich wygląd zewnątrz i cechy charakteru, podaje dane osobowe oraz informacje 	<ul style="list-style-type: none"> Popołniając nieliczne w na ogół niezaburzające komunikacji błędy, samodzielnie tworzy proste wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi, ich wygląd zewnątrz i cechy charakteru, podaje dane 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując bogate słownictwo, tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje ludzi, ich wygląd zewnątrz i cechy charakteru, podaje dane osobowe oraz informacje 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

o rodzinie, wyraża opinie odnośnie wyglądu i cech charakteru, pisze e-mail z opisem osoby.	o rodzinie, wyraża opinie odnośnie wyglądu i cech charakteru, pisze e-mail z opisem osoby.	osobowe oraz informacje o rodzinie, wyraża opinie odnośnie wyglądu i cech charakteru, pisze e-mail z opisem osoby.	o rodzinie, wyraża opinie odnośnie wyglądu i cech charakteru, pisze e-mail z opisem osoby; ewentualne sporadyczne błędy nie zaburzają komunikacji.	
<ul style="list-style-type: none"> • Popelniając liczne błędy zakłócające komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje miejsce zamieszkania i jego wyposażenie oraz przedstawia fakty dotyczące różnych domów. • Nieudolnie wyraża i uzasadnia opinie na temat domów i prac domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popelniając dość liczne, częściowo zaburzające komunikację, błędy, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje miejsce zamieszkania i jego wyposażenie oraz przedstawia fakty dotyczące różnych domów. • Popelniając dość liczne błędy, uzasadnia opinie na temat domów i prac domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popelniając drobne błędy niezaburzające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje miejsce zamieszkania i jego wyposażenie oraz przedstawia fakty dotyczące różnych domów. • Popelniając drobne błędy wyraża i uzasadnia opinie na temat domów i prac domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie i stosując bogate słownictwo, tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje miejsce zamieszkania i jego wyposażenie oraz przedstawia fakty dotyczące różnych domów; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji. • Swobodnie wyraża i uzasadnia opinie na temat domów i prac domowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.
<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy popelniając liczne błędy zakłócające komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach z przeszłości, relacjonując wycieczkę szkolną; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do uczenia się, życia szkoły, zajęć pozalekcyjnych; opisuje swoje upodobania odnośnie zajęć szkolnych i pozaszkolnych; wyraża i uzasadnia opinie na temat szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy, sam lub z pomocą nauczyciela, bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach z przeszłości, relacjonując wycieczkę szkolną; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do uczenia się, życia szkoły, zajęć pozalekcyjnych; opisuje swoje upodobania odnośnie zajęć szkolnych i pozaszkolnych; wyraża i uzasadnia opinie na temat szkoły i przedmiotów szkolnych; popelnia dość 	<ul style="list-style-type: none"> • Popelniając nieliczne w zasadzie niezakłócające komunikacji błędy, tworzy samodzielnie krótkie wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach z przeszłości, relacjonując wycieczkę szkolną; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do uczenia się, życia szkoły, zajęć pozalekcyjnych; opisuje swoje upodobania odnośnie zajęć szkolnych i pozaszkolnych; wyraża i uzasadnia opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując bogate słownictwo tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach z przeszłości, relacjonując wycieczkę szkolną; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do uczenia się, życia szkoły, zajęć pozalekcyjnych; opisuje swoje upodobania odnośnie zajęć szkolnych i pozaszkolnych; wyraża i uzasadnia opinie na temat szkoły i przedmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>i przedmiotów szkolnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie, popełniając liczne błędy pisze e-mail na temat wycieczki szkolnej. 	<p>liczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popełniając dość liczne błędy pisze e-mail na temat wycieczki szkolnej. 	<p>na temat szkoły i przedmiotów szkolnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy pisze e-mail na temat wycieczki szkolnej. 	<p>szkolnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury pisze e-mail na temat wycieczki szkolnej; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Nieudolnie dokonuje wpisu na blogu odnosząc się do swojego wymarzonego zawodu oraz pracy w czasie wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając dość liczne błędy czasem zaburzające komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości dotyczące pracy wykonywanej przez różne osoby; przedstawia intencje i plany dotyczące pracy w czasie wakacji oraz przyszłego zawodu; opisuje swoje upodobania odnośnie zawodów; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji. • Popełniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, dokonuje wpisu na blogu odnosząc się do swojego wymarzonego zawodu oraz pracy w czasie wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popełniając nieliczne błędy na ogół niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości dotyczące pracy wykonywanej przez różne osoby; przedstawia intencje i plany dotyczące pracy w czasie wakacji oraz przyszłego zawodu; opisuje swoje upodobania odnośnie zawodów; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji. • Popełniając drobne błędy w zasadzie nie zakłócające komunikacji, dokonuje wpisu na blogu odnosząc się do swojego wymarzonego zawodu oraz pracy w czasie wakacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości dotyczące pracy wykonywanej przez różne osoby; przedstawia intencje i plany dotyczące pracy w czasie wakacji oraz przyszłego zawodu; o pisuje swoje upodobania odnośnie zawodów; wyraża i uzasadnia opinie na temat zajęć i warunków pracy charakterystycznych dla różnych zawodów, a także pracy uczniów w czasie wakacji.; ewentualne drobne błędy nie zaburzają komunikacji. • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury dokonuje wpisu na blogu na temat wymarzonego zawodu oraz pracy w czasie wakacji; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę, swój dom rodzinny; opisuje przebieg uroczystości rodzinnej; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości: np. sposoby spędzania czasu wolnego, życie rodzinne, daty obchodzenia świąt; przedstawia intencje i marzenia odnośnie planowanego przyjęcia dla przyjaciela. Popełniając liczne błędy zakłócające komunikację, nieudolnie pisze e-mail dotyczący uroczystości rodzinnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą nauczyciela tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę, swój dom rodzinny; opisuje przebieg uroczystości rodzinnej; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości: np. sposoby spędzania czasu wolnego, życie rodzinne, daty obchodzenia świąt; przedstawia intencje i marzenia odnośnie planowanego przyjęcia dla przyjaciela. Popełniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, pisze e-mail dotyczący uroczystości rodzinnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy w zasadzie niezakłócające komunikacji, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę, swój dom rodzinny; opisuje przebieg uroczystości rodzinnej; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości: np. sposoby spędzania czasu wolnego, życie rodzinne, daty obchodzenia świąt; przedstawia intencje i marzenia odnośnie planowanego przyjęcia dla przyjaciela. Popełniając nieliczne błędy zazwyczaj niezakłócające komunikacji, pisze e-mail dotyczący uroczystości rodzinnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje rodzinę, swój dom rodzinny; opisuje przebieg uroczystości rodzinnej; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości: np. sposoby spędzania czasu wolnego, życie rodzinne, daty obchodzenia świąt; przedstawia intencje i marzenia odnośnie planowanego przyjęcia dla przyjaciela. Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze e-mail dotyczący uroczystości rodzinnej; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.
<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne zaburzające komunikację błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje dania, sposób przygotowywania posiłków oraz lokale gastronomiczne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do przygotowywania i serwowania posiłków; przedstawia intencje 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje dania, sposób przygotowywania posiłków oraz lokale gastronomiczne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do przygotowywania i serwowania posiłków; przedstawia intencje i marzenia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne na ogół niezakłócające komunikacji błędy, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opisuje dania, sposób przygotowywania posiłków oraz lokale gastronomiczne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do przygotowywania i serwowania posiłków; przedstawia intencje i marzenia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, poprawnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje dania, sposób przygotowywania posiłków oraz lokale gastronomiczne; przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości odnosząc się do przygotowywania i serwowania posiłków; przedstawia intencje i marzenia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>i marzenia dotyczące przygotowywania i spożywania posiłków oraz opisuje swoje upodobania kulinarne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając liczne błędy zakłócające komunikację, nieudolnie pisze e-mail dotyczący kursu kulinarnego. 	<p>przygotowywania i spożywania posiłków oraz opisuje swoje upodobania kulinarne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając dość liczne błędy częściowo zakłócające komunikację, pisze e-mail dotyczący kursu kulinarnego 	<p>przygotowywania i spożywania posiłków oraz opisuje swoje upodobania kulinarne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne błędy zazwyczaj niezakłócające komunikacji, pisze e-mail dotyczący kursu kulinarnego. 	<p>przygotowywania i spożywania posiłków oraz opisuje swoje upodobania kulinarne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze e-mail dotyczący kursu kulinarnego; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji 	
<ul style="list-style-type: none"> • Mimo pomocy, popołniając liczne zaburzające komunikację błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług oraz przedstawia fakty, opisuje swoje upodobania, a także wyraża i uzasadnia opinie na temat towarów, zakupów oraz korzystania z usług. • Popołniając liczne zakłócające komunikację błędy, pisze e-mail z opinią na temat zakupów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sam lub z pomocą nauczyciela popołniając błędy częściowo zakłócające komunikację, tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług oraz przedstawia fakty, opisuje swoje upodobania, a także wyraża i uzasadnia opinie na temat towarów, zakupów oraz korzystania z usług. • Popołniając dość liczne częściowo zakłócające komunikację błędy, pisze e-mail z opinią na temat zakupów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Popołniając nieliczne niezakłócające komunikacji błędy, tworzy krótkie wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług oraz przedstawia fakty, opisuje swoje upodobania, a także wyraża i uzasadnia opinie na temat towarów, zakupów oraz korzystania z usług. • Popołniając nieliczne w zasadzie niezakłócające komunikacji błędy, pisze email z opinią na temat zakupów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielnie, poprawnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy krótkie i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z robieniem zakupów i korzystaniem z usług oraz przedstawia fakty, opisuje swoje upodobania, a także wyraża i uzasadnia opinie na temat towarów, zakupów oraz korzystania z usług. Stosując urozmaicone słownictwo i struktury, pisze e-mail z opinią na temat zakupów; ewentualne sporadyczne błędy nie zakłócają komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> Mimo pomocy, popełniając liczne błędy, nieudolnie tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje ciekawe miejsca; opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z podróżowaniem; przedstawia fakty na temat podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania. Popełniając liczne błędy zaburzające komunikację, pisze e-mail z zaproszeniem do odwiedzin. 	<ul style="list-style-type: none"> Sam lub z pomocą tworzy bardzo proste wypowiedzi pisemne: opisuje ciekawe miejsca; opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z podróżowaniem; przedstawia fakty na temat podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania; dość liczne błędy częściowo zakłócają komunikację. Popełniając dość liczne błędy częściowo zaburzające komunikację, pisze e-mail z zaproszeniem do odwiedzin. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne na ogół niezakłócające komunikacji błędy, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje ciekawe miejsca; opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z podróżowaniem; przedstawia fakty na temat podróżowania różnymi środkami transportu oraz zwiedzania. Popełniając drobne błędy w zasadzie niezaburzające komunikacji, pisze e-mail z zaproszeniem do odwiedzin. 	<ul style="list-style-type: none"> Samodzielnie, stosując urozmaicone słownictwo, tworzy proste i bardziej złożone wypowiedzi pisemne: opisuje ciekawe miejsca; opowiada o czynnościach i doświadczeniach związanych z podróżowaniem; przedstawia fakty na temat podróżowania różnymi środkami transportu oraz 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie tworzy tekst dotyczący osób i miejsc; wykorzystuje środki językowe, które wykraczają poza te wskazane w rozdziale.
---	--	---	---	---

REAGOWANIE

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach: Nieudolnie przedstawia siebie, swoich przyjaciół, członków swojej rodziny oraz nawiązuje kontakty towarzyskie. Uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie danych osobowych, wyglądu zewnętrznego, cech charakteru, zainteresowań i umiejętności; popełnia liczne błędy. Popełniając liczne błędy, składa życzenia 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach: Popełniając dość liczne błędy, przedstawia siebie, swoich przyjaciół, członków swojej rodziny oraz nawiązuje kontakty towarzyskie. Uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie danych osobowych, wyglądu zewnętrznego, cech charakteru, zainteresowań i umiejętności, czasem popełniając błędy. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego problemu reaguje zarówno w prostych, jak i bardziej złożonych sytuacjach: Popełniając drobne błędy, przedstawia siebie, swoich przyjaciół, członków swojej rodziny oraz nawiązuje kontakty towarzyskie. Bez trudu uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie danych osobowych, wyglądu zewnętrznego, cech charakteru, zainteresowań i umiejętności, czasem 	<ul style="list-style-type: none"> Bez problemu reaguje zarówno w prostych, jak i złożonych sytuacjach: Poprawnie przedstawia siebie, swoich przyjaciół, członków swojej rodziny oraz nawiązuje kontakty towarzyskie. Bez trudu i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie danych osobowych, wyglądu zewnętrznego, cech charakteru, 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>i gratulacje, wyraża uczucia i emocje oraz stosuje formy grzecznościowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nie zawsze poprawnie składa życzenia i gratulacje, wyraża uczucia i emocje oraz stosuje formy grzecznościowe. 	<p>nieliczne błędy.</p> <ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, składa życzenia i gratulacje, wyraża uczucia i emocje oraz stosuje formy grzecznościowe. 	<p>zainteresowań i umiejętności.</p> <ul style="list-style-type: none"> Prawidłowo składa życzenia i gratulacje, wyraża uczucia i emocje oraz stosuje formy grzecznościowe. 	
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając błędy zakłócające komunikację: Z trudem uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie domu, jego wyposażenia oraz wykonywania prac domowych. Nieudolnie wyraża opinie na temat różnych domów i ich wyposażenia oraz wykonywania prac domowych, pyta o opinie, zgadza się lub nie z opiniami. Nieudolnie proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące wyposażenia różnych domów. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy częściowo zakłócające komunikację: Popełniając dość liczne błędy, uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie domu, jego wyposażenia oraz wykonywania prac domowych. Czasem popełniając błędy, wyraża opinie na temat różnych domów i ich wyposażenia oraz wykonywania prac domowych, pyta o opinie, zgadza się lub nie z opiniami. Czasem popełniając błędy, proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące wyposażenia różnych domów. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy w zasadzie niezakłócające komunikacji, reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: Uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie domu, jego wyposażenia oraz wykonywania prac domowych. Popełniając drobne błędy, wyraża opinie na temat różnych domów i ich wyposażenia oraz wykonywania prac domowych, pyta o opinie, zgadza się lub nie z opiniami. Popełniając drobne błędy, proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące wyposażenia różnych domów. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach, ewentualne drobne błędy nie zakłócają komunikacji: Z łatwością uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie domu, jego wyposażenia oraz wykonywania prac domowych. Swobodnie wyraża opinie na temat różnych domów i ich wyposażenia oraz wykonywania prac domowych, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami. Swobodnie proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące wyposażenia różnych domów. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając błędy zakłócające komunikację: uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie przedmiotów nauczania, uczenia się, życia szkoły i zajęć pozalekcyjnych; wyraża swoje upodobania i pragnienia dotyczące uczenia się, przedmiotów, zajęć pozalekcyjnych i wycieczek szkolnych; wyraża swoje opinie dotyczące szkoły, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie przedmiotów nauczania, uczenia się, życia szkoły i zajęć pozalekcyjnych; wyraża swoje upodobania i pragnienia dotyczące uczenia się, przedmiotów, zajęć pozalekcyjnych i wycieczek szkolnych; wyraża swoje opinie dotyczące szkoły, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie przedmiotów nauczania, uczenia się, życia szkoły i zajęć pozalekcyjnych; wyraża swoje upodobania i pragnienia dotyczące uczenia się, przedmiotów, zajęć pozalekcyjnych i wycieczek szkolnych; wyraża swoje opinie dotyczące szkoły; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie przedmiotów nauczania, uczenia się, życia szkoły i zajęć pozalekcyjnych; wyraża swoje upodobania i pragnienia dotyczące uczenia się, przedmiotów, zajęć pozalekcyjnych i wycieczek szkolnych; wyraża swoje opinie dotyczące szkoły; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie różnych zawodów i związanych z nimi czynności oraz warunków pracy; wyraża swoją opinię na temat różnych zawodów oraz pracy dorywczej, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych; wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia oraz pyta o upodobania, intencje i pragnienia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie różnych zawodów i związanych z nimi czynności oraz warunków pracy; wyraża swoją opinię na temat różnych zawodów oraz pracy dorywczej, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych; wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia oraz pyta o upodobania, intencje i pragnienia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie różnych zawodów i związanych z nimi czynności oraz warunków pracy; wyraża swoją opinię na temat różnych zawodów oraz pracy dorywczej, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych; wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia oraz pyta o upodobania, intencje i pragnienia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie różnych zawodów i związanych z nimi czynności oraz warunków pracy; wyraża swoją opinię na temat różnych zawodów oraz pracy dorywczej, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych; wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia oraz pyta o upodobania, intencje i pragnienia dotyczące 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

przyszłej pracy; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące pracy.	przyszłej pracy; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące pracy.	przyszłej pracy; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące pracy.	przyszłej pracy; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące pracy.	
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie rodziny, przyjaciół, spędzania czasu wolnego, obchodzenia uroczystości, a także problemów rodzinnych; pyta o godzinę, podaje godzinę; wyraża prośbę upodobania i pragnienia oraz uczucia i emocje; składa życzenia i gratulacje, reaguje na życzenia; odpowiada na zaproszenie. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie rodziny, przyjaciół, spędzania czasu wolnego, obchodzenia uroczystości, a także problemów rodzinnych; pyta o godzinę, podaje godzinę; wyraża prośbę upodobania i pragnienia oraz uczucia i emocje; składa życzenia i gratulacje, reaguje na życzenia; odpowiada na zaproszenie. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie rodziny, przyjaciół, spędzania czasu wolnego, obchodzenia uroczystości, a także problemów rodzinnych; pyta o godzinę, podaje godzinę; wyraża prośbę upodobania i pragnienia oraz uczucia i emocje; składa życzenia i gratulacje, reaguje na życzenia; odpowiada na zaproszenie. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje odnośnie rodziny, przyjaciół, spędzania czasu wolnego, obchodzenia uroczystości, a także problemów rodzinnych; pyta o godzinę, podaje godzinę; wyraża prośbę upodobania i pragnienia oraz uczucia i emocje; składa życzenia i gratulacje, reaguje na życzenia; odpowiada na zaproszenie. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie spożywania i przygotowywania posiłków; wyraża swoje upodobania, pragnienia oraz opinię na temat różnych potraw; pyta o upodobania, pragnienia oraz opinie, zgadza się lub 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie spożywania i przygotowywania posiłków; wyraża swoje upodobania, pragnienia oraz opinię na temat różnych potraw; pyta o upodobania, pragnienia oraz opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie spożywania i przygotowywania posiłków; wyraża swoje upodobania, pragnienia oraz opinię na temat różnych potraw; pyta o upodobania, pragnienia 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie spożywania i przygotowywania posiłków; wyraża swoje upodobania, pragnienia oraz opinię na temat różnych potraw; pyta o upodobania, pragnienia oraz opinie, zgadza się lub 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

nie zgadza się z opiniami; instruuje, jak przygotować posiłek.	instruuje, jak przygotować posiłek.	oraz opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; instruuje, jak przygotować posiłek.	nie zgadza się z opiniami; instruuje, jak przygotować posiłek.	
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: podtrzymuje rozmowę, prosząc o powtórzenie; uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie robienia zakupów i korzystania z usług; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi dialogi w sklepie; wyraża swoje opinie oraz upodobania i pragnienia oraz pyta o upodobania i pragnienia; składa życzenia i gratulacje, odpowiada na nie; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby. 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: podtrzymuje rozmowę, prosząc o powtórzenie; uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie robienia zakupów i korzystania z usług; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi dialogi w sklepie; wyraża swoje opinie oraz upodobania i pragnienia oraz pyta o upodobania i pragnienia; składa życzenia i gratulacje, odpowiada na nie; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby. 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: podtrzymuje rozmowę, prosząc o powtórzenie; uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie robienia zakupów i korzystania z usług; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi dialogi w sklepie; wyraża swoje opinie oraz upodobania i pragnienia oraz pyta o upodobania i pragnienia; składa życzenia i gratulacje, odpowiada na nie; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby. 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: podtrzymuje rozmowę, prosząc o powtórzenie; uzyskuje oraz przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie robienia zakupów i korzystania z usług; proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi dialogi w sklepie; wyraża swoje opinie oraz upodobania i pragnienia oraz pyta o upodobania i pragnienia; składa życzenia i gratulacje, odpowiada na nie; wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze. Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie reaguje w prostych sytuacjach, popełniając liczne błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie podróżowania i zwiedzania; wyraża swoją opinię na temat różnych środków transportu, a także odwiedzanych miejsc 	<ul style="list-style-type: none"> Reaguje w prostych sytuacjach, czasem popełniając błędy: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie podróżowania i zwiedzania; wyraża swoją opinię na temat różnych środków transportu, a także odwiedzanych miejsc i doświadczeń w używaniu 	<ul style="list-style-type: none"> Popełniając nieliczne błędy, reaguje w prostych i bardziej złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie podróżowania i zwiedzania; wyraża swoją opinię na temat różnych środków transportu, a także 	<ul style="list-style-type: none"> Swobodnie i bezbłędnie lub niemal bezbłędnie reaguje w prostych i złożonych sytuacjach: uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia odnośnie podróżowania i zwiedzania; wyraża swoją opinię na temat różnych środków transportu, a także 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń bezbłędnie i swobodnie prowadzi rozmowę zawierającą wszystkie wymagane informacje. Pytając i odpowiadając na pytania poprawnie stosuje zwroty znacząco wychodzące poza ramy wskazane we wzorze.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>i doświadczeń w używaniu języka angielskiego zagranicą; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące podróżowania i zwiedzania; wskazuje drogę do jakiegoś obiektu; zaprasza do odwiedzin i odpowiada na zaproszenie.</p>	<p>języka angielskiego zagranicą; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące podróżowania i zwiedzania; wskazuje drogę do jakiegoś obiektu; zaprasza do odwiedzin i odpowiada na zaproszenie.</p>	<p>odwiedzanych miejsc i doświadczeń w używaniu języka angielskiego zagranicą; pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące podróżowania i zwiedzania; wskazuje drogę do jakiegoś obiektu; zaprasza do odwiedzin i odpowiada na zaproszenie.</p>	<p>odwiedzanych miejsc i doświadczeń w używaniu języka angielskiego zagranicą, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami; proponuje, przyjmuje lub odrzuca propozycje dotyczące podróżowania i zwiedzania; wskazuje drogę do jakiegoś obiektu; zaprasza do odwiedzin i odpowiada na zaproszenie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Do podanych wypowiedzi bezbłędnie dobiera reakcje.
--	---	--	--	--

PRZETWARZANIE WYPOWIEDZI

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, popełniając liczne błędy. Z trudnością popełniając liczne błędy przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych, czasem popełniając błędy. Popołniając dość liczne błędy przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez większego trudu, popełniając nieliczne błędy, przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. Na ogół poprawnie przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Bez trudu przekazuje w języku angielskim informacje zawarte w materiałach wizualnych. Z łatwością przekazuje w języku polskim lub angielskim informacje sformułowane w języku angielskim, jak również przekazuje w języku angielskim informacje sformułowane w języku polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń całkowicie samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem dwujęzycznym, tłumacząc podane słowa na język polski, a także potrafi odnaleźć w słowniku języka angielskiego podane wyrazy i na podstawie definicji przekazać ich znaczenie w języku polskim.

JĘZYK WŁOSKI

Ocena celująca

Uczeń uzyskał średnią ważoną na ocenę celującą lub uzyskał średnią ważoną na ocenę bardzo dobrą i oceny celujące z co najmniej 50% przeprowadzonych sprawdzianów (uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela sprawdzianów) lub uzyskał średnią ważoną na ocenę bardzo dobrą i osiągnął sukcesy w konkursach przedmiotowych gminnych, regionalnych, wojewódzkich, krajowych, międzynarodowych reprezentując wraz z nauczycielem szkołę. Uzyskał na półroczną ocenę bardzo dobrą. Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania danej klasy. Aktywnie pracuje na lekcji, zawsze jest starannie przygotowany do zajęć.

Ocena bardzo dobra

Uczeń wykazuje się dokładną i pełną znajomością materiału przedstawionego na zajęciach. Uczestniczy aktywnie w lekcji, tworzy samodzielnie i poprawnie językowo i gramatycznie wypowiedzi. W pełni rozumie przeczytane i wysłuchane teksty, potrafi zdobyć potrzebne informacje i je wykorzystać w rozmowie lub w krótkiej wypowiedzi. Posiada szeroki zasób słownictwa, który potrafi wykorzystać do pełnej wypowiedzi na zadany temat. Uczeń jest zawsze przygotowany do lekcji i nie ma żadnych zaległości w nauce.

Ocena dobra

Uczeń rozumie ogólny sens przeczytanych i wysłuchanych tekstów i potrafi wyszukać w nich potrzebne informacje. Chętnie uczestniczy w lekcjach, jest aktywny - zadaje pytania oraz udziela szczegółowych informacji. Wypowiedzi ucznia zawierają nieznaczny ilość błędów leksykalnych, fonetycznych i gramatycznych, jednakże nie utrudniają one komunikacji. Zdarza mu się być nieprzygotowanym do lekcji, ale próbuje szybko nadrobić zaległości.

Ocena dostateczna

Wypowiedzi ucznia są komunikatywne, choć ilość popełnianych błędów w znacznym stopniu utrudnia komunikację. Uczeń stosuje ubogie słownictwo i popełnia liczne błędy leksykalne i gramatyczne. Uczeń miewa kłopoty z poprawną wymową, często potrzebuje pomocy nauczyciela. Uczeń rozumie intencje rozmówcy, choć nie potrafi wyszukać szczegółowych informacji. Ma również problemy ze zrozumieniem przeczytanych lub wysłuchanych tekstów. Jest mało aktywny na lekcjach, nie pracuje systematycznie.

Ocena dopuszczająca

Wypowiedzi ucznia są bardzo ograniczone, odpowiada na pytania jednym słowem. Uczeń w ograniczonym stopniu rozumie intencje rozmówcy i polecenia nauczyciela, często muszą być poparte gestem. Niewielka samodzielność pracy. Nawet z pomocą nauczyciela uczeń ma poważne problemy z wykonywaniem poleceń. Uczeń wykazuje małe zainteresowanie zajęciami – rzadko odrabia prace domowe i uczestniczy w pracy na lekcji. Bardzo często jest nieprzygotowany do zajęć.

Ocena niedostateczna

Uczeń nie spełnia wymagań wymaganych na ocenę dopuszczającą. Nie potrafi samodzielnie budować wypowiedzi ustnych, reprodukcja ich lub budowa na drodze naśladowania. Błędy leksykalne, gramatyczne i fonetyczne zupełnie zacierają intencje komunikacyjne. Uczeń nie rozumie informacji przekazywanych audiowizualnie i audiowizualnie. Nie wykonuje prac domowych, nie wykazuje zainteresowania różnymi formami pracy na zajęciach, jest niesystematyczny.

MUZYKA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

Realizuje wymagania podstawowe i ponadpodstawowe

- uzyskał średnią ocen minimum 5,4,
- prawidłowo i całkowicie samodzielnie śpiewa piosenki z podręcznika oraz repertuaru dodatkowego,
- potrafi rozpoznać budowę utworu muzycznego,
- posiada wiedzę i umiejętności przekraczające poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą,
- bierze czynny udział w występach szkolnych,
- osiąga znaczące wyniki w muzycznych konkursach szkolnych i pozaszkolnych, np. festiwalach piosenki, konkursach wiedzy,
- jest bardzo aktywny muzycznie, także w środowisku pozaszkolnym – bierze udział w występach pozaszkolnych, gra w orkiestrze czy uczęszcza na dodatkowe zajęcia muzyczne, wokalne lub taneczne.
- wykonuje różne zadania twórcze,

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

Realizuje wymagania podstawowe i ponadpodstawowe

- uzyskał średnią ocen minimum 5,4,
- prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania
- potrafi bezbłędnie wykonywać rytmy, np. gestodźwiękami,
- potrafi rytmizować teksty,
- rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać,
- zna i stosuje podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy,
- starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy
- bierze czynny udział w występach szkolnych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

Realizuje wymagania podstawowe i w niepełnym zakresie ponadpodstawowe

- uzyskał średnią ocen minimum 3,5
- poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela śpiewa pieśni i piosenki jednogłosowe,
- wykonuje proste rytmy, np. gestodźwiękami
- rytmizuje łatwe teksty,
- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy i wie, co one oznaczają,
- prowadzi systematycznie i starannie zeszyt przedmiotowy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

Realizuje wymagania podstawowe

- uzyskał średnią ocen minimum 2,6
- niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela śpiewa niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,
- wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne, np. gestodźwiękami
- zna tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,
- prowadzi zeszyt niesystematycznie i niestarannie.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

Realizuje wymagania podstawowe w niepełnym zakresie

- uzyskał średnią ocen minimum 1,6
- niedbale, nie starając się poprawić błędów, śpiewa kilka najprostszych piosenek przewidzianych w programie nauczania
- niechętnie podejmuje działania muzyczne,
- myli terminy i pojęcia muzyczne,
- dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą,
- najprostsze polecenia – ćwiczenia rytmiczne – wykonuje z pomocą nauczyciela

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

Nie realizuje wymagań podstawowych

- uzyskał średnią ocen poniżej 1,6
- mimo usilnych starań nauczyciela, wykazuje negatywny stosunek do przedmiotu oraz nie opanował wiadomości i umiejętności w zakresie podstawowych wymagań edukacyjnych przewidzianych programem nauczania danej klasy,
- mimo pomocy nauczyciela nie potrafi i nie chce wykonać najprostszych poleceń wynikających z programu danej klasy,
- wykazuje ciągły brak zaangażowania i chęci do pracy oraz notorycznie jest nieprzygotowany do zajęć,
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego

Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

- indywidualne możliwości i właściwości psychofizyczne każdego ucznia;
- wysiłek oraz zaangażowanie ucznia w pracę na lekcji;
- aktywność podczas zajęć;
- samodzielność w wykonywaniu ćwiczeń;
- zainteresowanie przedmiotem i stosunek do nauki;

METODY KONTROLI I OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW Z PRZEDMIOTU - MUZYKA. OCENY WYSTAWIANE SĄ ZA:

- śpiew,
- wypowiedzi ucznia na temat utworów muzycznych,
- działania twórcze,
- znajomość terminów i wiedza muzyczna,
- aktywność na lekcjach,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

Ocena semestralna i końcoworoczna jest wyznacznikiem wiedzy, umiejętności i postaw ucznia w zakresie przedmiotu. Wynika z ocen częściowych zdobytych przez ucznia w danym semestrze.

Kryteria oceniania – co oceniamy

1. Podczas wystawiania oceny za śpiew pod uwagę brane są: poprawność muzyczną, znajomość rytmu, znajomość tekstu piosenki, ogólny wyraz artystyczny.
2. Wystawiając ocenę za wypowiedzi na temat utworów muzycznych, połączonej ze znajomością podstawowych wiadomości i terminów muzycznych, pod uwagę bierze się:
  - zaangażowanie i postawę podczas słuchania,
  - rozpoznawanie brzmienia poznanych instrumentów i głosów,

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- rozpoznawanie w słuchanych utworach polskich tańców narodowych,
  - podstawową wiedzę na temat poznanych kompozytorów,
  - wyrażanie muzyki środkami pozamuzycznymi (np. na rysunku, w opowiadaniu, dramie).
3. Przy wystawianiu oceny za działania twórcze, należy wziąć pod uwagę:
- kreatywność ucznia,
  - improwizację: rytmiczną, melodyczną wokalną oraz ruchową,
  - umiejętność korzystania ze zdobytych wiadomości i umiejętności przy wykonywaniu zadań,
  - umiejętność przygotowywania ilustracji dźwiękowej do opowiadania, komiksu, grafiki itp.
  - umiejętność tworzenia prostych akompaniamentów perkusyjnych.
4. Ocena aktywności na lekcji oraz za udział w muzycznych wydarzeniach pozalekcyjnych - za aktywną postawę na lekcji uczeń może otrzymać ocenę dobrą lub bardzo dobrą. Jeśli dodatkowo wykaże się wiedzą lub umiejętnościami wykraczającymi poza ustalone wymagania, otrzymuje ocenę celującą. Za systematyczną i bardzo dobrą pracę oraz za udział w występach, w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczeń może otrzymać ocenę celującą częściową, która będzie miała wpływ na ocenę końcową.
5. Przy wystawianiu oceny za zeszyt przedmiotowy lub zeszyt ćwiczeń/karty pracy należy wziąć pod uwagę:
- estetykę ogólną,
  - poprawną pisownię i ortografię (w przypadku zeszytu przedmiotowego)
  - systematyczność,

DOSTOSOWANIE OCENIANIA Z MUZYKI DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB I MOŻLIWOŚCI PSYCHOFIZYCZNYCH UCZNIÓW

Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

HISTORIA

Wymagania na poszczególne oceny					
niedostateczna	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
EUROPA PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM					
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska • zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815) • wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim • podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze • zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815) • prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego • przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815) • identyfikuje postacie: Aleksandra I, Charles’a Talleyranda, Klemensa von Metternicha • omawia przebieg „stu dni” Napoleona • przedstawia okoliczności powstania Świętego Przymierza 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Roberta Stewarta Castlereagha, Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III • wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim oraz państwa Świętego Przymierza • przedstawia cele i działalność Świętego Przymierza 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju • ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński • ocenia działalność Świętego Przymierza

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą		Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Wiedeń stał się miejscem obrad kongresu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg obrad kongresu wiedeńskiego • charakteryzuje głównych uczestników kongresu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie regulaminu dyplomatycznego • wyjaśnia rolę kongresu wiedeńskiego w procesie likwidacji niewolnictwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę kongresu wiedeńskiego w dziejach Europy
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa • zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763) • identyfikuje postać Jamesa Watta • wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: manufaktura, fabryka, urbanizacja, kapitał, kapitaliści, robotnicy, proletariąt • identyfikuje postacie: Samuela Morse’a, George’a Stephensona • wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej • omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: skonstruowania silnika elektrycznego (1831), skonstruowania telegrafu (1837) • identyfikuje postać Michaela Faradaya • wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy • wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. • przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia • zna datę pierwszego połączenia kablowego między Ameryką i Europą (1866) • przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji • wyjaśnia znaczenie wynaleźnia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Thomasa Newcomena, Charlesa Wheatsone’a, Thomasa Davenporta • wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w. • opisuje sposób działania maszyny parowej • ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariąt, ruch robotniczy, strajk, związek zawodowy • identyfikuje postać Adama Smitha 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm • identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa • przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, komunizm, idee narodowe • identyfikuje postacie: Giuseppe Mazziniego, Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • zna datę wydania <i>Manifestu komunistycznego</i> (1848) • przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyizmu i ruchu robotniczego • wyjaśnia różnice między socjalistami 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: czartyzm, falanster • zna daty: ruchu czartystów (1836–1848) • opisuje narodziny ruchu czartystów, ich postulaty oraz skutki działalności • ocenia wpływ nowych

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		i ruchu robotniczego	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu 	i komunistami	ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.
ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM					
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie • zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815) • wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu ziemie zabrane • zna daty: reformy uwłaszczeniowej w Wielkim Księstwie Poznańskim (1823), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848) • charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego • opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej • charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego • opisuje sytuację gospodarczą w zaborze austriackim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu protektorat • zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), powołania sejmu prowincjonalnego w Wielkim Księstwie Poznańskim (1824) • identyfikuje postacie: Antoniego Radziwiłła, Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego • omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817) • wyjaśnia, jaką rolę pełniła Rzeczpospolita Krakowska w utrzymaniu polskości • porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami • przedstawia warunki rozwoju polskiej kultury i oświaty w zaborze pruskim i Galicji 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę wprowadzenia obowiązku szkolnego w zaborze pruskim (1825) • ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim • ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków w zaborze pruskim i austriackim
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę nadania konstytucji Królestwu Polskiemu (1815) • identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego • wskazuje na mapie zasięg Królestwa Polskiego • wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: kaliszanie, konspiracja • zna daty: objęcia władzy przez Mikołaja I (1825), zawiazania Sprzysiężenia Podchorążych (1828) • identyfikuje postacie: Aleksandra I, wielkiego księcia Konstantego, Mikołaja I, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Stanisława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: otwarcia uniwersytetu w Warszawie (1816), działalności Towarzystwa Filomatów (1817–1823), wprowadzenia cenzury w Królestwie Polskim (1819), założenia Banku Polskiego (1828) • identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), wystąpienia kaliszian (1820) • identyfikuje postacie: Stanisława Kostki Potockiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana • wskazuje na mapie Kanał Augustowski • wyjaśnia, jaką rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego • ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego • omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim • ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej • i nielegalnej

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<p>Staszica, Waleriana Łukasińskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego • opisuje rozwój przemysłu w Królestwie Polskim • omawia rozwój kultury i edukacji w Królestwie Polskim • wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele 	<p>Juliana Ursyna Niemcewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Wincentego i Bonawentury Niemojowskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim • przedstawia reformy gospodarcze Franciszka Ksawerego Druckiego–Lubeckiego • przedstawia sytuację na wsi w Królestwie Polskim 	<p>w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książe Konstanty</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność kulturalno–oświatową Polaków na ziemiach zabranych • przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności • opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych 	
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa • zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830), bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko–rosyjskiej (II–X 1831) • identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego • wymienia przyczyny powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: dyktator, detronizacja • zna daty: detronizacji Mikołaja I i zerwania unii z Rosją (25 I 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831) • identyfikuje postacie: wielkiego księcia Konstantego, Adama Jerzego Czartoryskiego • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego • wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: przejęcia dyktatury przez Józefa Chłopickiego (XII 1830), • identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater, Józefa Bema, Iwana Dybicza, Iwana Paskiewicza • wskazuje na mapie tereny poza Królestwem Polskim, na których toczyły się walki podczas powstania w latach 1830–1831 • opisuje przebieg nocy listopadowej • charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko–rosyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831) • identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Józefa Dwernickiego • przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Michała Radziwiła, Macieja Rybińskiego, Antoniego Giełguda • ocenia postawy wodzów powstania listopadowego • ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny klęski powstania listopadowego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wojny polsko–rosyjskiej 		
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: emigracja, Wielka Emigracja • identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza • Słowackiego • wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji • wskazuje na mapie główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, emisariusz • identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego • wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji • wymienia formy działalności Polaków na emigracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: katanga, amnestia • zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtel Lambert (1833) • przedstawia stosunek władz i społeczeństw Europy do polskich emigrantów • charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego • przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtel Lambert 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835) • identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana • wskazuje na mapie trasy, które przemierzali polscy emigranci • przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego • omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji • ocenia działalność Polaków na emigracji
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu rusyfikacja • zna datę wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846) • wymienia represje wobec uczestników powstania listopadowego • wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego • wskazuje na mapie tereny objęte powstaniem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: rabacja, kontrybucja • zna daty: wybuchu rabacji galicyjskiej (II 1846) • identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli • charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego • omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: noc paskiewiczowska, Statut organiczny, • zna daty: wprowadzenia Statutu organicznego (1832), ogłoszenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1833), likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846) • identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego • wskazuje na mapie tereny objęte rabacją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania Stowarzyszenia Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847) • identyfikuje postacie: Edwarda Flottwella, Karola Libelta, Henryka Kamieńskiego • omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim • charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich w latach 30. i 40. XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego • ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • krakowskim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rabacji galicyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • galicyjską • wyjaśnia, w jakich okolicznościach wybuchło powstanie krakowskie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego 	
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Józefa Bema, Adama Mickiewicza • wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami • wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpienia w 1848 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848) • identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego • opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim • omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: porozumienia w Jarosławcu (IV 1848), bitwy pod Miłosławiem (IV 1848), • identyfikuje postacie: Franza von Stadiona, Wojciecha Chrzanowskiego, Józefa Wysockiego, Henryka Dembińskiego • charakteryzuje wkład Polaków w wydarzenia Wiosny Ludów w Europie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu serwituty • zna datę powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu (III 1848) • identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smółki, Gustawa Gizewiusza, Krzysztofa Mrongowiusza • przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie znaczenie dla polskiego ruchu niepodległościowego w Galicji miał wzrost świadomości narodowościowej wśród Rusinów • ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich • ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • –wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm • identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina • wymienia poglądy romantyków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu racjonalizm • identyfikuje postać Joachima Lelewela • wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami • przedstawia najwybitniejszych polskich twórców epoki romantyzmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: mesjanizm, salon artystyczny • charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm • wyjaśnia, czym był polski mesjanizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę opublikowania ballady <i>Romantyczność</i> Adama Mickiewicza • identyfikuje postać Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera • przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków
EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW					
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Północ, Południe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Konfederacja, Unia, wojna totalna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wprowadzenia zakazu przywozu niewolników do Stanów Zjednoczonych (1808), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych • ocenia skutki wojny

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> zna datę wojny secesyjnej (1861–1865) identyfikuje postać Abrahama Lincolna wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863) identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa omawia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki wojny secesyjnej 	<p>republikanie</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) omawia przyczyny podziału Stanów Zjednoczonych na Północ i Południe opisuje przebieg wojny secesyjnej wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861) wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. przedstawia przyczyny i skutki rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w. porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa 	<p>secesyjnej</p>
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871) identyfikuje postacie: Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka wymienia etapy jednoczenia Włoch i Niemiec przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”, <i>risorgimento</i> zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870–1871) identyfikuje postacie: Camilla Cavoura, Wilhelma I, Napoleona III wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi omawia etapy jednoczenia Niemiec przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej wyjaśnia, jaką rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu komunardzi zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871), bitwy pod Sadową (1866), powstania Związku Północno-niemieckiego (1867), bitwy pod Sedanem (1870), Komuny Paryskiej (III–V 1871) wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec omawia koncepcje zjednoczenia Włoch opisuje przebieg procesu jednoczenia Włoch 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: powstania Niemieckiego Związku Celnego (1834), zawarcia sojuszu Piemontu z Francją (1858), wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), objęcia tronu w Prusach przez Wilhelma I (1861), powstania Czerwonego Krzyża (1863), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), powstania Austro-Węgier (1867), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka, Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie jednoczenia swoich państw dostreaga najważniejsze podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<p>w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch • przedstawia koncepcje zjednoczenia Niemiec • omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki Komuny Paryskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego • wskazuje okoliczności powstania Czerwonego Krzyża • wyjaśnia okoliczności powstania Austro–Węgier • przedstawia rolę Polaków w Komunie Paryskiej 	
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm • identyfikuje postać królowej Wiktorii • wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: faktoria handlowa, Kompania Wschodnioindyjska • zna datę otwarcia Japonii na świat (1854) identyfikuje postać Cecila Johna Rhodesa • wskazuje na mapie posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii • wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji • przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, powstanie Mahdiego, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów • wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji • pod koniec XIX w. • przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji • wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych • wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wybuchu pierwszej wojny opiumowej (1839), wybuchu powstania Mahdiego (1881) • porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji • przedstawia stosunek państw azjatyckich do ekspansji europejskiej • charakteryzuje kolonialne imperium Wielkiej Brytanii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, partia polityczna, monarchia parlamentarna, demokracja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: socjaliści, socjaldemokracja, komuniści, chrześcijańska demokracja (chadecja), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja proletariacka, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, reformiści/rewizjoniści • zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie • ocenia następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji • wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. 	<p>nacjonalizm, emancypantki, sufrażystki</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII • przedstawia założenia programowe socjalistów • charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji • wyjaśnia, na czym polegał nowoczesny nacjonalizm • wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek 	<p>anarchizm, terror indywidualny, szowinizm, syjonizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania I Międzynarodówki (1864), ogłoszenia encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891) • przedstawia cele i metody działania anarchistów • omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami • wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet 	<p>(1889)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych • przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia metody stosowane przez anarchistów • ocenia poglądy emancypantek i sufrażystek oraz metody i skutki ich działalności
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu teoria ewolucji • identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej–Curie • wymienia odkrycia naukowe, które wpłynęły na rozwój nauk przyrodniczych i medycznych • wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja • zna daty: ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), przyznania Nagród Nobla dla Marii Skłodowskiej–Curie (1903 i 1911), pierwszego lotu samolotem (1903), wynalezienia telefonu (1876) • identyfikuje postacie: Ludwika Pasteura, Orville’a i Wilbura Wright, Thomasa Alwę Edisona, Alexandra Grahama Bella • przedstawia założenia teorii ewolucji • omawia kierunki rozwoju medycyny i higieny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu promieniotwórczość • zna daty: odkrycia promieni X (1895), budowy Kanału Sueskiego (1859–1869), budowy Kanału Panamskiego (1904–1914), pierwszego lotu sterowcem (1900), opatentowania fonografu (1878), wynalezienia gramofonu (1887) – identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Pierre’a Curie, Wilhelma Roentgena, Guglielma Marconiego • wyjaśnia, jakie znaczenie miała budowa wielkich kanałów morskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wynalezienia szczepionki przeciwko wścieklicznie (1885), odkrycia bakterii gruźlicy i cholery (1903) • identyfikuje postacie: Roberta Kocha, Karla Benza, Johna Dunlopa, Gottlieba Daimlera, Rudolfa Diesela, Ferdynanda Zeppelina, Josepha Swana • wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu • ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w. 		
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: kultura masowa, pozytywizm, impresjonizm • przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: realizm, naturalizm, secesja • identyfikuje postacie: Auguste’a Comte’a, Charlesa Dickensa, Juliusza Verne’a, Lwa Tołstoja, Auguste’a Renoira, Auguste’a i Louisa Lumière • charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze • wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów • wymienia idee, które miały rozwijać wśród młodych pokoleń igrzyska olimpijskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu historyzm • zna daty: początków kina (1895), pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich (1896) • identyfikuje postacie: Émile’a Zoli, Fiodora Dostojewskiego, Josepha Conrada, Edgara Degasa, Pierre’a de Coubertina • wyjaśnia, jakie cele społeczne przyświecały literaturze i sztuce przełomu wieków • przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę pierwszej wystawy impresjonistów (1874) • wyjaśnia znaczenie terminu symbolizm, ekspresjonizm, futuryzm • wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej • ocenia zjawisko upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.
ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW					
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna • zna datę manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim (1861) • identyfikuje postacie: Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego • wymienia założenia pracy organicznej • określa przyczyny powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, autonomia, modernizacja • zna datę mianowania Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (1861) • identyfikuje postacie: Dezyderego Chłapowskiego, Aleksandra II, Jarosława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Bazar, odwilż (wiosna) posewastopolska • zna datę wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim (1861) • identyfikuje postać Andrzeja Zamoyskiego • przedstawia proces polonizacji urzędów w Galicji • charakteryzuje odwilż posewastopolską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna” • zna daty: powstania Bazaru (1841), założenia Towarzystwa Rolniczego (1858) • identyfikuje postacie: Leopolda Kronenberga, Agenora Gołuchowskiego • wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki zaborców • ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	styczniowego	Dąbrowskiego, Aleksandra Wielopolskiego <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej wyjaśnia, na czym polegała autonomia galicyjska przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych” 	w Królestwie Polskim <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki cel stawiali sobie organizatorzy manifestacji patriotycznych wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi” 	powstania <ul style="list-style-type: none"> porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych” 	
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: branka, wojna partyzancka zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864) identyfikuje postać Romualda Traugutta wymienia przyczyny i okoliczności wybuchu powstania styczniowego omawia rolę Romualda Traugutta w powstaniu styczniowym wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: kosynierzy, Tymczasowy Rząd Narodowy zna daty: ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), stracenia Romualda Traugutta (VIII 1864) przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego charakteryzuje przebieg walk powstańczych omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Centralny Narodowy zna datę aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864) identyfikuje postacie: Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza Teodora Berga wskazuje na mapie zasięg działań powstańczych, tereny objęte działaniami dużych grup powstańczych omawia cele programowe Tymczasowego Rządu Narodowego charakteryzuje politykę władz powstańczych wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: żuawi śmierci, państwo podziemne zna daty: mianowania Aleksandra Wielopolskiego naczelnikiem Rządu Cywilnego (1862), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863) identyfikuje postacie Zygmunta Sierakowskiego, Józefa Hauke–Bosaka, Stanisława Brzóska przedstawia sposób organizacji konspiracyjnego państwa polskiego w czasie powstania styczniowego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia stosunek Aleksandra Wielopolskiego do konspiracji niepodległościowej ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: lojalizm, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: kibitka, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę caratu wobec ludności

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>pozytywiści</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia bezpośrednio represje wobec uczestników powstania styczniowego przedstawia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji 	<p>Kraj Przywiślański, „noc apuchtinowska”</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać Aleksandra Apuchtina przedstawia politykę władz carskich wobec Królestwa Polskiego charakteryzuje proces rusyfikacji w Królestwie Polskim 	<p>tajne komplety, trójjolingizm</p> <ul style="list-style-type: none"> zna datę powstania Szkoły Głównej Warszawskiej (1862) identyfikuje postać Michaiła Murawjowa omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem charakteryzuje proces rusyfikacji na ziemiach zabranych 	<p>Latający, Towarzystwo Oświaty Narodowej, generał–gubernator</p> <ul style="list-style-type: none"> zna datę powstania zabajkalskiego (1866) omawia rolę i postawy Polaków na zesłaniu 	<p>polskiej na ziemiach zabranych</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawy Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu germanizacja zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901) identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Michała Drzymały charakteryzuje politykę germanizacji przedstawia postawy Polaków wobec germanizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie, zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), strajku szkolnego w Wielkopolsce (1906) identyfikuje postać Marii Konopnickiej wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu opisuje przejawy polityki germanizacyjnej w gospodarce i oświacie wymienia instytucje autonomiczne w Galicji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Kolonizacyjna, Hakata zna daty: wprowadzenia języka niemieckiego jako jedyne języka państwowego w Wielkopolsce (1876), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886), identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego przedstawia postawę polskiego Kościoła wobec kulturkampfu omawia działalność instytucji prowadzących politykę germanizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu stańczycy zna daty: ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), wprowadzenia tzw. ustawy kagańcowej (1908) identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Piotra Wawrzyniaka przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie wyjaśnia, jaką rolę w życiu Galicji odgrywali stańczycy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawy Polaków wobec polityki germanizacyjnej władz pruskich ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego ocenia poglądy stańczyków na problem polskich powstań narodowych
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu emigracja zarobkowa zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo–pożyczkowe zna datę zakończenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: haskała serwituty, famuły zna datę pierwszego lotu samolotem na ziemiach polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawy Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego • wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w. • wskazuje na mapie okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych 	<p>(1851)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Ignacego Łukasiewicza • wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w. • opisuje okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych • omawia rozwój przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady • charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji • omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w. 	<p>budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Franciszka Stefczyka • przedstawia uwarunkowania rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim • przedstawia rozwój przemysłu i rolnictwa w zaborze pruskim • omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego • omawia rozwój spółdzielczości w Galicji • charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich • wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki 	<p>(1910)</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów 	<p>ziem polskich pod zaborami</p>
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa • wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu solidaryzm narodowy • zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897) • identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Daszyńskiego • przedstawia cele ruchu robotniczego • charakteryzuje program nurtu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: endencja, internacjonalizm • identyfikuje postacie: Bolesława Limanowskiego, Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Franciszka Stefczyka • omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich • charakteryzuje program nurtu rewolucyjnego w polskim ruchu socjalistycznym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: program brukselski, program paryski • zna daty powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (1900), Ligi Narodowej (1893), Stronnictwa Ludowego (1895) • identyfikuje postacie Stanisława Stojałowskiego, Marii i Bolesława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami • ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowo–Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego 	<p>niepodległościowego w polskim ruchu socjalistycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia założenia programowe ruchu narodowego charakteryzuje program ruchu ludowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji 	<p>Wysłouchów</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL 	
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela zna datę rewolucji 1905–1907 identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: strajk powszechny, Organizacja Bojowa PPS, organizacja paramilitarna zna daty krwawej niedzieli (22 I 1905), powstania Związku Walki Czynnej (1908) identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego wymienia przyczyny rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim przedstawia działania Organizacji Bojowej PPS wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna, strajk szkolny zna daty: powstania łódzkiego (I–VI 1905), powstania Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (1912) wskazuje na mapie ośrodki wystąpień robotniczych w czasie rewolucji 1905–1907 omawia przebieg powstania łódzkiego opisuje działalność polskich partii politycznych w czasie rewolucji 1905–1907 przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: podziału na PPS–Frację Rewolucyjną i PPS–Lewicę (1906), utworzenia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (1867) identyfikuje postać Józefa Mireckiego porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia stosunek polskich partii politycznych do rewolucji 1905–1907 ocenia postawy Polaków w przededniu nadsięgającego konfliktu międzynarodowego
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu Organizacja Bojowa PPS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna datę powstania Organizacji Bojowej PPS (1904) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „akcje dynamitowe”, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: „krwawej środy” (1906), napadu na pociąg pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia strukturę organizacyjną Organizacji Bojowej

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego • wyjaśnia cele, dla których została powołana Organizacja Bojowa PPS 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje udział Organizacji Bojowej PPS w rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim 	<p>„krwawa środa”</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Tomasza Arciszewskiego • przedstawia okoliczności pierwszego zbrojnego wystąpienia Organizacji Bojowej PPS 	<p>Bezdanami (1908)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Stefana Okrzei, Aleksandra Prystora • omawia na wybranych przykładach działalność Organizacji Bojowej PPS 	<p>PPS</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność działań Organizacji Bojowej PPS
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska • identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Elizy Orzeszkowej, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Marię Konopnicką, Jana Matejkę • wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pocieszeniu serc • podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pocieszeniu serc 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, pozytywizm warszawski • identyfikuje postacie: Juliusza i Wojciecha Kossaków, Artura Grotgera, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego • wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury • przedstawia hasła pozytywistów warszawskich • omawia realizację haseł pracy u podstaw • charakteryzuje kulturę Młodej Polski • wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczeniowa, skauting • zna daty: otwarcia Polskiej Akademii Umiejętności (1873), powołania Towarzystwa Oświaty Ludowej (1872), utworzenia Polskiej Macierzy Szkolnej (1906) • identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Jana Kasprowicza • wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury • wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: cyganeria, ogródki jordanowskie, neoromantyzm • identyfikuje postacie: Wojciecha Gersona, Artura Górskiego, Kazimierza Prószyńskiego, Henryka Jordana, Andrzeja Małkowskiego • wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. • ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pocieszeniu serc
I WOJNA ŚWIATOWA					
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze / 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfizm, kocioł bałkański 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: podpisania układu rosyjsko–francuskiego (1892), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wojny rosyjsko–tureckiej (1877–1878), kongresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ konfliktów kolonialnych na

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>państwa centralne, trójporozumienie / ententa, aneksja</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907) wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia, wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905), I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913) wskazuje na mapie państwa, które w wyniku wojen bałkańskich zdobyły największe tereny omawia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami przedstawia przejawy rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej 	<p>podpisanie porozumienia francusko-brytyjskiego (1904), podpisanie porozumienia rosyjsko-brytyjskiego (1907), bitwy pod Cuszimą (1905)</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w. opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich 	<p>berlińskiego (1878), aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry (1908)</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie opisuje sytuację na Bałkanach w drugiej połowie XIX w. 	<p>sytuację w Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrenie sytuacji międzynarodowej w Europie
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front zna daty: I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918) wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, nieograniczona wojna podwodna, zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), przyłączenia się Włoch do ententy (1915), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918) wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu U-Boot zna daty: wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), ataku Niemiec na Belgię i Francję (VIII 1914), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), kapitulacji Austro-Węgier (XI 1918) identyfikuje postacie: Franciszka Ferdynanda 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: przyłączenia się Japonii do ententy (1914), przyłączenia się Turcji do państw centralnych (1914), bitwy o Gallipoli (1915), przyłączenia się Bułgarii do państw centralnych (1915), zatopienia Lusitanii (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy jutlandzkiej (1916), przyłączenia się Grecji do ententy (1917), buntu marynarzy w Kilonii (XI 1918) wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej omawia przebieg wojny na morzach i oceanach ocenia skutki zastosowania przez Niemcy gazów bojowych

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<p>ententy i państw centralnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności wybuchu Wielkiej Wojny • wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni • wskazuje przyczyny klęski państw centralnych 	<p>Habsburga, Karola I Habsburga, Wilhelma II, Paula von Hindenburga</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy • przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych 	<p>sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg walk na froncie zachodnim • przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech 	
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie • zna datę sformowania Legionów Polskich (1914) • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego • przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Polska Organizacja Wojskowa • zna daty: powstania Kompanii Kadrowej (1914), bitwy pod Gorlicami (1915), kryzysu przysięgowego (VII 1917), powstania Polskiej Organizacji Wojskowej (1914) • wskazuje na mapie rejony walk Legionów Polskich • omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy • wyjaśnia, jak zaborcy w czasie I wojny światowej traktowali ziemie Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Legion Puławski, Błękitna Armia • zna daty: bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), bitwy pod Kostiuchnówką (1916), bitwy pod Rokitną (1915), bitwy pod Kaniowem (1918) • identyfikuje postać Józefa Hallera • wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r. • przedstawia genezę i organizację Legionów Polskich • wyjaśnia, jakie znaczenie dla sprawy niepodległości Polski miała działalność Polskiej Organizacji Wojskowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu wojna manewrowa • zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie (1914), powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914), powstania Legionu Puławskiego (1914) powstania Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917) • opisuje przebieg działań wojennych na froncie wschodnim • przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim • ocenia sposób traktowania ziem polskich przez zaborców w czasie I wojny światowej • ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Rada Komisarzy Ludowych, Armia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czecha, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy, kadeci • zna daty: powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji • ocenia skutki przewrotu

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917) • identyfikuje postać Włodzimierza Lenina • wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej 	<p>Czerwona, łagry</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922) • identyfikuje postać Mikołaja II • wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz ośrodki, które zapoczątkowały rewolucje październikową • przedstawia okoliczności wybuchu rewolucji październikowej i omawia jej przebieg • charakteryzuje sytuację w Rosji po rewolucji październikowej 	<p>dyktatura proletariatu, tezy kwietniowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917), ogłoszenia tez kwietniowych przez Lenina (IV 1917) zamordowania rodziny carskiej (VII 1918) • identyfikuje postacie: Feliksa • Dzierżyńskiego, Lwa Trockiego • omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej • określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji 	<p>Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), ogłoszenia konstytucji (VII 1918)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Aleksandra • Kiereńskiego, Grigorija Rasputina • wymienia rosyjskie stronnictwa polityczne i przedstawia ich założenia programowe • omawia przebieg rewolucji lutowej • omawia losy rodziny carskiej 	<p>bolszewickiego dla Rosji i Europy</p>
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy) • zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919) • identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego • wymienia postanowienia Aktu 5 listopada • wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu Rada Regencyjna • zna datę programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918) • identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Władysława Grabskiego • przedstawia stosunek państw centralnych do sprawy polskiej • omawia sprawę polską w polityce państw ententy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: ogłoszenia odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), odezwy Rządu Tymczasowego i bolszewików (1917) • identyfikuje postacie: Aleksandra Kakowskiego, Zdzisława Lubomirskiego, Józefa Ostrowskiego, Georges'a Clemenceau, Davida Lloyd'a George'a • omawia udział delegacji polskiej na konferencji wersalskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna datę ogłoszenia odezwy Mikołaja Romanowa do Polaków (VIII 1914) • identyfikuje postacie Mikołaja Mikołajewicza, Karla Kuka, Hansa von Beselera • przedstawia zależności między sytuacją militarną państw centralnych i ententy podczas I wojny światowej a ich stosunkiem do sprawy polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, jakie znaczenie dla Polaków miał Akt 5 listopada i program pokojowy prezydenta Wilsona

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM					
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy • zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920) • wskazuje na mapie państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim • wymienia postanowienia traktatu wersalskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal • zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933) • identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta • wskazuje na mapie państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro–Węgier, państwa bałtyckie • przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej • wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów • charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, europeizacja, wolne miasto, mały traktat wersalski • zna daty: podpisania traktatów z Austrią (1919) i Węgrami (1920) oraz traktatu z Turcją (1920) • identyfikuje postać Kemala Mustafy • wskazuje na mapie zmiany terytorialne wynikające z traktatu wersalskiego • charakteryzuje układ sił w powojennej Europie • przedstawia zasady, na jakich opierał się ład wersalski • charakteryzuje działalność Ligi Narodów • wskazuje przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego • omawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) • omawia postanowienia pokoiów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec • wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego • ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: narodowy socjalizm (nazizm), antysemityzm, obóz koncentracyjny, führer • zna daty: przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933) • identyfikuje postacie: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: ustawy norymberskie, autorytaryzm, totalitaryzm • zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935) • identyfikuje postać Josefa Goebbelsa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), , przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934), nocy kryształowej (1938) • przedstawia sytuację 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, system monopartyjny, pucz, indoktrynacja • zna daty: puczu monachijskiego (1923), podpalenia Reichstagu (II 1933) • identyfikuje postacie: Piusa XI, Alfreda 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy autorytarne • ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r. • ocenia wpływ polityki prowadzonej przez i Adolfa Hitlera

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	Adolfa Hitlera	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Europy państwa demokratyczne, totalitarne i autorytarne opisuje okoliczności przejścia władzy przez Adolfa Hitlera charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów 	Niemiec po zakończeniu I wojny światowej <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli 	Rosenberga <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny popularności nazistów w Niemczech 	na życie obywateli
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> zna datę zawarcia układu w Rapallo (1922) wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące armii niemieckiej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposoby łamania przez Niemcy postanowień traktatu wersalskiego dotyczących wojska opisuje współpracę niemiecko–radziecką w dziedzinie militarnej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: Reichswehra zna datę wypowiedzenia przez Niemcy klauzul militarnych traktatu wersalskiego (1935) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia proces szkolenia żołnierzy na potrzeby przyszłej armii niemieckiej przedstawia rozwój niemieckiej broni pancernej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia wojskową współpracę między Niemcami a ZSRS i jej wpływ na zagrożenie pokoju międzynarodowego
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) identyfikuje postać Józefa Stalina wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, łagier zna daty: ogłoszenia NEP (1921), układu w Rapallo (1922) identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Władysława Mołotowa, Joachima Ribbentropa opisuje metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów wymienia zbrodnie komunistyczne do 1939 r. omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, Gułag, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa zna daty: kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933), wielkiej czystki (1936–1938), represji wobec Polaków w ZSRS (1937–1938) wskazuje na mapie obszar głodu w latach 1932–1933 omawia reformy gospodarcze Józefa Stalina omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Stalina 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny, sowchoz wskazuje na mapie największe skupiska łagrów przedstawia rozwój terytorialny Rosji Sowieckiej i ZSRS w okresie międzywojennym wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy charakteryzuje politykę gospodarczą w Rosji Sowieckiej po zakończeniu I wojny światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę Stalina wobec przeciwników ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina ocenia zbrodniczą politykę komunistów do 1939 r.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, propaganda • wymienia rodzaje mass mediów • przedstawia społeczne skutki I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu indoktrynacja • zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918) • przedstawia rozwój środków komunikacji w okresie międzywojennym • wyjaśnia, dlaczego sztuka filmowa cieszyła się coraz większą popularnością • wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, funkcjonalizm • zna datę pierwszej audycji radiowej (1906) • wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce • charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: dadaizm, surrealizm, futuryzm • zna datę pierwszego wręczenia Oscarów (1929) • wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ mass mediów na rozwój propagandy w państwach totalitarnych • ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, <i>Anschluss</i>, oś Berlin–Rzym–Tokio (państwa osi) • zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939) • identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera • wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch • wymienia cele, jakie przyświecały państwu totalitarnym w polityce zagranicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>appeasement</i>, remilitaryzacja • zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939), ataku Japonii na Chiny (1937), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938), zajęcia Zaolzia przez Polskę (X 1938), • identyfikuje postać Francisco Franco • przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii • przedstawia przyczyny <i>Anschlussu</i> Austrii • wymienia postanowienia konferencji w Monachium 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu państwo marionetkowe • zna daty: przywrócenia powszechnej służby wojskowej w Niemczech (1935), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939) • identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina • przedstawia proces militaryzacji Niemiec • wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej • omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej • przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej • charakteryzuje sytuację 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: aneksji Mandżurii przez Japonię (1931), podboju Libii przez Włochy (1932), wojny włosko–abisyńskiej (1935–1936), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), zbombardowania Guerniki (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939) • identyfikuje postacie: Édouarda Daladiera, Józefa Tiso • wyjaśnia wpływ polityki <i>appeasementu</i> na politykę zagraniczną Niemiec • charakteryzuje włoską ekspansję terytorialną do 1939 r. • wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium • ocenia skutki polityki <i>appeasementu</i> dla Europy

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kolejne etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r. 	<p>w Europie pod koniec lat 30. XX w.</p>	<p>Japonii na Dalekim Wschodzie</p>	
POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM					
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918) • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego • wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich • omawia okoliczności przejścia władzy przez Józefa Piłsudskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa • zna datę: powołania rządu Jędrzeja Moraczewskiego (18 XI 1918) • identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego • określa zasięg wpływów pierwszych ośrodków władzy • opisuje działania pierwszych rządów polskich po odzyskaniu niepodległości • omawia dążenia władz polskich do uzyskania przez Polskę uznania międzynarodowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu unifikacja • zna daty: powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej (7 XI 1918), powstania Naczelnej Rady Ludowej (14 XI 1918), wydania dekretu o powołaniu Tymczasowego Naczelnika Państwa (22 XI 1918), powołania rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919) • przedstawia sytuację międzynarodową jesienią 1918 r. • wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (19 X 1918), powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (28 X 1918), przekazania władzy cywilnej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (14 XI 1918), Tymczasowego Komitetu Rządzącego we Lwowie (24 XI 1918) • przedstawia założenia programowe pierwszych ośrodków władzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości • ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: „cud nad Wisłą” • zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921) • wskazuje na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, Rada Obrony Państwa „bunt” Żeligowskiego • zna daty: bitwy nadniemeńskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu linia Curzona • zna daty: układu z Symonem Petlurą (IV 1920), powołania Rady Obrony Państwa (VII 1920), włączenia Litwy Środkowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (X/XI 1918), polskiej ofensywy wiosennej (1919), powstania Tymczasowego Komitetu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej • ocenia postanowienia pokoju ryskiego

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików • wymienia postanowienia pokoju ryskiego 	<p>(22–28 IX 1920), „buntu” Żeligowskiego (9 X 1920)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego, • Wincentego Witosa, Michała Tuchaczewskiego • omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej • wskazuje na mapie miejsca bitew stoczonych z Rosjanami w 1920 r. • omawia przebieg Bitwy Warszawskiej i jej skutki • przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską 	<p>do Polski (III 1922)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego, Władysława Sikorskiego, Siemiona Budionnego • wskazuje na mapie tereny zajęte przez Armię Czerwoną do sierpnia 1920 r. • porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną • opisuje przebieg ofensywy bolszewickiej w 1920 r. • przedstawia przebieg i skutki kontrofensywy polskiej w 1920 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rewolucyjnego Polski (VII 1920), przekazania Wilna przez bolszewików Litwinom (VII 1920), bitwy pod Zadwórzem (1920), bitwy pod Komarowem (31 VIII 1920) • identyfikuje postacie: Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego • przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1919r. • omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki 	
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego • wyjaśnia, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano „cudem nad Wisłą” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: mobilizacja • zna datę opracowania planu Bitwy Warszawskiej (5/6 VIII 1920) • omawia plany strategiczne wojsk polskich przed Bitwą Warszawską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Tadeusza Rozwadowskiego • przedstawia postaci, które miały wpływ na wynik Bitwy Warszawskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie Maxime’a Weyganda, Józefa Hallera, Edgara Vincenta lorda d’Abernona • charakteryzuje spór o autorstwo zwycięstwa Polaków w Bitwie Warszawskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy Polaków wobec zagrożenia niepodległości ze strony bolszewików • ocenia spór wokół autorstwa planu Bitwy Warszawskiej
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt • zna datę wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), trzeciego powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: przybycia Ignacego Jana Paderewskiego do Poznania (26 XII 1918), pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu konwencja górnośląska • opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Polaków wobec sytuacji politycznej w Wielkopolsce w końcu 1918 r. • ocenia przyczyny

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszary plebiscytowe wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt zachodniej granicy państwa polskiego wyjaśnia, jakie znaczenie dla niepodległej Polski miał dostęp do morza 	<p>śląskiego (V–VII 1921)</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Ignacego Jana Paderewskiego, Wojciecha Korfatego wskazuje na mapie obszar powstania wielkopolskiego omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich 	<p>zaślubin Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920) identyfikuje postacie: Józefa Dowbora-Muśnickiego, Józefa Hallera wskazuje na mapie zasięg powstań śląskich, Śląsk Cieszyński przedstawia okoliczności zaślubin Polski z morzem 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się zachodniej i północnej granicy państwa polskiego 	<p>kłęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelnik Państwa, konstytucja marcowa zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922) identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego omawia postanowienia konstytucji marcowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: system parlamentarny, czynne i bierne prawo wyborcze, hiperinflacja, wojna celna zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (26 I 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922) identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfatego, Ignacego Daszyńskiego, Władysława Grabskiego charakteryzuje zadania, jakie stanęły przed władzami odradzającej się Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, partyjniactwo zna datę wprowadzenia podziału na województwa (1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919) wymienia postanowienia małej konstytucji omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza przedstawia przejawy kryzysu rządów parlamentarnych charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya przedstawia okoliczności pierwszych wyborów prezydenckich charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej wyjaśnia wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia pozycję ustrojową Naczelnika Państwa ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja, konstytucja kwietniowa • zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935) • identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego • opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego • charakteryzuje rządy sanacyjne • przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: piłsudzczyca, obóz sanacyjny, autorytaryzm, wybory brzeskie, proces brzeski • zna daty: dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930), procesu brzeskiego (1932) • identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Macieja Rataja • omawia przyczyny zamachu majowego • charakteryzuje przebieg zamachu majowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: dekret, nowela sierpniowa, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, „cuda nad urną” • zna daty: uchwalenia noweli sierpniowej (2 VIII 1926), wyboru Ignacego Mościckiego na prezydenta (1 VI 1926), śmierci Józefa Piłsudskiego (12 V 1935) • identyfikuje postacie: Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Sikorskiego • przedstawia politykę sanacji wobec opozycji • omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: grupa pułkowników, grupa zamkowa, Obóz Zjednoczenia Narodowego • zna daty: powołania rządu „Chjeno-Piasta” (10 V 1926), powstania BBWR (1928), powstania Centrolewu (1929), Kongresu Obrony Prawa i Wolności (29 VI 1930), powstania OZN-u (1937) • identyfikuje postacie: Kazimierza Bartla, Adama Koca • porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie • ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli • ocenia metody, jakimi władze sanacyjne walczyły z opozycją polityczną
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy • wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię • wymienia różnice między Polską A i Polską B • wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą odgrywał Centralny Okręg Przemysłowy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu reforma walutowa • zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937) • identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego • omawia reformy rządu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu reforma rolna • zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), początku wielkiego kryzysu (1929) • przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości • omawia założenia i realizację reformy rolnej • charakteryzuje wielki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu magistrala węglowa • wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej • opisuje sposoby przezwyciężania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej • przedstawia działania podjęte w celu modernizacji gospodarki Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej • ocenia znaczenie portu gdynińskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej • ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<p>Władysława Grabskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni i jego znaczenie dla polskiej gospodarki • przedstawia założenia 4-letniego planu gospodarczego Eugeniusza Kwiatkowskiego i jego realizację 	<p>kryzys gospodarczy w Polsce</p>	<p>w dwudziestoleciu międzywojennym</p>	
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm • omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej • wyjaśnia, w jaki sposób władze odrodzonego państwa polskiego walczyły z analfabetyzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, asymilacja państwowa, getto ławkowe • zna datę reformy Janusza Jędrzejewicza (1932) • identyfikuje postać Janusza Jędrzejewicza • przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej • wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa • omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>numerus clausus</i> • opisuje sytuację społeczną Polski w międzywojennej Polsce • charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców • omawia stosunki polsko-żydowskie • wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931), zbliżenia się Ruchu Narodowo-Radykalnego do Obozu Zjednoczenia Narodowego (1937) • charakteryzuje przykłady realizacji polityki asymilacyjnej w latach 30. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia położenie mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej • ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych
<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu Enigma • identyfikuje postać Władysława Reymonta • przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury polskiej w dwudziestoleciu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: • zna datę otrzymania Literackiej Nagrody Nobla przez Władysława Reymonta (1924) • identyfikuje postaci: Stefana Żeromskiego, Zofię Nałkowską, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, ekspresjonizm, funkcjonalizm, lwowska szkoła matematyczna • identyfikuje postaci: Brunona Schulza, Eugeniusza Bodo, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: awangarda, styl narodowy, katastrofizm, formizm, skamandryci, <i>art déco</i>, Awangarda Krakowska, • zna daty: powstania PKP (1926), powstania PLL LOT (1929) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze II Rzeczypospolitej • ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	międzywojennym	<p>Marię Dąbrowską, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima, Stanisława Ignacego Witkiewicza</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym prezentuje osiągnięcia polskiej literatury w okresie dwudziestolecia międzywojennego wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych 	<p>Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej przedstawia rozwój kinematografii polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postacie: Tadeusza Kotarbińskiego, Floriana Znanieckiego, Stefana Banacha, Hugona Steinhausa wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia przedstawia nurty w polskiej literaturze oraz grupy poetyckie, jakie rozwinęły się w okresie dwudziestolecia międzywojennego 	
Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna datę układu polsko-francuskiego (II 1921) identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym wyjaśnia, które z nich miały stanowić gwarancję bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „korytarz”, polityka równowagi i „równych odległości” zna daty: układu polsko-rumuńskiego (III 1921), traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934) identyfikuje postać Józefa Becka omawia stosunek państw sąsiednich do II Rzeczypospolitej charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu Międzymorze zna daty: układu w Rapallo (1922), układu w Locarno (1925) przedstawia koncepcję Józefa Piłsudskiego dotyczącą prowadzenia polityki zagranicznej i przykłady jej realizacji omawia ideę Międzymorza i wyjaśnia przyczyny jej niepowodzenia wskazuje zagrożenia, jakie stwarzały dla Polski układy z Rapallo i Locarno opisuje polską politykę zagraniczną w latach 30. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu wojna prewencyjna wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały układy w Rapallo i Locarno wyjaśnia, jaki wpływ na pozycję międzynarodową Polski miały polsko-radziecki traktat o nieagresji i polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>Uczeń nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: paktu Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939), polsko-brytyjskiego sojuszu polityczno-wojskowego (25 VIII 1939) wskazuje na mapie obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r. wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: eksterytorialność zna daty: zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938), polsko–brytyjskich gwarancji pomocy w razie ataku Niemiec (IV 1939), wypowiedzenia przez Niemcy deklaracji niestosowaniu przemocy z Polską (IV 1939) identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka wskazuje na mapie Zaolzie, tzw. „korytarz” omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: przedstawienia po raz pierwszy propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (X 1938), przedstawienia po raz ostatni propozycji tzw. ostatecznego uregulowania spraw spornych między Polską a Niemcami (III 1939), przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939) wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. przedstawia okoliczności zawarcia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie charakteryzuje relacje polsko- brytyjskie i polsko--francuskie w przededniu II wojny światowej wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec żądań niemieckich
---	---	--	--	--	---

GEOGRAFIA

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POLSKI				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą powierzchnię Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen, holocen</i> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacjalna)</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i> • wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego • podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski • wymienia elementy klimatu • wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowo temperatura powietrza</i> • wymienia czynniki, które 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • omawia proces powstawania gór • wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce • omawia zlodowacenia na obszarze Polski • opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy • dokonuje podziału surowców mineralnych • podaje cechy klimatu Polski • podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • opisuje dzieje Ziemi • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • omawia warunki klimatyczne w Europie • charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce • omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski • charakteryzuje jednostki geologiczne Polski • wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze • przedstawia proces powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski • podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce • opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski • opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce • omawia ważniejsze typy jezior w Polsce • analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej • omawia największe powodzie w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze • wykazuje i prezentuje informacje z zakresu prognozowania pogody i zmian klimatu i omawia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę • ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce • omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejkowate</i> • wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> • wymienia przyczyny powodzi w Polsce • określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego • wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny • omawia linię brzegową Bałtyku • podaje główne cechy przyrodnicze Bałtyku • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe</i> • wymienia typy gleb w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> • wymienia różne rodzaje lasów w Polsce • wymienia formy ochrony przyrody w Polsce • wskazuje parki narodowe na mapie Polski 	<p>podstawie mapy tematycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje typy ujść rzecznych • opisuje zjawisko powodzi • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią • wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych • omawia wielkość i głębokość Bałtyku • charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata • opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku • opisuje wybrane typy gleb w Polsce • przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski • omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce • wskazuje na mapie przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu • charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce 	<p>i pogodę w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów • wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce • wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry • opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry • wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce • określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników • charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku • omawia powstawanie gleby • wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb charakterystycznych dla obszary Polski • omawia funkcje lasów narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego 	<p>i ich skutki</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku • omawia procesy i czynniki glebotwórcze • opisuje typy lasów w Polsce • opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski 	<p>i skutki powodzi w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego oraz przyczyny degradacji jego wód • ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce • podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
--	---	---	--	--

2. LUDNOŚĆ I URBANIZACJA W POLSCE

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> wymienia przyczyny migracji wewnętrznych odczytuje dane dotyczące 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce określa kierunki napływu imigrantów do Polski wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. oblicza współczynnik przyrostu naturalnego podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podział administracyjny Polski omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy omawia przyrodnicze i poza przyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy określa zmiany w użytkowaniu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej identyfikuje na wybranych przykładach związek między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz
--	---	---	---	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>wielkości i kierunków emigracji z Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne skupiska Polonii • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i> • wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie • wymienia funkcje miast • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich • wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast 	<p>obszary o dużym wroście liczby ludności</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce • podaje przyczyny bezrobocia w Polsce • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady • wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich 	<p>narodowościową ludności w wybranych państwach europejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy 	<p>i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy</p>	<p>w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich</p>
--	--	---	--	--

3. ROLNICTWO I PRZEMYSŁ POLSKI

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje rolnictwa wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> wymienia główne uprawy w Polsce wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy wymienia funkcje przemysłu wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej wymienia źródła energii wymienia typy elektrowni wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie wymienia źródła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce omawia cechy polskiego przemysłu wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeladunków w polskich portach morskich opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce omawia rozwój przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego
--	--	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny kwaśnych opadów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w polskich portach morskich • omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska • wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych 	<p>stoczniowego w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje na podstawie danych statystycznych stopień zanieczyszczenia wód śródlądowych • omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego 	
<h3>4. USŁUGI W POLSCE</h3>				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> • wyróżnia rodzaje transportu w Polsce • wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze • wyróżnia rodzaje łączności • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> • wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie usług w Polsce • omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce • omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych • wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym • wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego • omawia czynniki rozwoju turystyki • wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków • omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski • podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski • wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach • wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych • przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce • charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> • charakteryzuje na przykładach walory 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce • określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski • prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego • określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski • ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki • analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy • ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski • analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie • określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju • identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej • ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<p>turystyczne Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<p>rozwój turystyki na tych obszarach</p>	
5. MÓJ REGION I MOJA MAŁA OJCZYZNA				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu prezentuje główne cechy gospodarki regionu opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej

BIOLOGIA

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje komórkę jako podstawowy element budowy ciała człowieka wyjaśnia, czym jest tkanka wyjaśnia, czym jest narząd wymienia układy narządów człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje tkanek zwierzęcych określa najważniejsze funkcje poszczególnych tkanek zwierzęcych opisuje podstawowe funkcje poszczególnych układów narządów 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych wyjaśnia funkcje poszczególnych układów narządów wskazuje rozmieszczenie przykładowych tkanek zwierzęcych w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje tkanki narządom i układom narządów analizuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka rozpoznaje pod mikroskopem lub na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek między budową a funkcją poszczególnych tkanek zwierzęcych wykazuje zależność między poszczególnymi układami narządów
<ul style="list-style-type: none"> wymienia warstwy skóry przedstawia podstawowe funkcje skóry wymienia wytwory naskórka z pomocą nauczyciela omawia wykonane doświadczenie, wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje skóry i warstwy podskórnej rozpoznaje warstwy skóry na ilustracji lub schemacie samodzielnie omawia wykonane doświadczenie, wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje na konkretnych przykładach związek między budową a funkcjami skóry z pomocą nauczyciela wykonuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie opisu wykonuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu opisuje funkcje poszczególnych wytworów naskórka 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje odpowiednie informacje i planuje doświadczenie wykazujące, że skóra jest narządem zmysłu
<ul style="list-style-type: none"> wymienia choroby skóry podaje przykłady dolegliwości skóry omawia zasady pielęgnacji skóry młodzieńczej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje konieczność dbania o dobry stan skóry wymienia przyczyny grzybic skóry wskazuje metody zapobiegania grzybicom skóry omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń i odmrożenia skóry 	<ul style="list-style-type: none"> omawia objawy dolegliwości skóry wyjaśnia zależność między ekspozycją skóry na silne nasłonecznienie a rozwojem czerniaka uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku pojawienia się zmian na skórze 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ promieni słonecznych na skórę wyszukuje informacji o środkach kosmetycznych z filtrem UV przeznaczonych dla młodzieży demonstruje zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku oparzeń skóry 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje pytania i przeprowadza wywiad z lekarzem lub pielęgniarką na temat chorób skóry oraz profilaktyki czerniaka i grzybic wyszukuje w różnych źródłach informacje do projektu edukacyjnego na temat chorób, profilaktyki i pielęgnacji skóry młodzieńczej
<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy wskazanych elementów budowy szkieletu wymienia część bierną i czynną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje części bierną i czynną aparatu ruchu omawia na schemacie, rysunku i modelu szkielet osiowy oraz szkielet obręczy i kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób działania części biernej czynnej aparatu ruchu wskazuje na związek budowy kości z ich funkcją w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek budowy kości z ich funkcją w organizmie rozpoznaje różne kształty kości 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje podane kości pod względem kształtów na przykładzie własnego organizmu wykazuje związek budowy kości z ich funkcją

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy budowy kości wymienia nazwy kształtów kości 	<ul style="list-style-type: none"> podaje funkcje elementów budowy kości rozpoznaje wśród kości podane przez nauczyciela kształty 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zmiany zachodzące w obrębie kości człowieka wraz z wiekiem wymienia typy tkanki kostnej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek pomiędzy budową kości a funkcją opisuje zmiany zachodzące w obrębie szkieletu człowieka wraz z wiekiem 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje oba typy szpiku kostnego udowadnia wytrzymałość kości na złamanie
<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy szkieletu osiowego wymienia elementy budujące klatkę piersiową nazywa odcinki kręgosłupa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na modelu lub ilustracji mózgowczaszkę i trzewioczaszkę wymienia narządy chronione przez klatkę piersiową wskazuje na schemacie, rysunku i modelu elementy szkieletu osiowego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kości poszczególnych elementów szkieletu osiowego charakteryzuje funkcje szkieletu osiowego wyjaśnia związek budowy czaszki z pełnionymi przez nią funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę chrząstek w budowie klatki piersiowej porównuje budowę poszczególnych odcinków kręgosłupa rozpoznaje elementy budowy mózgowczaszki i trzewioczaszki 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek budowy poszczególnych kręgów kręgosłupa z pełnioną przez nie funkcją wykazuje związek budowy odcinków kręgosłupa z pełnioną przez nie funkcją
<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy budowy szkieletu kończyn oraz ich obręczy wymienia rodzaje połączeń kości rozpoznaje rodzaje stawów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na modelu lub schemacie kości kończyny górnej i kończyny dolnej opisuje budowę stawu odróżnia staw zawiasowy od stawu kulistego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kości tworzące obręcze: barkową i miedniczną porównuje budowę kończyny górnej i dolnej charakteryzuje połączenia kości 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy szkieletu kończyn z funkcjami kończyn: górnej i dolnej wyjaśnia związek budowy stawu z zakresem ruchu kończyny 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje kończyn: górnej i dolnej oraz wykazuje ich związek z funkcjonowaniem człowieka w środowisku
<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje tkanki mięśniowej wskazuje położenie w organizmie człowieka tkanek: mięśniowej gładkiej i mięśniowej poprzecznie prążkowanej szkieletowej 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje wskazanych mięśni szkieletowych opisuje cechy tkanki mięśniowej z pomocą nauczyciela wskazuje na ilustracji najważniejsze mięśnie szkieletowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje mięśnie szkieletowe wskazane na ilustracji opisuje czynności mięśni wskazanych na schemacie omawia warunki prawidłowej pracy mięśni 	<ul style="list-style-type: none"> określa warunki prawidłowej pracy mięśni charakteryzuje budowę i funkcje mięśni gładkich i poprzecznie prążkowanych wyjaśnia, na czym polega antagonistyczne działanie mięśni 	<ul style="list-style-type: none"> na przykładzie własnego organizmu analizuje współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów
<ul style="list-style-type: none"> wymienia naturalne krzywizny kręgosłupa opisuje przyczyny powstawania wad postawy wymienia choroby aparatu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przedstawione na ilustracji wady postawy opisuje urazy mechaniczne kończyn omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów mechanicznych kończyn omawia przyczyny chorób aparatu ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje naturalne krzywizny kręgosłupa wyjaśnia przyczyny powstawania wad postawy charakteryzuje zmiany zachodzące wraz z wiekiem w układzie kostnym określa czynniki wpływające na prawidłowy rozwój masy mięśniowej ciała 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i demonstrować czynności udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów mechanicznych kończyn przewiduje skutki przyjmowania nieprawidłowej postawy ciała 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje prawidłową postawę siedzenia zapobiegającą deformacjom kręgosłupa uzasadnia konieczność regularnych ćwiczeń gimnastycznych dla prawidłowego funkcjonowania aparatu ruchu

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe składniki odżywcze nazywa produkty spożywcze zawierające białko podaje przykłady pokarmów, które są źródłem cukrów wymienia pokarmy zawierające tłuszcze 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje składniki odżywcze na budulcowe i energetyczne wskazuje pokarmy zawierające te składniki wskazuje rolę tłuszczów w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie składników odżywczych dla organizmu określa znaczenie błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu układu pokarmowego uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw 	<ul style="list-style-type: none"> ilustruje na przykładach źródła składników odżywczych i wyjaśnia ich znaczenie dla organizmu wyjaśnia związek między spożywaniem produktów białkowych a prawidłowym wzrostem ciała 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje zależność między rodzajami spożywanych pokarmów a funkcjonowaniem organizmu wyszukuje informacje dotyczące roli błonnika w prawidłowym funkcjonowaniu przewodu pokarmowego
<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady witamin rozpuszczalnych w wodzie i w tłuszczach wskazuje wodę jako ważny składnik organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie witaminy rozpuszczalne w wodzie i w tłuszczach omawia znaczenie makroelementów i mikroelementów w organizmie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rodzaje witamin przedstawia rolę makroelementów: Mg, Fe, Ca 	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki niedoboru wody w organizmie przedstawia rolę mikro- i makroelementów porównuje wartość energetyczną węglowodanów i tłuszczów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia skutki nadmiernego spożywania tłuszczów analizuje etykiety produktów spożywczych pod kątem zawartości różnych składników odżywczych
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega trawienie pokarmów nazywa rodzaje zębów u człowieka wymienia odcinki przewodu pokarmowego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę poszczególnych rodzajów zębów wskazuje odcinki przewodu pokarmowego na planszy lub modelu rozpoznaje wątrobę i trzustkę na schemacie lokalizuje położenie wątroby i trzustki we własnym ciele 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje poszczególne rodzaje zębów człowieka lokalizuje odcinki przewodu pokarmowego i wskazuje odpowiednie miejsca na powierzchni swojego ciała omawia budowę i funkcje gruczołów trawiennych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje poszczególnych odcinków przewodu pokarmowego wykazuje rolę zębów w mechanicznej obróbce pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie procesu trawienia opisuje etapy trawienia pokarmów w poszczególnych odcinkach przewodu pokarmowego analizuje miejsca wchłaniania strawionego pokarmu i wody
<ul style="list-style-type: none"> określa zasady zdrowego żywienia i higieny żywności wymienia przykłady chorób układu pokarmowego wymienia zasady profilaktyki chorób układu pokarmowego wymienia przyczyny próchnicy zębów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje grupy pokarmów w piramidzie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej wskazuje na zależność diety od zmiennych warunków zewnętrznych układa jadłospis w zależności od zmiennych warunków zewnętrznych wymienia choroby układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>wartość energetyczna pokarmu</i> wykazuje zależność między dietą a czynnikami, które ją warunkują przewiduje skutki złego odżywiania się omawia zasady profilaktyki, raka jelita grubego oraz WZW A, WZW B i WZW C 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między higieną odżywiania się a chorobami układu pokarmowego wskazuje zasady profilaktyki próchnicy zębów wyjaśnia, dlaczego należy stosować zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje wystąpienie w dowolnej formie na temat chorób związanych z zaburzeniami łaknienia i przemiany materii uzasadnia konieczność badań przesiewowych w celu wykrywania wczesnych stadiów raka jelita grubego uzasadnia konieczność stosowania zróżnicowanej diety dostosowanej do potrzeb organizmu uzasadnia konieczność dbania o zęby

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> nazywa elementy morfotyczne krwi wymienia grupy krwi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje krwi wymienia grupy krwi i wyjaśnia, co stanowi podstawę ich wyodrębnienia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie krwi charakteryzuje elementy morfotyczne krwi omawia rolę hemoglobiny przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm krzepnięcia krwi rozpoznaje elementy morfotyczne krwi na podstawie obserwacji mikroskopowej 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje i interpretuje wyniki laboratoryjnego badania krwi omawia zasady transfuzji krwi
<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy układu krwionośnego z pomocą nauczyciela omawia na podstawie ilustracji mały i duży obieg krwi 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje wybranego naczynia krwionośnego porównuje budowę i funkcje żył, tętnic oraz naczyń włosowatych opisuje funkcje zastawek żylnych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje krwiobiegi: mały i duży opisuje drogę krwi płynącej w małym i dużym krwiobiegu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje poszczególne naczynia krwionośne na ilustracji wykazuje związek budowy naczyń krwionośnych z pełnionymi przez nie funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek przepływu krwi w naczyniach z wymianą gazową
<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje położenie serca we własnym ciele wymienia elementy budowy serca wyjaśnia, czym jest puls 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje elementy budowy serca i naczynia krwionośnego na schemacie (ilustracji z podręcznika) podaje prawidłową wartość pulsu i ciśnienia zdrowego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje mechanizm pracy serca omawia fazy cyklu pracy serca mierzy koledze puls wyjaśnia różnicę między ciśnieniem skurczowym a ciśnieniem rozkurczowym krwi 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje rolę zastawek w funkcjonowaniu serca omawia doświadczenie wykazujące wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia krwi 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia krwi porównuje wartości ciśnienia skurczowego i ciśnienia rozkurczowego krwi
<ul style="list-style-type: none"> wymienia choroby układu krwionośnego omawia pierwszą pomoc w wypadku krwawień i krwotoków 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny chorób układu krwionośnego wymienia czynniki wpływające korzystnie na funkcjonowanie układu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny chorób układu krwionośnego charakteryzuje objawy krwotoku żylnego i tętniczego przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety dla właściwego funkcjonowania układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> demonstruje pierwszą pomoc w wypadku krwotoków wyjaśnia znaczenie badań profilaktycznych chorób układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje w dowolnej formie materiały edukacyjne oświaty zdrowotnej na temat chorób społecznych: miażdżycy, nadciśnienia tętniczego i zawałów serca
<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy układu limfatycznego nazywa narządy tworzące układ 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę układu limfatycznego omawia rolę węzłów chłonnych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę układu limfatycznego wskazuje przykładową lokalizację węzłów chłonnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji lub schemacie narządy układu limfatycznego porównuje układ limfatyczny z układem krwionośnym 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, że układy krwionośny i limfatyczny stanowią integralną całość wyjaśnia mechanizm powstawania chłonki

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje odporności wyjaśnia rolę szczepionki 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia odporności wrodzoną i nabytą określa szczepionkę czynnik odpowiadający za odporność nabytą 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę elementów układu odpornościowego charakteryzuje rodzaje odporności określa zasadę działania szczepionki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rodzaje leukocytów uzasadnia konieczność obowiązkowych szczepień 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wykaz szczepień w swojej książeczce zdrowia ocenia znaczenie szczepień
<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki mogące wywołać alergię opisuje objawy alergii 	<ul style="list-style-type: none"> określa przyczynę choroby AIDS wyjaśnia, na czym polega transplantacja narządów podaje przykłady narządów, które można przeszczepiać 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje drogi zakażeń HIV wskazuje zasady profilaktyki zakażeń HIV 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że alergię jest związana z nadwrażliwością układu odpornościowego ilustruje przykładami znaczenie transplantologii 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie przeszczepów ocenia wyrażanie zgody na transplantację narządów po śmierci
<ul style="list-style-type: none"> wymienia odcinki układu oddechowego rozpoznaje na ilustracji narządy układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje elementów układu oddechowego opisuje rolę nagłośni na podstawie własnego organizmu przedstawia mechanizm wentylacji płuc 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia drogi oddechowe i narządy wymiany gazowej wykazuje związek budowy elementów układu oddechowego z pełnionymi funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia głośnię i nagłośnię demonstruje mechanizm modulacji głosu definiuje płuca jako miejsce zachodzenia wymiany gazowej wykazuje związek między budową a funkcją płuc 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje z dowolnych materiałów model układu oddechowego wyszukuje odpowiednie metody i bada pojemność własnych płuc
<ul style="list-style-type: none"> wymienia narządy biorące udział w procesie wentylacji płuc demonstruje na sobie mechanizm wdechu i wydechu z pomocą nauczyciela omawia doświadczenie wykrywające obecność CO₂ w wydychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice w ruchach klatki piersiowej i przepony podczas wdechu i wydechu przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych omawia zawartość gazów w powietrzu wdychanym i wydychanym z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność CO₂ w wydychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela procesy wentylacji płuc i oddychania komórkowego opisuje dyfuzję O₂ i CO₂ zachodzącą w pęcherzykach płucnych na przygotowanym sprzęcie samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność CO₂ w wydychanym powietrzu określa znaczenie oddychania komórkowego 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje wyniki doświadczenia wykrywającego CO₂ w wydychanym powietrzu analizuje proces wymiany gazowej w płucach i tkankach samodzielnie przygotowuje zestaw laboratoryjny i przeprowadza doświadczenie wykazujące obecność CO₂ w wydychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje mitochondrium jako miejsce oddychania komórkowego opisuje zależność między ilością mitochondriów a zapotrzebowaniem narządów na energię zapisuje za pomocą symboli chemicznych równanie reakcji ilustrujące utlenianie glukozy

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia choroby układu oddechowego wymienia czynniki wpływające na prawidłowe funkcjonowanie układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje źródła infekcji górnych i dolnych dróg oddechowych określa sposoby zapobiegania chorobom układu oddechowego omawia wpływ zanieczyszczeń pyłowych na prawidłowe funkcjonowanie układu oddechowego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje objawy wybranych chorób układu oddechowego wyjaśnia związek między wdychaniem powietrza przez nos a profilaktyką chorób układu oddechowego rozdzieli czynne i bierne palenie tytoniu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ palenia tytoniu na funkcjonowanie układu oddechowego wyszukuje w dowolnych źródłach informacje na temat przyczyn rozwoju raka płuc 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza wywiad w przychodni zdrowia na temat profilaktyki chorób płuc wykazuje zależności między skażeniem pyłowym środowiska a zachorowalnością na choroby układu oddechowego
<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady substancji, które są wydalane przez organizm człowieka wymienia narządy układu wydalniczego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia <i>wydalanie</i> i <i>defekacja</i> wymienia drogi wydalania zbędnych produktów przemiany materii wymienia CO₂ i mocznik jako zbędne produkty przemiany materii 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wydalanie i defekację omawia na podstawie ilustracji proces powstawania moczu wskazuje na modelu lub ilustracji miejsce powstawania moczu pierwotnego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę układu wydalniczego w prawidłowym funkcjonowaniu całego organizmu opisuje sposoby wydalania mocznika i CO₂ 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje z dowolnego materiału model układu moczowego rozpoznaje na modelu lub materiale świeżym warstwy budujące nerkę
<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady higieny układu wydalniczego wymienia choroby układu wydalniczego odczytuje wyniki własnych badań laboratoryjnych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na zakażenia dróg moczowych i kamicę nerkową jako choroby układu wydalniczego wymienia badania stosowane w profilaktyce tych chorób wskazuje we własnych wynikach odchylenia od normy 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny chorób układu wydalniczego wyjaśnia znaczenie wykonywania badań kontrolnych moczu wskazuje na konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych moczu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność picia dużych ilości wody podczas leczenia chorób nerek uzasadnia konieczność regularnego opróżniania pęcherza moczowego omawia na ilustracji przebieg dializy wskazuje we własnych wynikach odchylenia od normy – stwierdza stan zagrożenia zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje własne wyniki laboratoryjnego badania moczu i na tej podstawie określa stan zdrowia własnego układu wydalniczego ocenia rolę dializy w ratowaniu życia

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia gruczoły dokrewne wymienia przykłady hormonów wymienia skutki nadmiaru i niedoboru hormonu wzrostu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie <i>gruczoł dokrewny</i> wyjaśnia, czym są hormony wskazuje na ilustracji położenie gruczołów dokrewnych wyjaśnia pojęcie <i>równowaga hormonalna</i> podaje przyczyny cukrzycy 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy hormonów przyporządkowuje hormony do odpowiednich gruczołów, które je wytwarzają charakteryzuje działanie insuliny i glukagonu interpretuje skutki nadmiaru i niedoboru hormonów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie swoistego działania hormonów wyjaśnia, na czym polega antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu uzasadnia związek niedoboru insuliny z cukrzycą 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia biologiczną rolę hormonu wzrostu, tyroksyny, insuliny, adrenaliny, testosteronu, estrogenów uzasadnia, że nie należy bez konsultacji z lekarzem przyjmować preparatów i leków hormonalnych analizuje i wykazuje różnice między cukrzycą typu I a cukrzycą typu II
<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje układu nerwowego wymienia elementy budowy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego rozpoznaje na ilustracji ośrodkowy i obwodowy układ nerwowy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje elementy budowy komórki nerwowej wskazuje na ilustracji neuronu przebieg impulsu nerwowego wyróżnia somatyczny i autonomiczny układ nerwowy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcje układu nerwowego wykazuje związek budowy komórki nerwowej z jej funkcją omawia działanie ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób działania synapsy charakteryzuje funkcje somatycznego i autonomicznego układu nerwowego porównuje funkcje współczulnej i przywspółczulnej części autonomicznego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w prawidłowym funkcjonowaniu całego organizmu
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na ilustracji najważniejsze elementy mózgowia wymienia mózgowie i rdzeń kręgowy jako narządy ośrodkowego układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy budowy rdzenia kręgowego na ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę rdzenia kręgowego objaśnia na ilustracji budowę mózgowia 	<ul style="list-style-type: none"> określa mózgowie jako jednostkę nadrzędną w stosunku do pozostałych części układu nerwowego 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia nadrzędną funkcję mózgowia w stosunku do pozostałych części układu nerwowego
<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje nerwów obwodowych podaje po trzy przykłady odruchów warunkowych i bezwarunkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia nerwy czuciowe i ruchowe omawia na podstawie ilustracji drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym odróżnia odruchy warunkowe i bezwarunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między odruchem warunkowym a bezwarunkowym przedstawia graficznie drogę impulsu nerwowego w łuku odruchowym 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie rysunku wyjaśnia mechanizm odruchu kolanowego charakteryzuje odruchy warunkowe i bezwarunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> dowodzi znaczenia odruchów warunkowych i bezwarunkowych w życiu człowieka przedstawia rolę odruchów warunkowych w procesie uczenia się

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki wywołujące stres podaje przykłady używek wymienia skutki zażywania niektórych substancji psychoaktywnych dla stanu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby radzenia sobie ze stresem przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych oraz nadużywania kofeiny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia dodatni i ujemny wpływ stresu na funkcjonowanie organizmu opisuje wpływ palenia tytoniu na zdrowie wyjaśnia znaczenie profilaktyki uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ snu na procesy uczenia się i zapamiętywania oraz na odporność organizmu wykazuje zależność między przyjmowaniem używek a powstawaniem nałogu omawia skutki działania alkoholu na funkcjonowanie organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek między prawidłowym wysypianiem się a funkcjonowaniem organizmu wskazuje alternatywne zajęcia pomagające uniknąć uzależnień ocenia wpływ palenia tytoniu na zdrowie
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje znaczenie zmysłów w życiu człowieka rozdziela w narządzie wzroku aparat ochronny oka i gałkę oczną rozpoznaje na ilustracji elementy budowy oka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcje elementów aparatu ochronnego oka wyjaśnia pojęcie <i>akomodacja oka</i> omawia funkcje elementów budowy oka 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję aparatu ochronnego oka wykazuje związek budowy elementów oka z pełnionymi przez nie funkcjami wskazuje lokalizację receptorów wzroku ilustruje w formie prostego rysunku drogę światła w oku 	<ul style="list-style-type: none"> omawia powstawanie obrazu na siatkówce planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące reakcję tęczówki na światło o różnym natężeniu ilustruje za pomocą prostego rysunku drogę światła w oku i powstawanie obrazu na siatkówce oraz wyjaśnia rolę soczewki w tym procesie 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza doświadczenie wykazujące obecność tarczy nerwu wzrokowego w oku ilustruje za pomocą prostego rysunku drogę światła w oku oraz tłumaczy powstawanie i odbieranie wrażeń wzrokowych, używając odpowiedniej terminologii
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji elementy budowy ucha wyróżnia ucho zewnętrzne, środkowe i wewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na ilustracji położenie narządu równowagi wymienia funkcje poszczególnych elementów ucha 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje poszczególnych elementów ucha omawia funkcje ucha zewnętrznego, środkowego i wewnętrznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków wskazuje lokalizację receptorów słuchu i równowagi w uchu wyjaśnia zasadę działania narządu równowagi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg bodźca słuchowego, uwzględniając przetwarzanie fal dźwiękowych na impulsy nerwowe
<ul style="list-style-type: none"> wymienia wady wzroku omawia zasady higieny oczu wymienia choroby oczu i uszu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji krótkowzroczność i dalekowzroczność omawia przyczyny powstawania wad wzroku 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wady wzroku omawia sposób korygowania wad wzroku definiuje hałas jako czynnik powodujący głuchotę 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje soczewek korygujących wady wzroku analizuje, w jaki sposób nadmierny hałas może spowodować uszkodzenie słuchu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje źródła hałasu w najbliższym otoczeniu i wskazuje na sposoby jego ograniczenia
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje rozmieszczenie receptorów powonienia, smaku i dotyku wymienia podstawowe smaki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje kubków smakowych wskazuje miejsce występowania komórek węchowych wymienia bodźce odbierane przez receptory skóry 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę zmysłów powonienia, smaku i dotyku omawia rolę węchu w ocenie pokarmów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że skóra jest narządem dotyku analizuje znaczenie wolnych zakończeń nerwowych w skórze 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na przykładach współzależności smaku i węchu

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia męskie narządy rozrodcze wskazuje na ilustracji męskie narządy rozrodcze 	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę plemnika i wykonuje jego schematyczny rysunek omawia proces powstawania nasienia wymienia funkcje męskiego układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe męskie cechy płciowe opisuje funkcje poszczególnych elementów męskiego układu rozrodczego określa funkcję testosteronu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że główka plemnika jest właściwą gametą męską wykazuje zależność między produkcją hormonów płciowych a zmianami zachodzącymi w ciele mężczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wspólną funkcjonalność prącia jako narządu wydalania i narządu rozrodczego
<ul style="list-style-type: none"> wymienia żeńskie narządy rozrodcze wskazuje na ilustracji żeńskie narządy rozrodcze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje funkcje żeńskiego układu rozrodczego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowe żeńskie cechy płciowe opisuje funkcje wewnętrznych narządów rozrodczych 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy komórki jajowej z pełnioną przez nią funkcją 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje podobieństwa i różnice w budowie męskich i żeńskich układów narządów: rozrodczego i wydalniczego
<ul style="list-style-type: none"> wymienia żeńskie hormony płciowe wymienia kolejne fazy cyklu miesięczkowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w cyklu miesięczkowym dni płodne i niepłodne definiuje jajnik jako miejsce powstawania komórki jajowej 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje ilustracje przebiegu cyklu miesięczkowego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany hormonalne i zmiany w macicy zachodzące w trakcie cyklu miesięczkowego analizuje rolę ciała żółtego 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza dni płodne i niepłodne u kobiet w różnych dniach cyklu miesięczkowego z różną długością cyklu
<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy przed urodzeniowe - zygota, zarodek, płód nazwa błony płodowe podaje długość trwania rozwoju płodowego 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje etapy rozwoju zarodka od zapłodnienia do zagnieżdżenia wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>zapłodnienie</i> podaje czas trwania ciąży omawia wpływ różnych czynników na prawidłowy rozwój zarodka i płodu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje błon płodowych omawia okres rozwoju płodowego wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w organizmie kobiety podczas ciąży charakteryzuje etapy porodu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje funkcję łożyska uzasadnia konieczność przestrzegania zasad higieny przez kobiety w ciąży omawia mechanizm powstawania ciąży pojedynczej i mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zasady higieny zalecane kobietom w ciąży
<ul style="list-style-type: none"> wymienia etapy życia człowieka nazywa rodzaje dojrzałości człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> określa zmiany rozwojowe u swoich rówieśników opisuje objawy starzenia się organizmu wskazuje różnice w tempie dojrzewania dziewcząt i chłopców 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wskazane okresy rozwojowe przedstawia cechy oraz przebieg fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice między przekwitaniem a starością przyporządkowuje okresom rozwojowym zmiany zachodzące w organizmie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy w dowolnej formie prezentację na temat dojrzewania tworzy portfolio ze zdjęciami swojej rodziny, której członkowie znajdują się w różnych okresach rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> wymienia choroby układu rozrodczego wymienia choroby przenoszone drogą płciową 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kontakty płciowe jako potencjalne źródło zakażenia układu rozrodczego przyporządkowuje chorobom źródła zakażenia wyjaśnia różnicę między nosicielstwem HIV a chorobą 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia konieczność regularnych wizyt u ginekologa przyporządkowuje chorobom ich charakterystyczne objawy przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ryzykowne zachowania seksualne, które mogą prowadzić do zakażenia HIV uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat planowanych szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka, wywołującego raka szyjki macicy

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	AIDS	przenoszonych drogą płciową	wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty	
<ul style="list-style-type: none"> własnymi słowami wyjaśnia, na czym polega homeostaza wyjaśnia mechanizm termoregulacji u człowieka wskazuje drogi wydalania wody z organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy zależność działania układów pokarmowego i krwionośnego opisuje, które układy narządów mają wpływ na regulację poziomu wody we krwi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega homeostaza na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wykazuje zależność działania układów: nerwowego, pokarmowego i krwionośnego na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wyjaśnia mechanizm regulacji poziomu glukozy we krwi 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wykazuje zależność działania poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy wyjaśnia, które układy narządów biorą udział w mechanizmie regulacji poziomu glukozy we krwi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i wykazuje rolę regulacji nerwowo-hormonalnej w utrzymaniu homeostazy
<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ trybu życia na stan zdrowia człowieka podaje przykłady trzech chorób zakaźnych wraz z czynnikami, które je wywołują wymienia choroby cywilizacyjne wymienia najczęstsze przyczyny nowotworów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne podaje przykłady wpływu środowiska na życie i zdrowie człowieka przedstawia znaczenie aktywności fizycznej dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki wpływające na zdrowie człowieka rozdziela zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne podaje kryterium podziału chorób na choroby zakaźne i cywilizacyjne wskazuje na co należy zwrócić uwagę czytając ulotki dołączane do ogólnodostępnych leków 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje wpływ środowiska na zdrowie uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniami lekarza uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych wskazuje metody zapobiegania chorobom cywilizacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty przemawiające za tym, że nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować ogólnodostępnych leków oraz suplementów dowodzi, że stres jest przyczyną chorób cywilizacyjnych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej z przedmiotu nauczania w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu,
- nie jest w stanie rozwiązać /wykonać/ zadań o niewielkim /elementarnym/ stopniu trudności,
- nie przygotowuje się do lekcji, często nie nosi zeszytu

CHEMIA

SUBSTANCJE I ICH PRZEMIANY					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna rodzajów mieszanin, nie potrafi podać przykładów metali, niemetalu, związków chemicznych, nie odróżnia reakcji chemicznych od zjawisk fizycznych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zalicza chemię do nauk przyrodniczych stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni chemicznej nazywa wybrane elementy szkła i sprzętu laboratoryjnego oraz określa ich przeznaczenie zna sposoby opisywania doświadczeń chemicznych opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami produktów stosowanych na co dzień definiuje pojęcie <i>gęstość</i> podaje wzór na gęstość przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć <i>masa, gęstość, objętość</i> wymienia jednostki gęstości odróżnia właściwości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia, czym zajmuje się chemia wyjaśnia, dlaczego chemia jest nauką przydatną ludziom wyjaśnia, czym są obserwacje, a czym wnioski z doświadczenia przelicza jednostki (masy, objętości, gęstości) wyjaśnia, czym ciało fizyczne różni się od substancji opisuje właściwości substancji wymienia i wyjaśnia podstawowe sposoby rozdzielania mieszanin na składniki sporządza mieszaninę dobiera metodę rozdzielania mieszaniny na składniki opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną projektuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną definiuje pojęcie <i>stopy metali</i> podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje zastosowania wybranego szkła i sprzętu laboratoryjnego identyfikuje substancje na podstawie podanych właściwość przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: <i>masa, gęstość, objętość</i> przelicza jednostki podaje sposób rozdzielania wskazanej mieszaniny na składniki wskazuje różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielanie projektuje doświadczenia ilustrujące reakcję chemiczną i formułuje wnioski wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne wskazuje wśród różnych substancji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podział chemii na organiczną i nieorganiczną definiuje pojęcie <i>patyna</i> projektuje doświadczenie o podanym tytule (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski) przeprowadza doświadczenia z działu <i>Substancje i ich przemiany</i> projektuje i przewiduje wyniki doświadczeń na podstawie posiadanej wiedzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o korozji i sposobach zabezpieczenia produktów zawierających żelazo przed rdzewieniem

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>fizyczne od chemicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>mieszanina substancji</i> opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych podaje przykłady mieszanin opisuje proste metody rozdzielania mieszanin na składniki definiuje pojęcia <i>zjawisko fizyczne</i> i <i>reakcja chemiczna</i> podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka definiuje pojęcia <i>pierwiastek chemiczny</i> i <i>związek chemiczny</i> dzieli substancje chemiczne proste i złożone oraz na pierwiastki i związki chemiczne podaje przykłady związków chemicznych dzieli pierwiastki chemiczne na metale i niemetale podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetali) odróżnia metale i niemetale na podstawie ich 	<p>zachodzących w otoczeniu człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia potrzebę wprowadzenia symboli chemicznych rozpoznaje pierwiastki i związki chemiczne wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem, związkiem chemicznym i mieszaniną 	<p>mieszaninę i związek chemiczny</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między mieszaniną a związkiem chemicznym odszukuje w układzie okresowym pierwiastków podane pierwiastki chemiczne opisuje doświadczenia wykonywane na lekcji przeprowadza wybrane doświadczenia 		
--	---	--	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>właściwości</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetałi) • odróżnia metale i niemetały na podstawie ich właściwości • posługuje się symbolami chemicznymi pierwiastków (H, O, N, Cl, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Al, Pb, Ag, Hg) 				
SKŁADNIKI POWIETRZA I RODZAJE PRZEMIAN, JAKIM ULEGAJĄ					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje skład i właściwości powietrza • określa, co to są stałe i zmienne składniki powietrza • opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru, azotu oraz właściwości fizyczne gazów szlachetnych • podaje, że woda jest związkiem chemicznym wodoru i tlenu • tłumaczy, na czym polega zmiana stanu skupienia na przykładzie wody • definiuje pojęcie <i>wodorki</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną jednorodną gazów • wymienia stałe i zmienne składniki powietrza • oblicza przybliżoną objętość tlenu i azotu, np. w sali lekcyjnej • opisuje, jak można otrzymać tlen • opisuje właściwości fizyczne i chemiczne gazów szlachetnych, azotu • podaje przykłady wodorków niemetałi • wyjaśnia, na czym polega proces fotosyntezy • wymienia niektóre zastosowania azotu, gazów szlachetnych, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • –określa, które składniki powietrza są stałe, a które zmienne • wykonuje obliczenia dotyczące zawartości procentowej substancji występujących w powietrzu • wykrywa obecność tlenku węgla(IV) • opisuje właściwości tlenku węgla(II) • wyjaśnia rolę procesu fotosyntezy w naszym życiu • podaje przykłady substancji szkodliwych dla środowiska • wyjaśnia, skąd się biorą kwaśne opady • określa zagrożenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otrzymuje tlenek węgla(IV) w reakcji węglanu wapnia z kwasem chlorowodorowym • wymienia różne sposoby otrzymywania tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru • projektuje doświadczenia dotyczące powietrza i jego składników • uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z tlenkiem węgla(IV), że tlenek węgla(IV) jest związkiem chemicznym węgla i tlenu • uzasadnia, na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje o właściwościach tlenu i wodoru i ich zastosowań • wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach gazów szlachetnych • wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza, oraz o sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami • wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obieg tlenu i tlenu węgla(IV) w przyrodzie • określa znaczenie powietrza, wody, tlenu, tlenku węgla(IV) • podaje, jak można wykryć tlenek węgla(IV) • określa, jak zachowują się substancje higroskopijne • opisuje, na czym polegają reakcje syntezy, analizy, wymiany • omawia, na czym polega spalanie • definiuje pojęcia <i>substrat</i> i <i>produkt reakcji chemicznej</i> • wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej • określa typy reakcji chemicznych • określa, co to są tlenki i zna ich podział • wymienia podstawowe źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza • wskazuje różnicę między reakcjami egzo- i endoenergetyczną • podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych • wymienia niektóre efekty towarzyszące reakcjom chemicznym 	<p>tlenku węgla(IV), tlenu, wodoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje sposób otrzymywania tlenu węgla(IV) (na przykładzie reakcji węgla z tlenem) • definiuje pojęcie <i>reakcja charakterystyczna</i> • planuje doświadczenie umożliwiające wykrycie obecności tlenu węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc • wyjaśnia, co to jest efekt cieplarniany • opisuje rolę wody i pary wodnej w przyrodzie • wymienia właściwości wody • wyjaśnia pojęcie <i>higroskopijność</i> • zapisuje słownie przebieg reakcji chemicznej • wskazuje w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej substraty i produkty, pierwiastki i związki chemiczne • opisuje, na czym polega powstawanie dziury ozonowej i kwaśnych opadów • podaje sposób otrzymywania wodoru (w reakcji kwasu chlorowodorowego z metalem) • opisuje sposób identyfikowania gazów: wodoru, tlenu, tlenku węgla(IV) • wymienia źródła, rodzaje i skutki 	<p>wynikające z efektu cieplarnianego, dziury ozonowej, kwaśnych opadów</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się dziury ozonowej i ograniczenia powstawania kwaśnych opadów • projektuje doświadczenia, w którym otrzyma tlen, tlenek węgla(IV), wodór • projektuje doświadczenia, w których zbada właściwości tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru • zapisuje słownie przebieg różnych rodzajów reakcji chemicznych • podaje przykłady różnych typów reakcji chemicznych • wykazuje obecność pary wodnej w powietrzu • omawia sposoby otrzymywania wodoru • podaje przykłady reakcji egzo- i endoenergetycznych • zalicza przeprowadzone na lekcjach reakcje do egzo- lub endoenergetycznych 	<p>podstawie reakcji magnezu z parą wodną, że woda jest związkiem chemicznym tlenu i wodoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje sposoby postępowania umożliwiające ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami • identyfikuje substancje na podstawie schematów reakcji chemicznych • wykazuje zależność między rozwojem cywilizacji a występowaniem zagrożeń, np. podaje przykłady dziedzin życia, których rozwój powoduje negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego 	<p>o przyczynach i skutkach spadku ozonu w stratosferze ziemskiej oraz sposobach zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o powstawaniu kwaśnych opadów
--	--	---	---	---	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<p>zanieczyszczeń powietrza</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia niektóre sposoby postępowania pozwalające chronić powietrze przed zanieczyszczeniami definiuje pojęcia reakcje egzotermiczne i endoenergetyczne 			
ATOMY I CZĄSTECZKI					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna podstawowych pojęć, nie potrafi odczytywać wiadomości z układu okresowego, nie zna budowy atomu, nie potrafi obliczyć masy cząsteczkowej prostych związków chemicznych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>materia</i> definiuje pojęcie dyfuzji opisuje ziarnistą budowę materii opisuje, czym atom różni się od cząsteczki definiuje pojęcia: <i>jednostka masy atomowej, masa atomowa, masa cząsteczkowa</i> oblicza masę cząsteczkową prostych związków chemicznych opisuje i charakteryzuje skład atomu pierwiastka chemicznego (jądro – protony i neutrony, powłoki elektronowe – elektrony) wyjaśni, co to są nukleony 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> planuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość budowy materii wyjaśnia zjawisko dyfuzji opisuje pierwiastek chemiczny jako zbiór atomów o danej liczbie atomowej Z wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych wykorzystuje informacje odczytane z układu okresowego pierwiastków chemicznych podaje maksymalną liczbę elektronów na poszczególnych powłokach (<i>K, L, M</i>) zapisuje konfiguracje elektronowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między pierwiastkiem a związkiem chemicznym korzysta z informacji zawartych w układzie okresowym pierwiastków chemicznych oblicza maksymalną liczbę elektronów w powłokach zapisuje konfiguracje elektronowe rysuje uproszczone modele atomów określa zmianę właściwości pierwiastków w grupie i okresie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek między podobieństwami właściwości pierwiastków chemicznych zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową ich atomów i liczbą elektronów walencyjnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat zastosowań izotopów

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie <i>elektrony walencyjne</i> • wyjaśnia, co to są <i>liczba atomowa, liczba masowa</i> • ustala liczbę protonów, elektronów, neutronów w atomie danego pierwiastka chemicznego, gdy znane są liczby atomowa i masowa • podaje, czym jest konfiguracja elektronowa • definiuje pojęcie izotop • dokonuje podziału izotopów • wymienia najważniejsze dziedziny życia, w których mają zastosowanie izotopy • opisuje układ okresowy pierwiastków chemicznych • podaje treść prawa okresowości • podaje, kto jest twórcą układu okresowego pierwiastków chemicznych • odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach chemicznych • określa rodzaj pierwiastków (metal, niemetal) 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje modele atomów pierwiastków chemicznych • określa, jak zmieniają się niektóre właściwości pierwiastków w grupie i okresie atomów pierwiastków chemicznych • określa, jak zmieniają się niektóre właściwości pierwiastków w grupie i okresie 			
--	--	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	i podobieństwo właściwości pierwiastków w grupie				
ŁĄCZENIE SIĘ ATOMÓW. RÓWNANIA REAKCJI CHEMICZNYCH					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna wzorów podstawowych pojęć, nie potrafi napisać wzoru sumarycznego i strukturalnego, nie podaje nazwy związku na podstawie jego wzoru, nie rozróżnia reakcji, nie zna praw chemicznych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia typy wiązań chemicznych podaje definicje: <i>wiązania kowalencyjnego, wiązania jonowego</i> definiuje pojęcia: jon, kation, anion definiuje pojęcie elektroujemność posługuje się symbolami pierwiastków chemicznych podaje, co występuje we wzorze elektronowym odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego na przykładzie cząsteczek o budowie kowalencyjnej: H₂, Cl₂, N₂, CO₂, H₂O, HCl, NH₃, CH₄, zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne tych cząsteczek wskazuje jony z atomów na przykładach: Na, Mg, Al, O, Cl, S wskazuje jony w związkach o budowie jonowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów odczytuje elektroujemność pierwiastków chemicznych określa rodzaj wiązania w prostych przykładach cząsteczek podaje przykłady substancji o wiązaniu kowalencyjnym i substancji o wiązaniu jonowym określa wartościowość na podstawie układu okresowego pierwiastków zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie podanej wartościowości lub nazwy pierwiastków chemicznych podaje nazwę związku chemicznego na podstawie wzoru określa wartościowość pierwiastków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa typ wiązania chemicznego w podanym przykładzie wyjaśnia różnice między typami wiązań chemicznych opisuje, jak wykorzystać elektroujemność do określenia rodzaju wiązania chemicznego w cząsteczce wykorzystuje pojęcie <i>wartościowości</i> nazywa związki chemiczne na podstawie wzorów sumarycznych i zapisuje wzory na podstawie ich nazw zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych przedstawia modelowy schemat równania reakcji chemicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje pojęcie elektroujemności do określania rodzaju wiązania w podanych substancjach uzasadnia i udowadnia doświadczalnie, że masa substratów jest równa masie produktów wskazuje podstawowe różnice między wiązaniami kowalencyjnym a jonowym zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych o dużym stopniu trudności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności)

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>(np. NaCl, MgO)</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie <i>wartościowość</i> podaje wartościowość pierwiastków chemicznych w stanie wolnym odczytuje z układu okresowego maksymalną wartościowość pierwiastków chemicznych względem wodoru i tlenu grup 1, 2 i 13–17 wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie wzorów sumarycznych zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego na podstawie wartościowości pierwiastków chemicznych określa na podstawie wzoru liczbę atomów pierwiastków w związku chemicznym interpretuje zapisy (odczytuje ilościowo i jakościowo proste zapisy), np.: H₂, 2H, 2H₂ itp. ustala na podstawie wzoru sumarycznego nazwę prostych dwupierwiastkowych związków 	<p>w związku chemicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> zapisuje wzory cząsteczek, korzystając z modeli wyjaśnia znaczenie współczynnika stechiometrycznego i indeksu stechiometrycznego wyjaśnia pojęcie <i>równania reakcji chemicznej</i> odczytuje proste równania reakcji chemicznych zapisuje równania reakcji chemicznych dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych 			
--	--	--	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>chemicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala na podstawie nazw wzory sumaryczne prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych • wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej • podaje treść prawa zachowania masy 				
WODA I ROZTWORY WODNE					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna podstawowych pojęć chemicznych, nie potrafi odczytać rozpuszczalności z wykresu, nie zna rodzajów roztworów, nie potrafi wykonać prostych obliczeń związanych z rozpuszczalnością i stężeniem procentowym.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje wód występujących w przyrodzie • wymienia stany skupienia wody • nazywa przemiany stanów skupienia wody • opisuje właściwości wody • zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki wody • definiuje pojęcie <i>dipol</i> • identyfikuje cząsteczkę wody jako dipol • wyjaśnia podział substancji na dobrze, średnio oraz trudno rozpuszczalne w wodzie • podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się i nie rozpuszczają 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę cząsteczki wody • wyjaśnia, co to jest cząsteczka polarna • wymienia właściwości wody zmieniające się pod wpływem zanieczyszczeń • planuje doświadczenie udowadniające, że woda: z sieci wodociągowej i naturalnie występująca w przyrodzie są mieszaninami • proponuje sposoby racjonalnego gospodarowania wodą • tłumaczy, na czym polegają procesy mieszania i rozpuszczania • określa, dla jakich substancji woda jest dobrym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega tworzenie wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego w cząsteczce wody • wyjaśnia budowę polarną cząsteczki wody • określa właściwości wody wynikające z jej budowy polarnej • przedstawia za pomocą modeli proces rozpuszczania w wodzie substancji o budowie polarnej, np. chlorowodoru • podaje rozmiary cząstek substancji wprowadzonych do wody i znajdujących się w roztworze właściwym, koloidzie, zawieszinie • wykazuje doświadczalnie wpływ różnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje doświadczenie udowadniające, że woda jest związkiem wodoru i tlenu • określa wpływ ciśnienia atmosferycznego na wartość temperatury wrzenia wody • porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych • wykazuje doświadczalnie, czy roztwór jest nasycony, czy nienasycony • rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia procentowego • oblicza rozpuszczalność substancji w danej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje sposoby zmniejszenia lub zwiększenia stężenia roztworu • oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego przez zateżnienie i rozcieńczenie roztworu • oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach • opisuje różnice między roztworami: rozcieńczonym i stężonym

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>się w wodzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>rozpuszczalnik</i> i <i>substancja rozpuszczana</i> • projektuje doświadczenie dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie • definiuje pojęcie rozpuszczalność • wymienia czynniki, które wpływają na rozpuszczalność substancji • określa, co to jest krzywa rozpuszczalności • odczytuje z wykresu rozpuszczalności danej substancji w podanej temperaturze • wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji stałej w wodzie 	<p>rozpuszczalnikiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje substancje ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie • planuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie • porównuje rozpuszczalność różnych substancji w tej samej temperaturze • oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej objętości wody w podanej temperaturze • podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe • podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy lub zawiesiny • wskazuje różnice między roztworem właściwym a zawiesiną • opisuje różnice między roztworami: nasyconym i nienasyconym 	<p>czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałej w wodzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się wykresem rozpuszczalności • wykonuje obliczenia z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności • oblicza masę wody, znając masę roztworu i jego stężenie procentowe • prowadzi obliczenia z wykorzystaniem pojęcia <i>gęstości</i> • oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności) • wymienia czynniki prowadzące do sporządzenia określonej objętości roztworu o określonym stężeniu procentowym • sporządza roztwór o określonym stężeniu procentowym 	<p>temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze</p>	
--	---	--	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

		<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wzór na stężenie procentowe roztworu tak, aby obliczyć masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu • oblicza masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu, znając stężenie procentowe roztworu • wyjaśnia, jak sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym, np. 100 g 20-procentowego roztworu soli kuchennej 			
TLENKI I WODOROTLENKI					
Ocena niedostateczna	Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca
<p>Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli nie opanował wymagań na ocenę dopuszczającą. Nie zna wzorów podstawowych tlenków i wodorotlenków, nie zna podstawowych pojęć chemicznych, nie potrafi korzystać z tabeli rozpuszczalności.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie katalizator • definiuje pojęcie <i>tlenek</i> • podaje podział tlenków na tlenki metali i tlenki niemetalu • zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków metali i tlenków niemetalu • wymienia zasady BHP dotyczące pracy z zasadami • definiuje pojęcia wodorotlenek i zasada • odczytuje z tabeli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje sposoby otrzymywania tlenków • podaje wzory i nazwy wodorotlenków • wymienia wspólne właściwości zasad i wyjaśnia, z czego one wynikają • wymienia dwie główne metody otrzymywania wodorotlenków • zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu i wapnia • wyjaśnia pojęcia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia <i>wodorotlenek</i> i <i>zasada</i> • wymienia przykłady wodorotlenków i zasad • wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z zasadami należy zachować szczególną ostrożność • wymienia poznane tlenki metali, z których otrzymać zasady • zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranego wodorotlenku • planuje doświadczenia, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także trudno rozpuszczalne w wodzie • zapisuje równania reakcji otrzymywania różnych wodorotlenków • identyfikuje wodorotlenki na podstawie podanych informacji • odczytuje równania reakcji chemicznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań wodorotlenków sodu, potasu i wapnia • wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach fizycznych i zastosowaniach wybranych tlenków

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>rozpuszczalności, rozpuszczalność wodorotlenków w wodzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę wodorotlenków • zna wartościowość grupy wodorotlenowej • rozpoznaje wzory wodorotlenków • zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂ • definiuje pojęcia: elektrolit, nieelektrolit • definiuje pojęcia: <i>dysocjacja elektrolityczna (jonowa), wskaźnik</i> • wymienia rodzaje odczynów roztworów • podaje barwy wskaźników w roztworze o podanym odczynie • wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna (jonowa) zasad • zapisuje równania dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) zasad (proste przykłady) • podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) 	<p><i>woda wapienna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje proste równania dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) zasad • definiuje pojęcie <i>odczyn zasadowy</i> • bada odczyn • zapisuje obserwacje do przeprowadzanych na lekcji doświadczeń 	<p>w których wyniku można otrzymać wodorotlenki sodu lub wapnia</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje sposób otrzymywania wodorotlenków trudno rozpuszczalnych w wodzie • zapisuje i odczytuje równania dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) zasad • określa odczyn roztworu zasadowego • opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, wnioski) • opisuje zastosowania wskaźników • planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie odczynu produktów używanych w życiu codziennym 		
--	--	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zasady od innych substancji za pomocą wskaźników • rozróżnia pojęcia <i>wodorotlenek</i> i <i>zasada</i>				
--	---	--	--	--	--

FIZYKA

I. PIERWSZE SPOTKANIE Z FIZYKĄ

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa, czym zajmuje się fizyka wymienia podstawowe metody badań stosowane w fizyce rozdziela pojęcia: ciało fizyczne i substancja oraz podaje odpowiednie przykłady przelicza jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina) wybiera właściwe przyrządy pomiarowe (np. do pomiaru długości, czasu) oblicza wartość średnią wyników pomiaru (np. długości, czasu) wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania obserwacji, pomiarów i doświadczeń wymienia i rozdziela rodzaje oddziaływań (elektrostatyczne, grawitacyjne, magnetyczne, mechaniczne) oraz podaje przykłady oddziaływań podaje przykłady skutków oddziaływań w życiu codziennym posługuje się pojęciem siły jako miarą oddziaływań wykonuje doświadczenie (badanie rozciągania gumki lub sprężyny), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady powiązań fizyki z życiem codziennym, techniką, medycyną oraz innymi dziedzinami wiedzy rozdziela pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie rozdziela pojęcia: obserwacja, pomiar, doświadczenie wyjaśnia, co to są wielkości fizyczne i na czym polegają pomiary wielkości fizycznych; rozdziela pojęcia wielkość fizyczna i jednostka danej wielkości charakteryzuje układ jednostek SI przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mikro-, mili-, centy-, hekto-, kilo-, mega-) przeprowadza wybrane pomiary i doświadczenia, korzystając z ich opisów (np. pomiar długości ołówka, czasu staczania się ciała po pochylni) wyjaśnia, dlaczego żaden pomiar nie jest idealnie dokładny i co to jest niepewność pomiarowa oraz uzasadnia, że dokładność wyniku pomiaru nie może być większa niż dokładność przyrządu pomiarowego wyjaśnia, w jakim celu powtarza się pomiar kilka razy, a następnie z uzyskanych wyników oblicza średnią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wielkości fizycznych wraz z ich jednostkami w układzie SI; zapisuje podstawowe wielkości fizyczne (posługując się odpowiednimi symbolami) wraz z jednostkami (długość, masa, temperatura, czas) szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku pomiaru, np. długości, czasu wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku pomiaru lub doświadczenia posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności wykonuje obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub danych klasyfikuje podstawowe oddziaływania występujące w przyrodzie opisuje różne rodzaje oddziaływań wyjaśnia, na czym polega wzajemność oddziaływań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady osiągnięć fizyków cennych dla rozwoju cywilizacji (współczesnej techniki i technologii) wyznacza niepewność pomiarową przy pomiarach wielokrotnych przewiduje skutki różnego rodzaju oddziaływań podaje przykłady rodzajów i skutków oddziaływań (bezpośrednich i na odległość) inne niż poznane na lekcji szacuje niepewność pomiarową wyznaczonej wartości średniej siły buduje siłomierz według własnego projektu i wyznacza przy jego użyciu wartość siły wyznacza i rysuje siłę równoważącą kilka sił działających wzdłuż tej samej prostej o różnych zwrotach, określa jej cechy rozwiązuje zadania złożone, nietypowe dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i>

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>korzystając z jego opisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się jednostką siły; wskazuje siłomierz jako przyrząd służący do pomiaru siły • odróżnia wielkości skalarne (liczbowe) od wektorowych i podaje odpowiednie przykłady • rozpoznaje i nazywa siłę ciężkości • rozpoznaje i nazywa siły ciężkości i sprężystości • rozróżnia siłę wypadkową i siłę równoważącą • określa zachowanie się ciała w przypadku działania na nie sił równoważących się 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są cyfry znaczące • zaokrągla wartości wielkości fizycznych do podanej liczby cyfr znaczących • wykazuje na przykładach, że oddziaływania są wzajemne • wymienia i rozróżnia skutki oddziaływań (statyczne i dynamiczne) • odróżnia oddziaływania bezpośrednie i na odległość, podaje odpowiednie przykłady tych oddziaływań • stosuje pojęcie siły jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot wektora siły • przedstawia siłę graficznie (rysuje wektor siły) • doświadczalnie wyznacza wartość siły za pomocą siłomierza albo wagi analogowej lub cyfrowej (mierzy wartość siły za pomocą siłomierza) • zapisuje wynik pomiaru siły wraz z jej jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności • wyznacza i rysuje siłę wypadkową dla dwóch sił o jednakowych kierunkach • opisuje i rysuje siły, które się równoważą • określa cechy siły wypadkowej dwóch sił działających wzdłuż tej samej prostej i siły równoważącej inną siłę • podaje przykłady sił wypadkowych i równoważących się z życia codziennego • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie różnego rodzaju oddziaływań, – badanie cech sił, wyznaczanie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje siły na podstawie ich wektorów • oblicza średnią siłę i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub danych • buduje prosty siłomierz i wyznacza przy jego użyciu wartość siły, korzystając z opisu doświadczenia • szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku pomiaru siły • wyznacza i rysuje siłę wypadkową dla kilku sił o jednakowych kierunkach; określa jej cechy • określa cechy siły wypadkowej kilku (więcej niż dwóch) sił działających wzdłuż tej samej prostej • rozwiązuje zadania bardziej złożone, ale typowe dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i> • selekcjonuje informacje uzyskane z różnych źródeł, np. na lekcji, z podręcznika, z literatury popularnonaukowej, z internetu • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstu: <i>Jak mierzono czas i jak mierzy się go obecnie</i> lub innego 	
---	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>średniej siły,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyznaczanie siły wypadkowej i siły równoważącej za pomocą siłomierza, korzystając z opisów doświadczeń • opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wskazuje rolę użytych przyrządów, ilustruje wyniki) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego problemu • rozwiązuje proste zadania dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i> • wyznaczanie siły wypadkowej i siły równoważącej za pomocą siłomierza, korzystając z opisów doświadczeń • opisuje przebieg przeprowadzonego doświadczenia (wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania, wskazuje rolę użytych przyrządów, ilustruje wyniki) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego problemu • rozwiązuje proste zadania dotyczące treści rozdziału: <i>Pierwsze spotkanie z fizyką</i> 		
--	--	--	--

II. WŁAŚCIWOŚCI I BUDOWA MATERII			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zjawisk świadczące o cząsteczkowej budowie materii • rozróżnia trzy stany skupienia substancji; podaje przykłady ciał stałych, cieczy, gazów • rozróżnia substancje kruche, sprężyste i plastyczne; podaje przykłady ciał plastycznych, sprężystych, kruchych • posługuje się pojęciem masy oraz jej jednostkami, podaje jej jednostkę w układzie SI • rozróżnia pojęcia: masa, ciężar ciała • posługuje się pojęciem siły ciężkości, podaje wzór na ciężar • określa pojęcie gęstości; podaje związek gęstości z masą i objętością oraz jednostkę gęstości w układzie SI • posługuje się tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania gęstości substancji; porównuje gęstości substancji • wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe • mierzy: długość, masę, objętość cieczy; wyznacza objętość dowolnego ciała za pomocą cylindra miarowego • przeprowadza doświadczenie (badanie zależności wskazania siłomierza od masy obciążników), korzystając z jego opisu; opisuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe założenia cząsteczkowej teorii budowy materii • ^Rpodaje przykłady zjawiska dyfuzji w przyrodzie i w życiu codziennym • charakteryzuje ciała sprężyste, plastyczne i kruche; posługuje się pojęciem siły sprężystości • opisuje budowę mikroskopową ciał stałych, cieczy i gazów (strukturę mikroskopową substancji w różnych jej fazach) • określa i porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów • analizuje różnice gęstości (ułożenia cząsteczek) substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów • stosuje do obliczeń związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym • oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych • posługuje się pojęciem gęstości oraz jej jednostkami • stosuje do obliczeń związek gęstości z masą i objętością • wyjaśnia, dlaczego ciała zbudowane z różnych substancji mają różną gęstość • przelicza wielokrotności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem hipotezy • wyjaśnia zjawisko zmiany objętości cieczy w wyniku mieszania się, opierając się na doświadczeniu modelowym • ^Rwyjaśnia, na czym polega zjawisko dyfuzji i od czego zależy jego szybkość • wyjaśnia, że podział na ciała sprężyste, plastyczne i kruche jest podziałem nieostrym; posługuje się pojęciem twardości minerałów • analizuje różnice w budowie mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów; posługuje się pojęciem powierzchni swobodnej • analizuje różnice gęstości substancji w różnych stanach skupienia wynikające z budowy mikroskopowej ciał stałych, cieczy i gazów (analizuje zmiany gęstości przy zmianie stanu skupienia, zwłaszcza w przypadku przejścia z cieczy w gaz, i wiąże to ze zmianami w strukturze mikroskopowej) • wyznacza masę ciała za pomocą wagi laboratoryjnej; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie wpływu detergentu na napięcie powierzchniowe, – badanie, od czego zależy kształt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i przeprowadza doświadczenia (inne niż opisane w podręczniku) wykazujące cząsteczkową budowę materii • projektuje i wykonuje doświadczenia wykazujące właściwości ciał stałych, cieczy i gazów • projektuje doświadczenia związane z wyznaczeniem gęstości cieczy oraz ciał stałych o regularnych i nieregularnych kształtach • rozwiązuje nietypowe (złożone) zadania, (lub problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i> (z zastosowaniem związku między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym (wzoru na ciężar) oraz związku gęstości z masą i objętością) • realizuje projekt: <i>Woda – białe bogactwo</i> (lub inny związany z treściami rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i>)

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>wyniki i formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg przeprowadzonych doświadczeń 	<p>i podwielokrotności (mikro-, mili-, centy-, dm-, kilo-, mega-); przelicza jednostki: masy, ciężaru, gęstości</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą na podstawie danych (wyników doświadczenia); rozpoznaje proporcjonalność prostą oraz posługuje się proporcjonalnością prostą • wyodrębnia z tekstów lub rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – wykazanie cząsteczkowej budowy materii, – badanie właściwości ciał stałych, cieczy i gazów, – wykazanie istnienia oddziaływań międzycząsteczkowych, – wyznaczanie gęstości substancji, z jakiej wykonany jest przedmiot o kształcie regularnym za pomocą wagi i przymiaru lub o nieregularnym kształcie za pomocą wagi, cieczy i cylindra miarowego oraz wyznaczanie gęstości cieczy za pomocą wagi i cylindra miarowego, <p>korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; przedstawia wyniki i formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg doświadczenia; wyróżnia kluczowe kroki i sposób postępowania oraz wskazuje rolę użytych przyrządów • posługuje się pojęciem niepewności pomiarowej; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji 	<p>kropli,</p> <p>korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje doświadczenia związane z wyznaczeniem gęstości cieczy oraz ciał stałych o regularnych i nieregularnych kształtach • szacuje wyniki pomiarów; ocenia wyniki doświadczeń, porównując wyznaczone gęstości z odpowiednimi wartościami tabelarycznymi • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone, ale typowe, dotyczące treści rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i> (z zastosowaniem związku między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym (wzoru na ciężar) oraz ze związku gęstości z masą i objętością) 	
---	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>o niepewności</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje typowe zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Właściwości i budowa materii</i> (stosuje związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym oraz korzysta ze związku gęstości z masą i objętością) 		
III. HYDROSTATYKA I AEROSTATYKA			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa siły ciężkości i nacisku, podaje ich przykłady w różnych sytuacjach praktycznych (w otaczającej rzeczywistości); wskazuje przykłady z życia codziennego obrazujące działanie siły nacisku rozdziela parcie i ciśnienie formułuje prawo Pascala, podaje przykłady jego zastosowania wskazuje przykłady występowania siły wyporu w otaczającej rzeczywistości i życiu codziennym wymienia cechy siły wyporu, ilustruje graficznie siłę wyporu przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> badanie zależności ciśnienia od pola powierzchni, badanie zależności ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy, badanie przenoszenia w cieczy działającej na nią siły zewnętrznej, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciem parcia (nacisku) posługuje się pojęciem ciśnienia wraz z jego jednostką w układzie SI posługuje się pojęciem ciśnienia w cieczach i gazach wraz z jego jednostką; posługuje się pojęciem ciśnienia hydrostatycznego i atmosferycznego doświadczalnie demonstruje: <ul style="list-style-type: none"> zależność ciśnienia hydrostatycznego od wysokości słupa cieczy, istnienie ciśnienia atmosferycznego, prawo Pascala, prawo Archimedesesa (na tej podstawie analizuje pływanie ciał) posługuje się prawem Pascala, zgodnie z którym zwiększenie ciśnienia zewnętrznego powoduje jednakowy przyrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady zjawisk opisywanych za pomocą praw i zależności dotyczących 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy przyrządów służących do pomiaru ciśnienia wyjaśnia zależność ciśnienia atmosferycznego od wysokości nad poziomem morza opisuje znaczenie ciśnienia hydrostatycznego i ciśnienia atmosferycznego w przyrodzie i w życiu codziennym opisuje paradoks hydrostatyczny opisuje doświadczenie Torricellego opisuje zastosowanie prawa Pascala w prasie hydraulicznej i hamulcach hydraulicznych wyznacza gęstość cieczy, korzystając z prawa Archimedesesa rysuje siły działające na ciało, które pływa w cieczy, tkwi w niej zanurzone lub tonie; wyznacza, rysuje i opisuje siłę wypadkową wyjaśnia, kiedy ciało tonie, kiedy pływa częściowo zanurzone w cieczy i kiedy pływa całkowicie w niej zanurzone na podstawie prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, kiedy ciało tonie, kiedy pływa częściowo zanurzone w cieczy i kiedy pływa całkowicie w niej zanurzone, korzystając z wzorów na siły wyporu i ciężkości oraz gęstość rozwiązuje złożone, nietypowe zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Hydrostatyka i aerostatyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między ciśnieniem, parciem i polem powierzchni, związku między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością, prawa Pascala, prawa Archimedesesa, warunków pływania ciał) posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących wykorzystywania prawa Pascala w otaczającej rzeczywistości i w życiu

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>– badanie warunków pływania ciał, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa, formułuje wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mili-, centy-, kilo-, mega-) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>ciśnienia hydrostatycznego i atmosferycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (centy-, hekto-, kilo-, mega-); przelicza jednostki ciśnienia • stosuje do obliczeń: <ul style="list-style-type: none"> – związek między parciem a ciśnieniem, – związek między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością; <p>przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje siły działające na ciała zanurzone w cieczach lub gazach, posługując się pojęciem siły wyporu i prawem Archimedesesa • oblicza wartość siły wyporu dla ciał zanurzonych w cieczy lub gazie • podaje warunki pływania ciał: kiedy ciało tonie, kiedy pływa częściowo zanurzone w cieczy i kiedy pływa całkowicie zanurzone w cieczy • opisuje praktyczne zastosowanie prawa Archimedesesa i warunków pływania ciał; wskazuje przykłady wykorzystywania w otaczającej rzeczywistości • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących pływania ciał • wyodrębnia z tekstów lub rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu 	<p>Archimedesesa, posługując się pojęciami siły ciężkości i gęstości</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje i przeprowadza doświadczenie w celu zbadania zależności ciśnienia od siły nacisku i pola powierzchni; opisuje jego przebieg i formułuje wnioski • projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające słuszność prawa Pascala dla cieczy lub gazów, opisuje jego przebieg oraz analizuje i ocenia wynik; formułuje komunikat o swoim doświadczeniu • rozwiązuje typowe zadania obliczeniowe z wykorzystaniem warunków pływania ciał; przeprowadza obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone, ale typowe dotyczące treści rozdziału: <i>Hydrostatyka i aerostatyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między ciśnieniem, parciem i polem powierzchni, prawa Pascala, prawa Archimedesesa) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących ciśnienia hydrostatycznego i atmosferycznego oraz prawa Archimedesesa, a w szczególności informacjami pochodzącymi 	<p>codziennym</p>
--	---	---	-------------------

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – wyznaczanie siły wyporu, – badanie, od czego zależy wartość siły wyporu i wykazanie, że jest ona równa ciężarowi wypartej cieczy, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wynik pomiaru wraz z jego jednostką oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności; wyciąga wnioski i formułuje prawo Archimedesesa • rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: - <i>Hydrostatyka i aerostatyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między ciśnieniem, parciem i polem powierzchni, związku między ciśnieniem hydrostatycznym a wysokością słupa cieczy i jej gęstością, prawa Pascala, prawa Archimedesesa, warunków pływania ciał) 	<p>z analizy tekstu: <i>Podciśnienie, nadciśnienie i próżnia</i></p>	
--	--	--	--

IV. KINEMATYKA

Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady ciał będących w ruchu w otaczającej rzeczywistości • wyróżnia pojęcia toru i drogi i wykorzystuje je do opisu ruchu; podaje jednostkę drogi w układzie SI; przelicza jednostki drogi • odróżnia ruch prostoliniowy od ruchu krzywoliniowego; podaje przykłady ruchów: prostoliniowego i krzywoliniowego • nazywa ruchem jednostajnym ruch, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega względność ruchu; podaje przykłady układów odniesienia • opisuje i wskazuje przykłady względności ruchu • oblicza wartość prędkości i przelicza jej jednostki; oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru lub danych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia układy odniesienia: jedno-, dwu- i trójwymiarowy • planuje i przeprowadza doświadczenie w celu wyznaczenia prędkości z pomiaru czasu i drogi z użyciem przyrządów analogowych lub cyfrowych bądź programu do analizy materiałów wideo; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami oraz 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planuje i demonstrować doświadczenie związane z badaniem ruchu z użyciem przyrządów analogowych lub cyfrowych, programu do analizy materiałów wideo; opisuje przebieg doświadczenia, analizuje i ocenia wyniki • ^Ranalizuje wykres zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie

<p>w którym droga przebyta w jednostkowych przedziałach czasu jest stała; podaje przykłady ruchu jednostajnego w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem prędkości do opisu ruchu prostoliniowego; opisuje ruch jednostajny prostoliniowy; podaje jednostkę prędkości w układzie SI • odczytuje prędkość i przebytą odległość z wykresów zależności drogi i prędkości od czasu • odróżnia ruch niejednostajny (zmienny) od ruchu jednostajnego; podaje przykłady ruchu niejednostajnego w otaczającej rzeczywistości • rozróżnia pojęcia: prędkość chwilowa i prędkość średnia • posługuje się pojęciem przyspieszenia do opisu ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego i jednostajnie opóźnionego; podaje jednostkę przyspieszenia w układzie SI • odczytuje przyspieszenie i prędkość z wykresów zależności przyspieszenia i prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego; rozpoznaje proporcjonalność prostą • rozpoznaje zależność rosnącą na podstawie danych z tabeli lub na podstawie wykresu zależności drogi od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza wartość prędkości i drogę z wykresów zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego oraz rysuje te wykresy na podstawie podanych informacji • rozpoznaje na podstawie danych liczbowych lub na podstawie wykresu, że w ruchu jednostajnym prostoliniowym droga jest wprost proporcjonalna do czasu oraz posługuje się proporcjonalnością prostą • nazywa ruchem jednostajnie przyspieszonym ruch, w którym wartość prędkości rośnie jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość, a ruchem jednostajnie opóźnionym – ruch, w którym wartość prędkości maleje w jednostkowych przedziałach czasu o tę samą wartość • oblicza wartość przyspieszenia wraz z jednostką; przelicza jednostki przyspieszenia • wyznacza zmianę prędkości dla ruchu prostoliniowego jednostajnie zmiennego (przyspieszonego lub opóźnionego); oblicza prędkość końcową w ruchu jednostajnie przyspieszonym • stosuje do obliczeń związek przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta zmiana nastąpiła ($\Delta v = a \cdot \Delta t$); wyznacza prędkość końcową • analizuje wykresy zależności drogi i prędkości od czasu dla ruchu 	<p>z uwzględnieniem informacji o niepewności; opisuje przebieg doświadczenia i ocenia jego wyniki</p> <ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykresy zależności prędkości i drogi od czasu dla ruchu prostoliniowego odcinkami jednostajnego na podstawie podanych informacji (oznacza wielkości i skale na osiach; zaznacza punkty i rysuje wykres; uwzględnia niepewności pomiarowe) • ^Ropisuje zależność drogi od czasu w ruchu jednostajnie przyspieszonym, gdy prędkość początkowa jest równa zero; stosuje tę zależność do obliczeń • analizuje ruch ciała na podstawie filmu • ^Rposługuje się wzorem: $s = \frac{at^2}{2}$ <p>^Rwyznacza przyspieszenie ciała na podstawie wzoru $a = \frac{2s}{t^2}$</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że w ruchu jednostajnie przyspieszonym bez prędkości początkowej odcinki drogi pokonywane w kolejnych sekundach mają się do siebie jak kolejne liczby nieparzyste • rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem wzorów ^R $s = \frac{at^2}{2}$ i $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$ • analizuje wykresy zależności ^Rdrogi od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego bez 	<p>przyspieszonego z prędkością początkową i na tej podstawie wyprowadza wzór na obliczanie drogi w tym ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe, złożone zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Kinematyka</i> (z wykorzystaniem wzorów: $s = \frac{at^2}{2}$ i $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$ oraz związane z analizą wykresów zależności drogi i prędkości od czasu dla ruchów prostoliniowych: jednostajnego i jednostajnie zmiennego) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących ruchu (np. urządzeń do pomiaru przyspieszenia) • realizuje projekt: <i>Prędkość wokół nas</i> (lub inny związany z treściami rozdziału <i>Kinematyka</i>)
--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje rodzaj ruchu na podstawie wykresów zależności drogi, prędkości i przyspieszenia od czasu; rozpoznaje proporcjonalność prostą • odczytuje dane z wykresów zależności drogi, prędkości i przyspieszenia od czasu dla ruchów prostoliniowych: jednostajnego i jednostajnie przyspieszonego • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mili-, centy-, kilo-, mega-) oraz jednostki czasu (sekunda, minuta, godzina) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>prostoliniowego jednostajnego; porównuje ruchy na podstawie nachylenia wykresu zależności drogi od czasu do osi czasu</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wykresy zależności prędkości i przyspieszenia od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego; porównuje ruchy na podstawie nachylenia wykresu prędkości do osi czasu • analizuje wykres zależności prędkości od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie opóźnionego; oblicza prędkość końcową w tym ruchu • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – wyznaczanie prędkości ruchu pęcherzyka powietrza w zamkniętej rurce wypełnionej wodą, – badanie ruchu staczającej się kulki, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki pomiarów i obliczeń w tabeli zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów; formułuje wnioski • rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy związane z treścią rozdziału: <i>Kinematyka</i> (dotyczące względności ruchu oraz z wykorzystaniem: zależności między drogą, prędkością i czasem w ruchu jednostajnym prostoliniowym, związku przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, zależności prędkości i drogi od czasu w ruchu prostoliniowym 	<p>prędkości początkowej; porównuje ruchy na podstawie nachylenia wykresu zależności drogi od czasu do osi czasu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że droga w dowolnym ruchu jest liczbowo równa polu pod wykresem zależności prędkości od czasu • sporządza wykresy zależności prędkości i przyspieszenia od czasu dla ruchu prostoliniowego jednostajnie przyspieszonego • rozwiązuje typowe zadania związane z analizą wykresów zależności drogi i prędkości od czasu dla ruchów prostoliniowych: jednostajnego i jednostajnie zmiennego • rozwiązuje bardziej złożone zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Kinematyka</i> (z wykorzystaniem: zależności między drogą, prędkością i czasem w ruchu jednostajnym prostoliniowym, związku przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, zależności prędkości i drogi od czasu w ruchu prostoliniowym jednostajnie zmiennym) 	
--	---	---	--

	jednostajnie przyspieszonym)		
V. DYNAMIKA			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się symbolem siły; stosuje pojęcie siły jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot wektora siły • wyjaśnia pojęcie siły wypadkowej; opisuje i rysuje siły, które się równoważą • rozpoznaje i nazywa siły oporów ruchu; podaje ich przykłady w otaczającej rzeczywistości • podaje treść pierwszej zasady dynamiki Newtona • podaje treść drugiej zasady dynamiki Newtona; definiuje jednostkę siły w układzie SI (1 N) i posługuje się jednostką siły • rozpoznaje i nazywa siły działające na spadające ciała (siły ciężkości i oporów ruchu) • podaje treść trzeciej zasady dynamiki Newtona • posługuje się pojęciem sił oporów ruchu; podaje ich przykłady w różnych sytuacjach praktycznych i opisuje wpływ na poruszające się ciała • rozróżnia tarcie statyczne i kinetyczne • rozpoznaje zależność rosnącą bądź malejącą oraz proporcjonalność 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyznacza i rysuje siłę wypadkową sił o jednakowych kierunkach • wyjaśnia, na czym polega bezwładność ciała; wskazuje przykłady bezwładności w otaczającej rzeczywistości • posługuje się pojęciem masy jako miary bezwładności ciał • analizuje zachowanie się ciał na podstawie pierwszej zasady dynamiki • analizuje zachowanie się ciał na podstawie drugiej zasady dynamiki • opisuje spadek swobodny jako przykład ruchu jednostajnie przyspieszonego • porównuje czas spadania swobodnego i rzeczywistego różnych ciał z danej wysokości • opisuje wzajemne oddziaływanie ciał, posługując się trzecią zasadą dynamiki • opisuje zjawisko odrzutu i wskazuje jego przykłady w otaczającej rzeczywistości • analizuje i wyjaśnia wyniki przeprowadzonego doświadczenia; podaje przyczynę działania siły tarcia i wyjaśnia, od czego zależy jej wartość • stosuje pojęcie siły tarcia jako działania skierowanego (wektor); wskazuje wartość, kierunek i zwrot siły tarcia • opisuje i rysuje siły działające na ciało wprawiane w ruch (lub poruszające się) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rwyznacza i rysuje siłę wypadkową sił o różnych kierunkach • ^Rpodaje wzór na obliczanie siły tarcia • analizuje opór powietrza podczas ruchu spadochroniarza • planuje i przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – w celu zilustrowania I zasady dynamiki, – w celu zilustrowania II zasady dynamiki, – w celu zilustrowania III zasady dynamiki; • opisuje ich przebieg, formułuje wnioski • analizuje wyniki przeprowadzonych doświadczeń (oblicza przyspieszenia ze wzoru na drogę w ruchu jednostajnie przyspieszonym i zapisuje wyniki zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiaru; wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla przebiegu doświadczeń) • rozwiązuje bardziej złożone zadania (lub problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Dynamika</i> (z wykorzystaniem: pierwszej zasady dynamiki Newtona, związku między siłą i masą a przyspieszeniem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe złożone zadania, (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Dynamika</i> (stosując do obliczeń związek między siłą i masą a przyspieszeniem oraz związek: $\Delta v = a \cdot \Delta t$) • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących przykładów wykorzystania zasady odrzutu w przyrodzie i technice

<p>prostą na podstawie danych z tabeli; posługuje się proporcjonalnością prostą</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie spadania ciał, – badanie wzajemnego oddziaływania ciał – badanie, od czego zależy tarcie, korzystając z opisów doświadczeń, przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki i formułuje wnioski • przelicza wielokrotności i podwielokrotności (mili-, centy-, kilo-, mega-) • wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>oraz wyznacza i rysuje siłę wypadkową</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie tarcia w życiu codziennym; wyjaśnia na przykładach, kiedy tarcie i inne opory ruchu są pożyteczne, a kiedy niepożądane oraz wymienia sposoby zmniejszania lub zwiększania oporów ruchu (tarcia) • stosuje do obliczeń: <ul style="list-style-type: none"> – związek między siłą i masą a przyspieszeniem, – związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym; oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie bezwładności ciał, – badanie ruchu ciała pod wpływem działania sił, które się nie równoważą, – demonstracja zjawiska odrzutu, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności, analizuje je i formułuje wnioski • rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Dynamika</i> (z wykorzystaniem: pierwszej zasady dynamiki Newtona, związku między siłą i masą a przyspieszeniem oraz zadania dotyczące swobodnego spadania ciał, wzajemnego oddziaływania ciał i występowania oporów ruchu 	<p>i związku przyspieszenia ze zmianą prędkości i czasem, w którym ta zmiana nastąpiła () oraz dotyczące: swobodnego spadania ciał, wzajemnego oddziaływania ciał, występowania oporów ruchu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących: bezwładności ciał, spadania ciał, występowania oporów ruchu, a w szczególności tekstu: <i>Czy opór powietrza zawsze przeszkadza sportowcom</i> 	
--	--	--	--

VI. PRACA, MOC, ENERGIA			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii, podaje przykłady różnych jej form • odróżnia pracę w sensie fizycznym od pracy w języku potocznym; wskazuje przykłady wykonania pracy mechanicznej w otaczającej rzeczywistości • podaje wzór na obliczanie pracy, gdy kierunek działającej na ciało siły jest zgodny z kierunkiem jego ruchu • rozróżnia pojęcia: praca i moc; odróżnia moc w sensie fizycznym od mocy w języku potocznym; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • podaje i opisuje wzór na obliczanie mocy (iloraz pracy i czasu, w którym praca została wykonana) • rozróżnia pojęcia: praca i energia; wyjaśnia co rozumiemy przez pojęcie energii oraz kiedy ciało zyskuje energię, a kiedy ją traci; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • posługuje się pojęciem energii potencjalnej grawitacji (ciężkości) i potencjalnej sprężystości wraz z ich jednostką w układzie SI • posługuje się pojęciami siły ciężkości i siły sprężystości • posługuje się pojęciem energii kinetycznej; wskazuje przykłady ciał 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem pracy mechanicznej wraz z jej jednostką w układzie SI; wyjaśnia, kiedy została wykonana praca 1 J • posługuje się pojęciem oporów ruchu • posługuje się pojęciem mocy wraz z jej jednostką w układzie SI; wyjaśnia, kiedy urządzenie ma moc 1 W; porównuje moce różnych urządzeń • wyjaśnia, kiedy ciało ma energię potencjalną grawitacji, a kiedy ma energię potencjalną sprężystości; opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii • opisuje przemiany energii ciała podniesionego na pewną wysokość, a następnie upuszczonego • wykorzystuje zasadę zachowania energii do opisu zjawisk • podaje i opisuje zależność przyrostu energii potencjalnej grawitacji ciała od jego masy i wysokości, na jaką ciało zostało podniesione ($\Delta E = m \cdot g \cdot h$) • opisuje i wykorzystuje zależność energii kinetycznej ciała od jego masy i prędkości; podaje wzór na energię kinetyczną i stosuje go do obliczeń • opisuje związek pracy wykonanej podczas zmiany prędkości ciała ze zmianą energii kinetycznej ciała (opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii); wyznacza zmianę energii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia kiedy, mimo działającej na ciało siły, praca jest równa zero; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • ^Rwyjaśnia sposób obliczania pracy, gdy kierunek działającej na ciało siły nie jest zgodny z kierunkiem jego ruchu • ^Rwyjaśnia, co to jest koń mechaniczny (1 KM) • podaje, opisuje i stosuje wzór na obliczanie mocy chwilowej ($P = F \cdot v$) • wyznacza zmianę energii potencjalnej grawitacji ciała podczas zmiany jego wysokości (wyprowadza wzór) • wyjaśnia, jaki układ nazywa się układem izolowanym; podaje zasadę zachowania energii • planuje i przeprowadza doświadczenia związane z badaniem, od czego zależy energia potencjalna sprężystości i energia kinetyczna; opisuje ich przebieg i wyniki, formułuje wnioski • rozwiązuje zadania (lub problemy) bardziej złożone (w tym umiarkowanie trudne zadania obliczeniowe) dotyczące treści rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i> (z wykorzystaniem: związku pracy z siłą i drogą, na jakiej została 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rwykazuje, że praca wykonana podczas zmiany prędkości ciała jest równa zmianie jego energii kinetycznej (wyprowadza wzór) • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe: <ul style="list-style-type: none"> – dotyczące energii i pracy (wykorzystuje ^Rgeometryczną interpretację pracy) oraz mocy; <ul style="list-style-type: none"> – z wykorzystaniem zasady zachowania energii mechanicznej oraz wzorów na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i na tej podstawie ocenia wyniki obliczeń • rozwiązuje nietypowe zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i> • realizuje projekt: <i>Statek parowy</i> (lub inny związany z treściami rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i>)

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<p>posiadających energię kinetyczną w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje energii mechanicznej; wskazuje przykłady przemian energii mechanicznej w otaczającej rzeczywistości posługuje się pojęciem energii mechanicznej jako sumy energii kinetycznej i potencjalnej; podaje zasadę zachowania energii mechanicznej doświadczalnie bada, od czego zależy energia potencjalna ciężkości, korzystając z opisu doświadczenia i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; opisuje wyniki i formułuje wnioski przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki czasu wyodrębnia z prostych tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<p>kinetycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje zasadę zachowania energii do opisu zjawisk oraz wskazuje ich przykłady w otaczającej rzeczywistości stosuje do obliczeń: <ul style="list-style-type: none"> związek pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana, związek mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana, związek wykonanej pracy ze zmianą energii oraz wzory na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną, zasadę zachowania energii mechanicznej, związek między siłą ciężkości, masą i przyspieszeniem grawitacyjnym; wykonuje obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z danych rozwiązuje proste (typowe) zadania lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Praca, moc, energia</i> (z wykorzystaniem: związku pracy z siłą i drogą, na jakiej została wykonana, związku mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana, związku wykonanej pracy ze zmianą energii, wzorów na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną oraz zasady zachowania energii mechanicznej) wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego 	<p>wykonana, związku mocy z pracą i czasem, w którym została wykonana, związku wykonanej pracy ze zmianą energii, zasady zachowania energii mechanicznej oraz wzorów na energię potencjalną grawitacji i energię kinetyczną)</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących: energii i pracy, mocy różnych urządzeń, energii potencjalnej i kinetycznej oraz zasady zachowania energii mechanicznej 	
---	---	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	zjawiska bądź problemu		
VII. TERMODYNAMIKA			
Stopień dopuszczający	Stopień dostateczny	Stopień dobry	Stopień bardzo dobry
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciem energii kinetycznej; opisuje wykonaną pracę jako zmianę energii • posługuje się pojęciem temperatury • podaje przykłady zmiany energii wewnętrznej spowodowanej wykonaniem pracy lub przepływem ciepła w otaczającej rzeczywistości • podaje warunek i kierunek przepływu ciepła; stwierdza, że ciała o równej temperaturze pozostają w stanie równowagi termicznej • rozróżnia materiały o różnym przewodnictwie; wskazuje przykłady w otaczającej rzeczywistości • wymienia sposoby przekazywania energii w postaci ciepła; wskazuje odpowiednie przykłady w otaczającej rzeczywistości • informuje o przekazywaniu ciepła przez promieniowanie; wykonuje i opisuje doświadczenie ilustrujące ten sposób przekazywania ciepła • posługuje się tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania ciepła właściwego; porównuje wartości ciepła właściwego różnych substancji • rozróżnia i nazywa zmiany stanów skupienia: topnienie, krzepnięcie, parowanie, skraplanie, sublimację, resublimację oraz wskazuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje doświadczenie modelowe (ilustracja zmiany zachowania się cząsteczek ciała stałego w wyniku wykonania nad nim pracy), korzystając z jego opisu; opisuje wyniki doświadczenia • posługuje się pojęciem energii wewnętrznej; określa jej związek z liczbą cząsteczek, z których zbudowane jest ciało; podaje jednostkę energii wewnętrznej w układzie SI • wykazuje, że energię układu (energję wewnętrzną) można zmienić, wykonując nad nim pracę • określa temperaturę ciała jako miarę średniej energii kinetycznej cząsteczek, z których ciało jest zbudowane • analizuje jakościowo związek między temperaturą a średnią energią kinetyczną (ruchu chaotycznego) cząsteczek • posługuje się skalami temperatur (Celsjusza, Kelvina, Fahrenheita); wskazuje jednostkę temperatury w układzie SI; podaje temperaturę zera bezwzględnego • przelicza temperaturę w skali Celsjusza na temperaturę w skali Kelvina i odwrotnie • posługuje się pojęciem przepływu ciepła jako przekazywaniem energii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wyniki doświadczenia modelowego (ilustracja zmiany zachowania się cząsteczek ciała stałego w wyniku wykonania nad nim pracy) • wyjaśnia związek między energią kinetyczną cząsteczek i temperaturą • ^Ropisuje możliwość wykonania pracy kosztem energii wewnętrznej; podaje przykłady praktycznego wykorzystania tego procesu • wyjaśnia przepływ ciepła w zjawisku przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej • uzasadnia, odwołując się do wyników doświadczenia, że przyrost temperatury ciała jest wprost proporcjonalny do ilości pobranego przez ciało ciepła oraz, że ilość pobranego przez ciało ciepła do uzyskania danego przyrostu temperatury jest wprost proporcjonalna do masy ciała • wyprowadza wzór potrzebny do wyznaczenia ciepła właściwego wody z użyciem czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy • ^Rrysuje wykres zależności temperatury od czasu ogrzewania lub oziębiania odpowiednio dla zjawiska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i przeprowadza doświadczenie w celu wyznaczenia ciepła właściwego dowolnego ciała; opisuje je i ocenia • ^Rsporządza i analizuje wykres zależności temperatury od czasu ogrzewania lub oziębiania dla zjawiska topnienia lub krzepnięcia na podstawie danych (opisuje osie układu współrzędnych, uwzględnia niepewności pomiarów) • rozwiązuje złożone zadania obliczeniowe związane ze zmianą energii wewnętrznej oraz z wykorzystaniem pojęcia ciepła właściwego; szacuje rząd wielkości spodziewanego wyniku i na tej podstawie ocenia wyniki obliczeń • rozwiązuje nietypowe zadania (problemy) dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika</i>

<p>przykłady tych zjawisk w otaczającej rzeczywistości</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się tabelami wielkości fizycznych w celu odszukania temperatury topnienia i temperatury wrzenia oraz ^Rciepła topnienia i ^Rciepła parowania; porównuje te wartości dla różnych substancji • doświadczalnie demonstruje zjawisko topnienia • wyjaśnia, od czego zależy szybkość parowania • posługuje się pojęciem temperatury wrzenia • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – obserwacja zmian temperatury ciał w wyniku wykonania nad nimi pracy lub ogrzania, – badanie zjawiska przewodnictwa cieplnego, – obserwacja zjawiska konwekcji, – obserwacja zmian stanu skupienia wody, – obserwacja topnienia substancji, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki obserwacji i formułuje wnioski • rozwiązuje proste, nieobliczeniowe zadania dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika</i> – związane z energią wewnętrzną i zmianami stanów skupienia ciał: topnieniem lub krzepnięciem, parowaniem (wrzeniem) lub skraplaniem • przelicza wielokrotności i podwielokrotności oraz jednostki 	<p>w postaci ciepła oraz jednostką ciepła w układzie SI</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje, że nie następuje przekazywanie energii w postaci ciepła (wymiana ciepła) między ciałami o tej samej temperaturze • wykazuje, że energię układu (energję wewnętrzną) można zmienić, wykonując nad nim pracę lub przekazując energię w postaci ciepła • analizuje jakościowo zmiany energii wewnętrznej spowodowane wykonaniem pracy i przepływem ciepła • podaje treść pierwszej zasady termodynamiki ($\Delta E = W + Q$) • doświadczalnie bada zjawisko przewodnictwa cieplnego i określa, który z badanych materiałów jest lepszym przewodnikiem ciepła (planuje, przeprowadza i opisuje doświadczenie) • opisuje zjawisko przewodnictwa cieplnego oraz rolę izolacji cieplnej • opisuje ruch cieczy i gazów w zjawisku konwekcji • stwierdza, że przyrost temperatury ciała jest wprost proporcjonalny do ilości pobranego przez ciało ciepła oraz, że ilość pobranego przez ciało ciepła do uzyskania danego przyrostu temperatury jest wprost proporcjonalna do masy ciała • wyjaśnia, co określa ciepło właściwe; posługuje się pojęciem ciepła właściwego wraz z jego jednostką w układzie SI 	<p>topnienia lub krzepnięcia na podstawie danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • ^Rposługuje się pojęciem ciepła topnienia wraz z jednostką w układzie SI; podaje wzór na ciepło topnienia • wyjaśnia, co dzieje się z energią pobieraną (lub oddawaną) przez mieszaninę substancji w stanie stałym i ciekłym (np. wody i lodu) podczas topnienia (lub krzepnięcia) w stałej temperaturze • ^Rposługuje się pojęciem ciepła parowania wraz z jednostką w układzie SI; podaje wzór na ciepło parowania • ^Rwyjaśnia zależność temperatury wrzenia od ciśnienia • przeprowadza doświadczenie ilustrujące wykonanie pracy przez rozprężający się gaz, korzystając z opisu doświadczenia i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; analizuje wyniki doświadczenia i formułuje wnioski • planuje i przeprowadza doświadczenie w celu wykazania, że do uzyskania jednakowego przyrostu temperatury różnych substancji o tej samej masie potrzebna jest inna ilość ciepła; opisuje przebieg doświadczenia i ocenia je • rozwiązuje bardziej złożone zadania lub problemy (w tym umiarkowanie trudne zadania obliczeniowe) dotyczące treści rozdziału: 	
---	---	---	--

<p>czasu</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia z tekstów i rysunków informacje kluczowe 	<ul style="list-style-type: none"> podaje i opisuje wzór na obliczanie ciepła właściwego ($c = \frac{Q}{m \cdot \Delta T}$) wyjaśnia, jak obliczyć ilość ciepła pobranego (oddanego) przez ciało podczas ogrzewania (oziębienia); podaje wzór ($Q = c \cdot m \cdot \Delta T$) doświadczalnie wyznacza ciepło właściwe wody z użyciem czajnika elektrycznego lub grzałki o znanej mocy, termometru, cylindra miarowego lub wagi (zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami oraz z uwzględnieniem informacji o niepewności; oblicza i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności pomiarów, ocenia wynik) opisuje jakościowo zmiany stanów skupienia: topnienie, krzepnięcie, parowanie, skraplanie, sublimację, resublimację analizuje zjawiska: topnienia i krzepnięcia, sublimacji i resublimacji, wrzenia i skraplania jako procesy, w których dostarczanie energii w postaci ciepła nie powoduje zmiany temperatury wyznacza temperaturę: <ul style="list-style-type: none"> topnienia wybranej substancji (mierzy czas i temperaturę, zapisuje wyniki pomiarów wraz z ich jednostkami i z uwzględnieniem informacji o niepewności), wrzenia wybranej substancji, np. 	<p><i>Termodynamika</i> (związane z energią wewnętrzną i temperaturą, zmianami stanu skupienia ciał, wykorzystaniem pojęcia ciepła właściwego i zależności $Q = c \cdot m \cdot \Delta T$ oraz wzorów na $R_{\text{ciepło topnienia}}$ i $R_{\text{ciepło parowania}}$)</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy tekstów (w tym popularnonaukowych) dotyczących: <ul style="list-style-type: none"> energii wewnętrznej i temperatury, wykorzystania (w przyrodzie i w życiu codziennym) przewodnictwa cieplnego (przewodników i izolatorów ciepła), zjawiska konwekcji (np. prądy konwekcyjne), promieniowania słonecznego (np. kolektory słoneczne), pojęcia ciepła właściwego (np. znaczenia dużej wartości ciepła właściwego wody i jego związku z klimatem), zmian stanu skupienia ciał, a szczególności tekstu: <i>Dom pasywny, czyli jak zaoszczędzić na ogrzewaniu i klimatyzacji</i> (lub innego tekstu związanego z treściami rozdziału: <i>Termodynamika</i>) 	
--	---	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

	<p>wody</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje topnienie kryształów i ciał bezpostaciowych • na schematycznym rysunku (wykresie) ilustruje zmiany temperatury w procesie topnienia dla ciał krystalicznych i bezpostaciowych • doświadczalnie demonstruje zjawiska wrzenia i skraplania • przeprowadza doświadczenia: <ul style="list-style-type: none"> – badanie, od czego zależy szybkość parowania, – obserwacja wrzenia, korzystając z opisów doświadczeń i przestrzegając zasad bezpieczeństwa; zapisuje wyniki i formułuje wnioski • rozwiązuje proste zadania (w tym obliczeniowe) lub problemy dotyczące treści rozdziału: <i>Termodynamika</i> (związane z energią wewnętrzną i temperaturą, przepływem ciepła oraz z wykorzystaniem: związków $\Delta E = W$ i $\Delta E = Q$, zależności $Q = c \cdot m \cdot \Delta T$ oraz wzorów na $R_{\text{ciepło topnienia}}$ i $R_{\text{ciepło parowania}}$); wykonuje obliczenia i zapisuje wynik zgodnie z zasadami zaokrąglania oraz zachowaniem liczby cyfr znaczących wynikającej z dokładności danych • wyodrębnia z tekstów, tabel i rysunków informacje kluczowe dla opisywanego zjawiska bądź problemu 		
--	--	--	--

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

w

MATEMATYKA

DZIAŁ I. PROPORCJONALNOŚĆ I PROCENTY

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- podaje proste przykłady wielkości wprost proporcjonalnych
- wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej
- oblicza ułamek danej liczby całkowitej
- rozwiązuje proste zadania tekstowe dotyczące obliczania ułamka danej liczby całkowitej
- przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości w prostych przykładach
- oblicza, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a
- interpretuje 100%, 50%, 25%, 10%, 1% danej wielkości jako całość, połowę, jedną czwartą, jedną dziesiątą, jedną setną część danej wielkości liczbowej
- zamienia ułamek dziesiętny na procent
- zamienia ułamek zwykły o mianowniku 2, 4, 5, 20, 25 na procent przez rozszerzenie ułamka
- zamienia procent wyrażony liczbą całkowitą na ułamek
- oblicza procent danej liczby w prostej sytuacji zadaniowej
- oblicza liczbę, gdy dany jest jej procent

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- stosuje podział proporcjonalny w prostych przykładach
- rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby
- zamienia ułamek zwykły na procent przez dzielenie licznika ułamka przez mianownik
- zamienia procent na ułamek
- odczytuje dane przedstawione na diagramach procentowych
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem obliczania liczby z danego jej procentu
- zwiększa i zmniejsza liczbę o dany procent
- podaje w punktach procentowych różnicę między wielkościami wyrażonymi w procentach
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem zmniejszania i zwiększania liczby o dany procent
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem obliczeń procentowych w kontekście praktycznym

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem podziału proporcjonalnego
- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby
- stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania trudniejszych problemów w kontekście praktycznym
- oblicza różnicę procentową między wielkościami wyrażonymi w procentach

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a
- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem obliczania liczby, gdy dany jest procent podanego procentu tej liczby
- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności również w przypadku wielokrotnego zwiększania lub zmniejszania danej wielkości o wskazany procent

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- oblicza stosunek długości odcinków powstałych z podziału wysokości w trójkącie równobocznym przez punkt przecięcia się tych wysokości, korzystając z własności wielokątów
- oblicza stosunek pól dwóch trójkątów powstałych z podziału danego trójkąta przez odcinek, którego jeden koniec jest wierzchołkiem trójkąta, a drugi leży na przeciwległym boku
- rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe z wykorzystaniem obliczania ułamka danej liczby
- stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania nietypowych problemów również w kontekście praktycznym
- określa nowe stężenie roztworu po zmianie zawartości jego składników
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

DZIAŁ II. POTĘGI

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- oblicza kwadraty i sześciany liczb naturalnych
- oblicza kwadraty i sześciany ułamków zwykłych i dziesiętnych oraz liczb mieszanych
- zapisuje potęgę o podstawie 10 lub potęgę o podstawie 0,1 w postaci liczby i odwrotnie
- określa znak potęgi
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem potęg
- zapisuje w postaci jednej potęgi iloczyny potęg o takich samych podstawach
- zapisuje w postaci jednej potęgi ilorazy potęg o takich samych podstawach
- zapisuje potęgę potęgi w postaci jednej potęgi
- stosuje prawa działań na potęgach do obliczania wartości prostych wyrażeń arytmetycznych

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- zapisuje liczbę będącą iloczynem jednakowych czynników w postaci potęgi
- oblicza wartości potęg liczb wymiernych o wykładnikach naturalnych
- mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór
- dzieli potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach, wykorzystując odpowiedni wzór
- odczytuje liczby w notacji wykładniczej

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- zapisuje liczby w notacji wykładniczej
- porównuje liczby zapisane w notacji wykładniczej
- używa nazw dla liczb wielkich (do biliona)
- rozwiązuje proste zadania z wykorzystaniem notacji wykładniczej w kontekście praktycznym

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- porównuje liczby zapisane w postaci potęg
- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem potęg
- stosuje prawa działań na potęgach do obliczania wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych
- stosuje zapis notacji wykładniczej w sytuacjach praktycznych

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- stosuje prawa działań dla wykładników ujemnych
- rozwiązuje zadania o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem notacji wykładniczej w kontekście praktycznym

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- dostrzega regularności kolejnych potęg liczb całkowitych i ułamków o liczniku 1 i formułuje wnioski
- szacuje duże liczby wyrażone w postaci potęgi liczby 2
- uzasadnia prawa działań na potęgach o wykładniku naturalnym
- oblicza potęgi o wykładniku całkowitym ujemnym
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

DZIAŁ III. PIERWIĄSTKI

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- oblicza wartość pierwiastka kwadratowego z liczby nieujemnej
- oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, w których występują pierwiastki kwadratowe
- wyznacza liczbę podpierwiastkową, gdy dana jest wartość pierwiastka kwadratowego
- rozwiązuje proste zadania dotyczące pól kwadratów, wykorzystując pierwiastek kwadratowy
- rozróżnia pierwiastki wymierne i niewymierne
- oblicza wartość pierwiastka sześciennego z liczb ujemnych i nieujemnych
- oblicza wartości prostych wyrażeń arytmetycznych, w których występują pierwiastki sześcienne
- wyznacza liczbę podpierwiastkową, gdy dana jest wartość pierwiastka sześciennego
- stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania prostych zadań dotyczących objętości sześcianów

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych, w których występują pierwiastki kwadratowe, pamiętając o zasadach dotyczących kolejności wykonywania działań
- stosuje wzór na pierwiastek z iloczynu pierwiastków
- stosuje wzór na pierwiastek z ilorazu pierwiastków
- dodaje proste wyrażenia zawierające pierwiastki
- włącza czynnik pod znak pierwiastka

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wyłącza czynnik przed znak pierwiastka
- szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego
- usuwa niewymierność z mianownika

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- stosuje pierwiastek kwadratowy do rozwiązywania złożonych zadań tekstowych dotyczących pól kwadratów
- szacuje wielkość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki kwadratowe
- oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki kwadratowe, stosując własności działań na pierwiastkach
- porównuje liczby, stosując własności działań na pierwiastkach drugiego stopnia
- dodaje bardziej złożone wyrażenia zawierające pierwiastki
- wyznacza wartości bardziej złożonych wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki sześcienne
- stosuje pierwiastek sześcienny do rozwiązywania bardziej złożonych zadań dotyczących objętości sześcianów
- szacuje wielkość danego wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki sześcienne
- rozwiązuje zadania z wykorzystaniem potęg i pierwiastków

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- porównuje z daną liczbą wymierną wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki
- znajduje liczby wymierne większe lub mniejsze od wartości wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki
- rozwiązuje bardziej złożone zadania z wykorzystaniem potęg i pierwiastków
- podaje wartość liczby spełniającej równość zawierającą pierwiastki

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- oblicza pierwiastek kwadratowy z dużych liczb naturalnych korzystając z rozkładu liczby na czynniki pierwsze lub przez szacowanie
- rozwiązuje problemy z zastosowaniem działań na liczbach zawierających pierwiastki kwadratowe i sześcienne
- wyznacza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki wyższych stopni
- usuwa pierwiastki wyższych stopni z mianownika ułamka
- zapisuje pierwiastek n-go stopnia z liczby nieujemnej a w postaci potęgi o podstawie a
- ustala ostatnią cyfrę zadanej potęgi liczby naturalnej nie większej niż 10
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z przerabianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

DZIAŁ IV. WYRAŻENIA ALGEBRAICZNE

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- rozpoznaje wyrażenie algebraiczne
- oblicza wartość liczbową prostego wyrażenia algebraicznego
- zapisuje zależności i rozwiązania w prostych zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych
- rozróżnia sumę, różnicę, iloczyn i iloraz zmiennych
- nazywa proste wyrażenia algebraiczne
- wskazuje wyrazy sumy algebraicznej

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- podaje współczynniki liczbowe wyrazów uporządkowanej sumy algebraicznej
- wskazuje wyrazy podobne w sumie algebraicznej
- redukuje wyrazy podobne w sumie algebraicznej

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- rozpoznaje równe wyrażenia algebraiczne
- porządkuje wyrazy sumy algebraicznej
- dodaje proste sumy algebraiczne
- mnoży sumy algebraiczne przez liczby i zmienne
- zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej zmiennej
- zapisuje rozwiązania zadań w postaci wyrażeń algebraicznych
- wykorzystuje wyrażenia algebraiczne w zadaniach dotyczących obliczeń procentowych, w tym wielokrotnych podwyżek i obniżek cen
- rozwiązuje proste zadania tekstowe na porównywanie ilorazowe z wykorzystaniem procentów i wyrażeń algebraicznych
- wykorzystuje wyrażenia algebraiczne w prostych zadaniach geometrycznych

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- oblicza wartość liczbową bardziej złożonego wyrażenia algebraicznego
- zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych kilku zmiennych
- zapisuje rozwiązania bardziej złożonych zadań w postaci wyrażeń algebraicznych
- posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach geometrycznych
- posługuje się wyrażeniami algebraicznymi przy zadaniach wymagających obliczeń pieniężnych
- nazywa i zapisuje bardziej złożone wyrażenia algebraiczne
- porządkuje wyrażenia algebraiczne
- odejmuje sumy algebraiczne, także w wyrażeniach zawierających nawiasy
- zapisuje związki między wielkościami za pomocą sum algebraicznych

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- porządkuje złożone iloczyny sumy algebraiczne przez liczby i zmienne
- wykorzystuje mnożenie sumy algebraicznej przez liczby i zmienne w bardziej złożonych zadaniach geometrycznych
- rozwiązuje bardziej złożone zadania tekstowe na porównywanie ilorazowe i różnicowe z wykorzystaniem procentów i wyrażeń algebraicznych

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- buduje wyrażenia algebraiczne będące uogólnieniem cyklicznie powtarzającej się zależności między wielkościami
- rozwiązuje nietypowe zadania związane z układaniem i zapisywaniem wyrażeń algebraicznych
- zamienia sumę kilku wyrażeń algebraicznych na iloczyn wyłączając wspólny czynnik przed nawias
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

DZIAŁ V. RÓWNANIA

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki w wiadomościach i umiejętnościach.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- odgaduje rozwiązanie prostego równania
- sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania
- rozpoznaje równania równoważne
- rozwiązuje proste równania liniowe z jedną niewiadomą metodą równań równoważnych
- oznacza niewiadomą i układa równanie wynikające z treści prostego zadania, rozwiązuje je i podaje odpowiedź

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- sprawdza liczbę rozwiązań równania
- rozwiązuje równania liniowe z jedną niewiadomą metodą równań równoważnych
- analizuje treść zadania i oznacza niewiadomą
- układa równania wynikające z treści zadania, rozwiązuje je i podaje odpowiedź
- rozwiązuje proste zadania tekstowe z treścią geometryczną za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje proste zadania tekstowe z obliczeniami procentowymi za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- przekształca proste wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość z wzorów geometrycznych
- przekształca proste wzory, aby wyznaczyć wskazaną wielkość z wzorów fizycznych

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- układa i rozwiązuje równanie do bardziej złożonego zadania tekstowego
- interpretuje rozwiązanie równania
- rozwiązuje równania, które po prostych przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje zadania geometryczne za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące obliczeń procentowych za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- analizuje liczbę rozwiązań prostego równania zawierającego potęgę i pierwiastki
- rozwiązuje równania liniowe z jedną niewiadomą o podniesionym stopniu trudności, także zawierających nawiasy wewnętrzne
- rozwiązuje równanie, które jest iloczynem czynników liniowych
- rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje zadania geometryczne o podniesionym stopniu trudności za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- rozwiązuje zadania tekstowe o podniesionym stopniu trudności dotyczące obliczeń procentowych za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą
- przy rozwiązywaniu zadania tekstowego przekształca wzory, aby wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach fizycznych
- przy przekształcaniu wzorów podaje konieczne założenia

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- podaje kilka rozwiązań prostych równań liniowych z dwiema niewiadomymi
- rozwiązuje równanie zapisane w postaci iloczynu kilku czynników równych zeru
- rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą dotyczące dziesiętkowego zapisu liczb kilkucyfrowych
- rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą dotyczące stężenia roztworu
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

DZIAŁ VI. TRÓJKĄTY PROSTOKĄTNE

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- zapisuje zależności pomiędzy bokami trójkąta prostokątnego
- oblicza długość jednego z boków trójkąta prostokątnego, mając dane długości dwóch pozostałych boków
- oblicza pole jednego z kwadratów zbudowanych na bokach trójkąta prostokątnego, mając dane pola dwóch pozostałych kwadratów
- stosuje w prostych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów
- rozwiązuje proste zadania tekstowe z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa
- oblicza długość przekątnej kwadratu, mając dane długość boku kwadratu lub jego obwód
- oblicza wysokość trójkąta równobocznego, mając daną długość jego boku

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania prostych zadań dotyczących czworokątów
- stosuje wzory na pole trójkąta, prostokąta, kwadratu, równoległoboku, rombu, trapezu
- stosuje w prostych sytuacjach wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków
- oblicza długość boku kwadratu, mając daną długość jego przekątnej
- stosuje poznane wzory do rozwiązywania prostych zadań tekstowych
- oblicza długość boku trójkąta równobocznego, mając daną jego wysokość
- oblicza pole i obwód trójkąta równobocznego, mając dane długość boku lub wysokość
- wyznacza długości pozostałych boków trójkąta o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° , mając daną długość jednego z jego boków
- stosuje własności trójkątów o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° do rozwiązywania prostych zadań tekstowych

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- stosuje w złożonych przypadkach twierdzenie Pitagorasa do obliczania obwodów i pól prostokątów
- rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa
- stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania zadań dotyczących czworokątów
- oblicza długość boku trójkąta równobocznego o danym polu
- stosuje wzory na pola figur do wyznaczania długości odcinków
- oblicza długości odcinków i pola figur, dzieląc figury na części lub uzupełniając je

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa
- stosuje twierdzenie Pitagorasa do rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności dotyczących czworokątów
- stosuje poznane wzory do rozwiązywania zadań tekstowych o podwyższonym stopniu trudności
- stosuje własności trójkątów o kątach 45° , 45° , 90° lub 30° , 60° , 90° do rozwiązywania zadań tekstowych o podwyższonym stopniu trudności
- rozwiązuje zadania tekstowe o podwyższonym stopniu trudności z wykorzystaniem twierdzenia Pitagorasa w kontekście praktycznym
- wyprowadza poznane wzory

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- określa rodzaj trójkąta na podstawie długości jego boków
- rozwiązuje trudniejsze zadania, wykorzystując własności wielokątów foremnych, np.: sześciokąta, ośmiokąta
- rozwiązuje trudniejsze zadania na obliczanie długości przekątnych w sześciianie i prostopadłościanie
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z omawianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

DZIAŁ VII. UKŁAD WSPÓLRZĘDNYCH

Uczeń otrzymuje ocenę **niedostateczną**, jeśli nie ma opanowanych zagadnień omawianych podczas lekcji na ocenę pozytywną i ma liczne braki wiadomościach i umiejętnościach.

Uczeń otrzymuje ocenę **dopuszczającą**, jeśli:

- przerysowuje figury narysowane na kartce w kratkę
- rysuje odcinki równoległe w różnych położeniach na kartce w kratkę
- rysuje prostokątny układ współrzędnych
- odczytuje współrzędne punktów zaznaczonych w układzie współrzędnych
- zaznacza punkty w układzie współrzędnych
- oblicza długość narysowanego odcinka, który biegnie po liniach kratki w układzie współrzędnych
- rozpoznaje w układzie współrzędnych odcinki równej długości
- rozpoznaje w układzie współrzędnych odcinki równoległe
- wykonuje proste obliczenia dotyczące pól prostokątów, mających boki na liniach kratowych
- dokonuje podziału prostych wielokątów na mniejsze wielokąty o bokach na liniach kratowych w układzie współrzędnych, aby obliczyć ich pole

Uczeń otrzymuje ocenę **dostateczną**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą oraz:

- rysuje odcinki prostopadłe w różnych położeniach na kartce w kratkę
- oblicza długość narysowanego odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych
- wykonuje proste obliczenia dotyczące pól wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków
- rozpoznaje w układzie współrzędnych odcinki prostopadłe
- znajduje środek odcinka, którego końce mają dane współrzędne (całkowite lub wymierne)
- oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych
- dla danych punktów kratowych A i B znajduje inne punkty kratowe należące do prostej AB
- na podstawie odległości między punktami ocenia, czy leżą one na jednej prostej

Uczeń otrzymuje ocenę **dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą i dostateczną oraz:

- rysuje figury na kartce w kratkę zgodnie z instrukcją
- rozpoznaje figury na kartce w kratkę, których wierzchołki są danymi punktami kratowymi
- wyznacza położenie brakującego wierzchołka zadanej figury na kartce w kratkę
- uzupełnia wielokąty do większych wielokątów, aby obliczyć pole
- rysuje w układzie współrzędnych figury o podanych współrzędnych wierzchołków

Uczeń otrzymuje ocenę **bardzo dobrą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną i dobrą oraz:

- znajduje w układzie współrzędnych wśród danych punktów kratowych figury o podanych własnościach
- w złożonych przypadkach oblicza pola wielokątów, mając dane współrzędne ich wierzchołków
- uzupełnia wierzchołki wielokąta podając ich współrzędne, aby wielokąt spełniał określone warunki w układzie współrzędnych
- znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dane są jeden koniec i środek

Uczeń otrzymuje ocenę **celującą**, jeśli opanował zagadnienia na ocenę dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą oraz:

- rozpatruje wszystkie przypadki położenia czwartego wierzchołka równoległoboku, jeśli dane trzy wierzchołki są punktami kratowymi
- rozpatruje wszystkie przypadki położenia pozostałych wierzchołków kwadratu, jeśli dane wierzchołki jednego z boków są punktami kratowymi

- analizuje położenie punktów kratowych równooddalonych od początku układu współrzędnych i określa zależność między ich współrzędnymi
- potrafi posługiwać się zdobytymi umiejętnościami w rozwiązywaniu zadań problemowych
- proponuje nietypowe rozwiązania zadań z przerabianego działu i potrafi powiązać te umiejętności z wcześniej przerabianym materiałem.

INFORMATYKA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- przestrzega zasad bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze,
- wyjaśnia, czym jest sieć komputerowa,
- wymienia dwie usługi dostępne w internecie,
- otwiera strony internetowe w przeglądarce,
- wyjaśnia, czym jest strona internetowa,
- opisuje budowę witryny internetowej,
- tworzy stronę internetową w języku HTML,
- tworzy rysunek za pomocą podstawowych narzędzi programu GIMP i zapisuje go w pliku,
- zaznacza fragmenty obrazu,
- wykorzystuje schowek do kopiowania i wklejania fragmentów obrazu,
- wyjaśnia, czym jest animacja,
- współpracuje w grupie, przygotowując plakat,
- tworzy różne dokumenty tekstowe i zapisuje je w plikach,
- otwiera i edytuje zapisane dokumenty tekstowe,
- wstawia obrazy do dokumentu tekstowego,
- wstawia tabele do dokumentu tekstowego,
- wykorzystuje style do formatowania różnych fragmentów tekstu,
- współpracuje w grupie, przygotowując e-gazetkę,
- przygotowuje prezentację multimedialną i zapisuje ją w pliku,
- zapisuje prezentację jako pokaz slajdów,
- tworzy projekt filmu w dowolnym programie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiada umiejętności na ocenę dopuszczającą i ponadto:

- kompresuje i dekompresuje pliki i foldery,
- wymienia podstawowe klasy sieci komputerowych,
- wyjaśnia, czym jest internet,
- wymienia cztery usługi dostępne w internecie,
- wyjaśnia, czym jest chmura obliczeniowa,
- wyszukuje informacje w internecie,
- szanuje prawa autorskie, wykorzystując materiały pobrane z internetu,
- omawia budowę znacznika HTML,
- wymienia podstawowe znaczniki HTML,
- tworzy prostą stronę internetową w języku HTML i zapisuje ją w pliku,
- planuje kolejne etapy wykonywania strony internetowej,

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- omawia znaczenie warstw obrazu w programie GIMP,
- tworzy i usuwa warstwy w programie GIMP,
- umieszcza napisy na obrazie w programie GIMP,
- zapisuje rysunki w różnych formatach graficznych,
- dodaje gotowe animacje do obrazów wykorzystując filtry programu GIMP,
- planuje pracę w grupie poprzez przydzielanie zadań poszczególnym jej członkom,
- redaguje przygotowane dokumenty tekstowe, przestrzegając odpowiednich zasad,
- dostosowuje formę tekstu do jego przeznaczenia,
- korzysta z tabulatora do ustawiania tekstu w kolumnach,
- ustawia wcięcia w dokumencie tekstowym,
- wykorzystując suwaki na linijce,
- zmienia położenie obrazu względem tekstu,
- formatuje tabele w dokumencie tekstowym,
- wstawia symbole do dokumentu tekstowego,
- wpisuje informacje do nagłówka i stopki dokumentu,
- planuje pracę w grupie poprzez przydzielanie zadań poszczególnym jej członkom,
- planuje pracę nad prezentacją oraz jej układ,
- umieszcza w prezentacji slajd ze spisem treści,
- uruchamia pokaz slajdów,
- dodaje nowe klipy do projektu filmu.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który posiada powyższe umiejętności ponadto:

- omawia podstawowe jednostki pamięci masowej,
- wstawia do dokumentu znaki, korzystając z kodów ASCII,
- zabezpiecza komputer przed działaniem złośliwego oprogramowania,
- wymienia i opisuje rodzaje licencji na oprogramowanie,
- omawia podział sieci ze względu na wielkość,
- wymienia sześć usług dostępnych w internecie,
- umieszcza pliki w chmurze obliczeniowej,
- opisuje proces tworzenia cyfrowej tożsamości,
- dba o swoje bezpieczeństwo podczas korzystania z internetu,
- przestrzega zasad netykiety, komunikując się przez internet,
- wykorzystuje znaczniki formatowania do zmiany wyglądu tworzonej strony internetowej,
- korzysta z możliwości kolorowania składni kodu HTML w edytorze obsługującym tę funkcję,
- umieszcza na stronie listy punktowane oraz numerowane,
- używa narzędzi zaznaczania dostępnych w programie GIMP,
- zmienia kolejność warstw obrazu w programie GIMP,
- opisuje podstawowe formaty graficzne,
- wykorzystuje warstwy, tworząc rysunki w programie GIMP,
- rysuje figury geometryczne, wykorzystując narzędzia zaznaczania w programie GIMP,
- dodaje gotowe animacje dla kilku fragmentów obrazu: odtwarzane jednocześnie oraz odtwarzane po kolei,
- wyszukuje, zbiera i samodzielnie tworzy materiały niezbędne do wykonania plakatu,
- przestrzega praw autorskich podczas zbierania materiałów do projektu,
- wykorzystuje kapitaliki i wersaliki do przedstawienia różnych elementów dokumentu tekstowego,
- ustawia różne rodzaje tabulatorów,

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wykorzystując selektor tabulatorów,
- sprawdza liczbę wyrazów, znaków, wierszy i akapitów w dokumencie tekstowym za pomocą Statystyki wyrazów,
- zmienia kolejność elementów graficznych w dokumencie tekstowym,
- wstawia grafiki SmartArt do dokumentu tekstowego,
- umieszcza w dokumencie tekstowym pola tekstowe i zmienia ich formatowanie,
- tworzy spis treści z wykorzystaniem stylów nagłówkowych,
- dzieli dokument na logiczne części,
- wyszukuje, zbiera i samodzielnie tworzy materiały niezbędne do wykonania e-gazetki,
- przestrzega praw autorskich podczas zbierania materiałów do projektu,
- projektuje wygląd slajdów zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami dobrych prezentacji,
- dodaje do slajdów obrazy, grafiki SmartArt,
- dodaje do elementów na slajdach animacje i zmienia ich parametry,
- przygotowuje niestandardowy pokaz slajdów,
- nagrywa zawartość ekranu i umieszcza nagranie w prezentacji,
- wymienia rodzaje formatów plików filmowych,
- dodaje przejścia między klipami w projekcie filmu,
- usuwa fragmenty filmu,
- zapisuje film w różnych formatach wideo.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który posiada powyższe umiejętności i ponadto:

- wyjaśnia, czym jest system binarny (dwójkowy) i dlaczego jest używany do zapisywania danych w komputerze,
- wykonuje kopię bezpieczeństwa swoich plików,
- sprawdza parametry sieci komputerowej w systemie Windows,
- wymienia osiem usług dostępnych w internecie,
- współpracuje nad dokumentami,
- wykorzystując chmurę obliczeniową,
- opisuje licencje na zasoby w internecie,
- wyświetla i analizuje kod strony HTML,
- korzystając z narzędzi przeglądarki internetowej,
- otwiera dokument HTML do edycji w dowolnym edytorze tekstu,
- umieszcza na stronie obrazy i tabele,
- łączy warstwy w obrazach tworzonych w programie GIMP,
- wykorzystuje filtry programu GIMP do poprawiania jakości zdjęć,
- tworzy fotomontaże w programie GIMP,
- tworzy animację poklatkową, wykorzystując warstwy w programie GIMP,
- wykorzystuje chmurę obliczeniową do zbierania materiałów niezbędnych do wykonania plakatu,
- kopiuje formatowanie pomiędzy fragmentami tekstu, korzystając z Malarza formatów,
- sprawdza poprawność ortograficzną tekstu za pomocą słownika ortograficznego,
- wyszukuje wyrazy bliskoznaczne, korzystając ze słownika synonimów,
- zamienia określone wyrazy w całym dokumencie tekstowym, korzystając z opcji Znajdź i zamień,
- osadza obraz w dokumencie tekstowym,
- wstawia zrzut ekranu do dokumentu tekstowego,
- rozdziela tekst pomiędzy kilka pól tekstowych, tworząc łącza między nimi,
- wstawia równania do dokumentu tekstowego,
- tworzy przypisy dolne i końcowe,

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

- wykorzystuje chmurę obliczeniową do zbierania materiałów niezbędnych do wykonania e-gazetki,
- wyrównuje elementy na slajdzie w pionie i w poziomie oraz względem innych elementów,
- dodaje do slajdów dźwięki i filmy,
- dodaje do slajdów efekty przejścia,
- dodaje do slajdów hiperłącza i przyciski akcji,
- dodaje napisy do filmu,
- dodaje filtry do scen w filmie,
- dodaje ścieżkę dźwiękową do filmu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który posiada powyższe umiejętności i ponadto:

- wykazuje się oryginalnością w podejściu do realizowanego tematu,
- rozwiązuje sprawnie dodatkowe zadania,
- z sukcesem uczestniczy w konkursach informatycznych reprezentujących szkołę.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który, nie posiada umiejętności na ocenę dopuszczającą, nie korzysta z możliwości poprawy częściowych ocen niedostatecznych, nie uzupełnia zaległości.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Pilka nożna

Przyjęcie piłki zagranej górami

Próba polega na opanowaniu piłki zagranej przez partnera z góry. Uczeń wykonuje 3 powtórzenia.

Skala ocen

Dopuszczający	-przyjęcie piłki nie zbyt dokładne, problemy z opanowaniem piłki -często problem z decyzją którą częścią ciała wykonać przyjęcie -unikanie przyjęcia piłki głową
Dostateczny	-przyjęcie piłki poprawne -przeważnie dobra decyzja o wyborze części ciała do przyjęcia -przyjęcie piłki w miejscu
Dobry	-przyjęcie piłki prawidłowe -dobre decyzje związane z przyjęciem piłki poszczególnymi częściami ciała -przyjęcie piłki z problemami w ruchu
Bardzo dobry	-przyjęcie piłki dokładne, z amortyzacją piłki -przyjęcie piłki bez problemów poszczególnymi częściami ciała -przyjęcie piłki w ruchu
Celujący	-przyjęcie piłki bez problemów poszczególnymi częściami ciała -prawidłowa postawa ciała przy przyjęciu piłki -przyjęcie piłki w ruchu w sposób płynny, precyzyjny i dokładny

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Zwody podwójne z piłką zakończone strzałem

Próba polega na wykonaniu zwodu podwójnego po własnym prowadzeniu piłki i wykonaniu uderzenia na bramkę. Próbę wykonujemy dwukrotnie (uderzenie prawą i lewą nogą).

Skala ocen*

Dopuszczający	-niezbyt dokładne wykonanie zwodu -strzał słaby lub możliwy tzw. „kiks” -ćwiczenie wykonane wolno
Dostateczny	-poprawnie wykonany zwód -strzał wykonany poprawnie, lecz przeważnie nie celny
Dobry	-zwód wykonany prawidłowo -strzał celny lub bliski bramki
Bardzo dobry	-poprawne ustawienie nóg do strzału -bardzo dobre wykonanie zwodu -strzał celny -ćwiczenie wykonane płynnie
Celujący	-poprawne ustawienie nóg do strzału -celne, pewne i precyzyjne uderzenie piłki -wykonanie zwodu płynne, pewne z dynamiczną zmianą kierunku

Koszykówka

Rzut z biegu (dwutakt)

Próbę rozpoczynamy od podania piłki partnerowi, w momencie przyjęcia piłki odegranej uczeń wykonuje dwutakt zakończony rzutem do kosza. Próbę wykonujemy dwukrotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	-kozłowanie dowolną ręką, dwutakt wykonany w jednym tempie -możliwe wykonanie niewłaściwą nogą -bez wydłużenia/skrócenia kroku oraz wyskoku -rzut wykonany niestarannie
Dostateczny	-kozłowanie ręką właściwą -dwutakt wykonany w jednym tempie -bez wydłużenia/skrócenia kroku oraz wyskoku -rzut wykonany w miarę poprawnie

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Dobry	-kozłowanie prawidłowe -próba wykonania kroku dłuższego i krótszego -niski wyskok w górę do rzutu -rzut poprawny
Bardzo dobry	-kozłowanie prawidłowe -dwutakt dobry z wyskokiem w górę -rzut celny lub bliski celu,
Celujący	-kozłowanie oraz dwutakt dynamiczne -wyjście w górę z nogą zgiętą -praca ręki do rzutu -rzut celny o tablicę

Siatkówka

Zagrywka sposobem górnym

Uczeń ma za zadanie wykonać zagrywkę z linii 9 metra piłki sposobem górnym (z miejsca, z rozbiegu lub po wyskoku) nad siatką. Próbę wykonujemy 6-krotnie. Ocenie podlega ilość prawidłowo wykonanych celnych serwów(zagranych w pole przeciwnika). Błędy: zła pozycja wyjściowa przy wykonaniu serwisu, przejście, nadeptanie linii serwu, nie trafienie w pole boiska za siatką, trafienie w siatkę (piłka nie przeleciała na przeciwległe pole).

Skala ocen*

Chłopcy

Ocena	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
Ilość celnych serwów	2	3	4	5	6

Dziewczeta

Ocena	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	Celujący
Ilość celnych serwów	1	2	3	4	5

Odbiór piłki do rozgrywającego

Próba polega na przyjęciu piłki zagranej zza siatki sposobem górnym lub dolnym w kierunku wystawiającego. Próbę wykonujemy 3-krotnie.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VII

Skala ocen*

Dopuszczający	-przyjęcie nieczyste -odbicie dalekie od celu
Dostateczny	-przyjęcie poprawne -odbicie niedokładne -postawa poprawna
Dobry	-przyjęcie poprawne -odbicie w zasięgu celu -za niskie, za mocne -postawa prawidłowa
Bardzo dobry	-przyjęcie prawidłowe -odbicie w miarę dokładne -postawa prawidłowa
Celujący	-przyjęcie prawidłowe -czyste, odbicie idealne „w punkt” -postawa prawidłowa

Pilka ręczna

Zwód podwójny zakończony rzutem

Uczeń ma za zadanie po własnym prowadzeniu piłki wykonać zwód podwójny przed pacholkiem zakończony strzałem na bramkę z linii 9 metra. Próbę wykonujemy dwukrotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	-niezbyt dokładne wykonanie zwodu -rzut słaby, bez wyskoku -ćwiczenie wykonane wolno
Dostateczny	-poprawnie wykonany zwód -rzut wykonany poprawnie -rzut z wyskoku w granicach normy
Dobry	-zwód wykonany prawidłowo -rzut wykonany poprawnie -rzut z wyskoku wykonany prawidłowo -prawidłowa praca rąk i nóg podczas rzutu w wyskoku
Bardzo dobry	-zwód wykonany prawidłowo -rzut wykonany poprawnie -rzut z wyskoku wykonany prawidłowo -prawidłowa praca rąk i nóg podczas rzutu w wyskoku -ćwiczenie wykonane płynnie, a rzut pewny i celny

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Celujący	-prawidłowa praca rąk i nóg podczas rzutu -celny, pewny i precyzyjny rzut piłki z wyskoku -zwód wykonany płynnie, pewne z dynamiczną zmianą kierunku
----------	--

Lekkoatletyka i atletyka terenowa

Przekazanie pałeczki sztafetowej

Zaliczenie uczniowie wykonują w parach. Uczeń ma za zadanie przekazać pałeczkę sztafetową drugiej osobie w trakcie wbiegnięcia w łuk lub wybiegnięcia z łuku.

Skala ocen*

Dopuszczający	-przekazanie pałeczki partnerowi
Dostateczny	-rozbieg odmierzony poprawnie -przekazanie pałeczki partnerowi w strefie lub nieznacznie poza -przekazanie pałeczki z problemami
Dobry	-rozbieg odmierzony prawidłowo -przekazanie pałeczki w strefie -przekazanie pałeczki w granicach normy
Bardzo dobry	-rozbieg odmierzony prawidłowo -dobre ustawienie osoby odbierającej pałeczkę oraz osoby nabiegającej -przekazanie pałeczki w strefie -przekazanie pałeczki dokładne
Celujący	-rozbieg odmierzony prawidłowo -dobre ustawienie osoby odbierającej pałeczkę oraz osoby nabiegającej -przekazanie pałeczki w strefie -przekazanie pałeczki pewne, dokładne i płynne

Skok w dal z rozbiegu z odbicia ze strefy lub belki

Zadaniem ucznia jest wykonanie skoku w dal z rozbiegu z odbicia ze strefy lub belki. Uczeń ma możliwość powtórzenia próby 3-krotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	-wykonanie skoku w dal z rozbiegu
Dostateczny	-wykonanie skoku w dal z odbicia z belki/strefy
Dobry	-skok w dal z odbicia z belki/strefy -dobra praca ramion podczas odbicia i lądowania
Bardzo dobry	-skok w dal z odbicia z belki/strefy -bardzo dobra praca ramion podczas skoku -wykonanie odbicia z belki (skrócenie ostatniego kroku)

WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA VII

Celujący	-skok w dal z odbicia z belki/strefy -bardzo dobra praca ramion podczas skoku -wykonanie odbicia z belki (skrócenie ostatniego kroku) -lądowanie na pośladki
----------	---

Tenis stołowy Gra deblowa

Uczeń ma za zadanie rozegrać mini grę podwójną, w której zawodnicy jednej pary uderzają piłeczkę na zmianę. Próba kończy się na sygnał nauczyciela. Odbicia i serwis jest dowolny (forhend-bekhend).

Skala ocen*

Dopuszczający	-błędy w poruszaniu się -częsty brak odbicia piłeczki -zła praca ręki do uderzenia -zły chwyt rakiety
Dostateczny	-poruszanie się poprawne -odbicia i chwyt rakiety w miarę poprawne
Dobry	-poruszanie się poprawne -odbicia prawidłowe, lekkie i dokładne -w miarę prawidłowa praca ręki
Bardzo dobry	-poruszanie się prawidłowe -szybkie dojście do pozycji -odbicia prawidłowe -często mocne i precyzyjne -chwyt rakiety prawidłowy
Celujący	-poruszanie szybkie i dynamiczne -ustawienie zawsze prawidłowe -odbicia mocne i precyzyjne -chwyt rakiety prawidłowy

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Badminton

Gra: skrót - dalekie uderzenie

Uczniowie dobrani w pary wykonują odbicia lotki na zmianę stosując formę: raz gra skrótem za siatkę – raz gra na końcową linię boiska. Uczniowie wykonują próbę do momentu przerwania jej przez nauczyciela.

Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakiетки poprawny -poruszanie się po boisku wolne -odbicia dowolne przez siatkę bez wykonania skrótu i dalekiego uderzenia -ustawienie rąk i nóg przy odbiciach na granicy błędu
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakiетки poprawny -poruszanie się wolne -próba skrótu i dalekiego odbicia nie zawsze stosowana -często niecelna -ustawienie rąk i nóg przy odbiciach w miarę poprawnie
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakiетки prawidłowy -poruszanie się po boisku w miarę sprawne -skrót i dalekie odbicie stosowany sporadycznie -lecz zwykle precyzyjnie -ustawienie rąk i nóg przy odbiciach często prawidłowe
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakiетки prawidłowy -poruszanie się po boisku sprawne -częste, udane próby odbicia skrót-dalekie uderzenie -ustawienie rąk i nóg przy odbiciach prawidłowe
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -chwyt rakiетки prawidłowy -poruszanie się po boisku szybkie -dynamiczne -ciągłe stosowanie gry skrót-dalekie uderzenie -uderzenia celne i precyzyjne -ustawienie rąk i nóg przy odbiciach prawidłowe

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Gimnastyka i taniec

Przewrót w przód z obrotem o 180 stopni i przewrotem w tył

Uczeń wykonuje przewrót w przód na materacu z przysiadu podpartego. Następnie wykonuje obrót o 180 stopni, kończąc ćwiczenie przewrotem w tył z przejściem do pozycji stojącej. Próbę wykonujemy dwukrotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie dowolnego przewrotu w przód i w tył -brak odpowiedniej techniki -brak odpowiedniej pracy rąk, głowy i nóg -brak pozycji końcowej
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -dowolny przewrót w przód i w tył w linii prostej -ustawienie rąk, głowy i nóg na granicy błędu -zachwiana pozycja końcowa
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -przewrót w przód i w tył w linii prostej -prawidłowe ułożenie rąk i głowy -wstanie po przewrocie w przód z podparciem
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -przewrót w przód i w tył w linii prostej z marszu -prawidłowe ułożenie rąk, głowy i nóg -wstanie do pozycji końcowej bez podparcia
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -przewrót w przód i w tył w linii prostej z marszu -z prawidłowym ułożeniem rąk, głowy i nóg -wstanie do pozycji końcowej bez podparcia -wszystkie elementy wykonanie dynamicznie i technicznie

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

Przerzut bokiem

Próba polega na wykonaniu przez ucznia przerzutu bokiem na parkiecie wzdłuż linii. Próbę uczeń wykonuje dwukrotnie.

Skala ocen*

Dopuszczający	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie przerzutu bokiem -ręce i nogi ugięte -nisko nad podłożem
Dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie przerzutu bokiem z uniku -poprawne ustawienie rąk i nóg -problemy z pozycją końcową -problemy z wyprostem tułowia podczas przerzutu bokiem
Dobry	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie przerzutu bokiem z uniku -prawidłowa pozycja końcowa -prawidłowe ustawienie rąk i nóg -wyprostowanie tułowia podczas przerzutu w granicach normy
Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie przerzutu bokiem z uniku -prawidłowa pozycja końcowa -prawidłowe ustawienie rąk i nóg -wyprostowanie tułowia podczas przerzutu prawidłowe -wykonanie przerzutu bokiem w linii
Celujący	<ul style="list-style-type: none"> -wykonanie przerzutu bokiem z uniku -prawidłowa pozycja końcowa -prawidłowe ustawienie rąk i nóg -wyprostowanie tułowia podczas przerzutu prawidłowe -wykonanie przerzutu bokiem w linii -przerzut wykonany płynnie, dokładnie i dynamicznie

RELIGIA

SYSTEM OCENIANIA Z RELIGII DLA KLASY VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

według podręcznika „Szczęśliwi, którzy czynią dobro”

zgodnego z programem nauczania nr AZ-2-02/20.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, (i)
- b) odmawia wszelkiej współpracy, (i)
- c) ma lekceważący stosunek do przedmiotu i wiary.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopelniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostołskie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
- c) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt dokładna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> fragmentaryczna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	<ul style="list-style-type: none"> wykonane wszystkie zadania staranne pismo własne materiały, ilustracje itp. 	<ul style="list-style-type: none"> starannie prowadzony wszystkie zadania 	<ul style="list-style-type: none"> zapis staranny luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia czytelne braki w zadaniach (do 40% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> pismo niestaranne liczne luki w zapisach (do 70% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> brak podręcznika
4. Odpowiedzi ustne	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości zawarte w podręczniku wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język używanie prawidłowych pojęć 	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyuczone na pamięć wiadomości uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami potrzebna pomoc nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć odpowiedź niestaranna częste pytania naprowadzające 	<ul style="list-style-type: none"> słabe wiązanie faktów i wiadomości i słowny chaos myślowy i słowny odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy dużo pytań pomocniczych 	<ul style="list-style-type: none"> brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	<ul style="list-style-type: none"> uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> uczeń zawsze przygotowany do lekcji często zgłasza się do odpowiedzi wypowiada się poprawnie 	<ul style="list-style-type: none"> stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy 	<ul style="list-style-type: none"> mało aktywny na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> niechętny udział w lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> lekceważący stosunek do przedmiotu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

I. Czynię dobro				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu (A.1.3) • opisuje przejawy miłości Boga do człowieka (A.5.3), • wyjaśnia, dlaczego Maryja jest nazywana Gwiazdą Nowej Ewangelizacji. • podaje prawdę, że Jezus czeka na grzesznika nie jako sędzie, lecz jako Ten, kto kocha, • podaje przykłady, w jaki sposób ze zła i cierpienia Bóg może wyprowadzić dobro (C.1.6) na przykładzie Piotra, • podaje prawdę, że wiara jest łaską darem od Boga (A.3.1), niezasażonym przez człowieka, • uzasadnia, że osiągnięcie nieba realizuje się przez czynienie dobra, podejmowanie codziennych obowiązków i modlitwę. • podaje prawdę, że Jezus wysłuchuje naszych prośb ze względu na naszą wiarę, • przedstawia rodzaje i formy modlitwy (D.1.3) na przykładzie setnika, • wyjaśnia znaczenie modlitwy liturgicznej „Panie nie jestem godzien...”. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym (A.13.11), • uzasadnia, dlaczego człowiek jest naprawdę szczęśliwy, gdy jest bez grzechu, • charakteryzuje ludzkie szczęście w perspektywie wieczności, • uzasadnia, że wiara jest zadaniem (A.3.2), • wskazuje dziedziny życia rodzinnego, w których możemy wzorować się na Świętej Rodzinie, • wyjaśnia, że osobista relacja z Bogiem ma wpływ na relacje w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że miłość Boga jest skierowana indywidualnie do każdego człowieka, • uzasadnia, że przyjęcie Bożej miłości otwiera drogę do szczęścia. • podaje, jak pokonać lęk przed wyznaniem grzechów spowiednikowi, • interpretuje teksty biblijne o zaparciu się Piotra i zdradzie Judasza, • uzasadnia, że przyznanie się do winy i żal prowadzi do oczyszczenia, a ich brak do nieszczęścia. • uzasadnia, że działania człowieka skierowane ku dobru prowadzą do zbawienia, • uzasadnia, że Bóg pragnie zbawienia każdego człowieka, ale wspólnie z innymi. • wymienia owoce zaufania Jezusowi, • interpretuje tekst o uzdrowieniu sługi setnika, • charakteryzuje postać setnika jako poganina, • uzasadnia, że prośba skierowana do Jezusa musi być połączona z głęboką wiarą i pokorą. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa własne rozumienie szczęścia, • określa istotę prawdziwego szczęścia i cierpienia, • interpretuje tekst hymnu Magnificat, • interpretuje biblijną perykopę o robotnikach w winnicy, • uzasadnia, że Święta Rodzina może i powinna być wzorcem godnego i świętego życia naszych rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty biblijne mówiące o wzajemnych relacjach osób tworzących Świętą Rodzinę.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

II. Pismo Święte w życiu chrześcijanina				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że Jezus wychodzi do ludzi ze swoim słowem, by dać im szansę zbawienia, • podaje przykłady, w jaki sposób realizować słowo Boże w swoim życiu, • wyjaśnia znaczenie symboli ewangelistów, • uzasadnia, że treść Ewangelii jest aktualna w każdym czasie, • przedstawia podstawowe fakty z życia, działalności i nauczania Jezusa Chrystusa w porządku chronologicznym (A.13.3), • uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien poznawać objawienie Boże oraz nauczanie Kościoła (A.10.3), • prezentuje pozachrześcijańskie świadectwa dotyczące historyczności Jezusa (A.13.1), • zestawia wydarzenia biblijne z podstawowymi prawdami wiary Kościoła (A.13.17) obecność Jezusa w Kościele, • charakteryzuje sposoby obecności Chrystusa wśród nas, • uzasadnia, że przebywanie w obecności Boga w niebie ma swój początek już na ziemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego chrześcijanin powinien poznawać objawienie Boże (A.10.3), • wyjaśnia pojęcia: „Ewangelia”, „ewangelie synoptyczne” (A.10.1), • przedstawia proces formowania się ksiąg biblijnych (A.9.2) – Ewangelia, • charakteryzuje specyfikę i przesłanie poszczególnych Ewangelii (A.13.5), • prezentuje biblijne i patrystyczne świadectwa dotyczące historyczności Jezusa (A.13.1), • omawia teorie negujące historyczność Jezusa i przedstawia kontrargumenty (A.13.2), • w oparciu o dokumenty pozachrześcijańskie uzasadnia, że Jezus istniał naprawdę. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że poznanie i przyjęcie słowa Bożego prowadzi do zmiany życia, • wymienia sposoby objawiania się Boga: w słowie Bożym (A.5.1), • omawia kontekst historyczny przyjscia na świat Jezusa, • w skrótovej formie przedstawia pozachrześcijańskie dokumenty świadczące o Jezusie, • interpretuje teksty biblijne mówiące o wniebowstąpieniu Jezusa i Jego pozostaniu wśród ludzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność troski o rozwijanie słowa Bożego w swoim sercu, • interpretuje teksty biblijne mówiące o historycznym pochodzeniu Jezusa, • uzasadnia wartość życia „w obecności Chrystusa”. 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główną myśl teologiczną czterech ewangelistów, • wyjaśnia podobieństwa i różnice w czterech Ewangeljach w świetle ich teologii.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

III. Historia zbawienia: Jezus Chrystus				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: przypowieść (A.10.1), • omawia przypowieść: o siewcy, o domu na skale, o talentach, o zabłąkanej owcy, o ziarnie gorczycy i zaczynie chlebowym (A.13.6), • wymienia miejsca, w których słuchamy słowa Bożego, • podaje prawdę, że Boże słowo jest fundamentem, na którym ma budować własne życie, • podaje prawdę, że wszystkie zdolności są darem Boga i należy je pomnażać, • wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu (A.1.3), • wskazuje znaczenie dóbr materialnych w życiu chrześcijanina (C.7.5), • wymienia wartości, których nie można zdobyć za pieniądze, • podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie (F.2.3), • charakteryzuje postawę gotowości na przyjście Chrystusa (A.8.7), • definiuje pojęcie „cud”, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy przypowieści jako gatunku literackiego (A.9.5), • dokonuje aktualizacji faktów związanych z wybranymi wydarzeniami Nowego Testamentu (A.13.16), • wyjaśnia, na czym polega Dobra Nowina o królestwie Bożym (A.13.7), • wskazuje na sposoby odkrywania powołania w świetle Bożego wezwania (C.10.5), • omawia znaczenie przykazań kościelnych (E.2.11), • omawia przypowieść o dziesięciu pannach (A.13.6), • omawia biblijne obrazy końca świata oraz sądu ostatecznego i przedstawia ich interpretację w świetle wiary (A.8.6), oczekiwanie na oblubienicę odnosi do powtórnego przyjścia Chrystusa, • wyjaśnia, że Jezus dokonuje cudów tam, gdzie jest wiara, i jednocześnie przez cuda umacnia wiarę, • interpretuje teksty dotyczące modlitwy Jezusa (D.2.2), 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że aby słowo Boże mogło wydać plon, konieczne jest zaangażowanie człowieka, • wyjaśnia, na czym polega bezinteresowny dar serca i uzasadnia jego wartość, • określa, na czym polega roztropność i nieroztropność, • wymienia sposoby powrotu do życia w łasce Bożej i warunki trwania w niej, • uzasadnia, dlaczego powinniśmy być zawsze przygotowani na powtórne przyjście Chrystusa, • wymienia sfery życia ludzi, w których Jezus dokonywał cudów, • omawia prawdę, że Jezus jest Dobrym Pasterzem, • wskazuje, że Boża miłość jest skierowana do każdej osoby indywidualnie, • charakteryzuje sposoby Bożego poszukiwania. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego słuchanie słowa Bożego i wypełnianie go prowadzi do królestwa Bożego, • uzasadnia, dlaczego warto rozwijać swoje umiejętności, • uzasadnia, że zbawienie osiągamy, wykorzystując dary, które nam powierzono, • omawia przesłanie perykopy o ubogiej wdowie. interpretuje perykopy biblijne opisujące wybrane cuda, • wyjaśnia symboliczne znaczenie ziarna gorczycy i kwasu chlebowego we wzroście duchowym, • uzasadnia, że królestwo niebieskie wzrasta dzięki Bożej mocy, a jego rozwój dokonuje się w historii ludzkości. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawę człowieka budującego swoje życie na słowie Bożym, • przygotowuje plan akcji charytatywnej uzasadnia, że cuda Jezusa są potwierdzeniem Jego Synostwa Bożego i ogłaszaniem królestwa Bożego • uzasadnia, że słowo Boże ma moc przemiany ludzkich serc.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby Bożego objawienia w Jezusie Chrystusie (A.5.1) – wybrane cuda: przemiana wody w wino, rozmnożenie chleba, uzdrowienie epileptyka, uzdrowienie opętanego, wskazuje przyczyny zła (A.7.2), podaje prawdę, że przyczyną zagubienia człowieka jest grzech oraz prawdę, że Bóg poszukuje grzesznika, podaje przykłady, w jaki sposób królestwo Boże jest budowane na ziemi duchowo i materialnie. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że Bóg poszukuje człowieka, ponieważ go kocha, omawia znaczenie zbawczej misji Jezusa Chrystusa dla całej ludzkości i poszczególnych ludzi (A.5.4) – królestwo Boże przemienia świat, w oparciu o teksty biblijne opisuje misyjną działalność Kościoła (F.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none">
IV. Spotkanie z Jezusem w sakramentach : małżeństwo i kapłaństwo				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wybrane teksty biblijne i liturgiczne odnoszące się do sakramentu święceń, wyjaśnia pojęcia: rady ewangeliczne (A.10.1), podaje, że przygotowanie do przyjęcia sakramentów obejmuje formację zarówno w zakresie wiedzy, jak i postaw, opisuje, czym jest sakrament małżeństwa (B.9.1), przedstawia motywy przyjęcia sakramentu małżeństwa (B.8.4), przedstawia konsekwencje wynikające z sakramentu małżeństwa (B.3.3), 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, czym jest sakrament święceń (B.9.1), przedstawia motywy przyjęcia sakramentu święceń (B.9.2), przedstawia sakrament święceń jako dar i pomoc w realizacji powołania do miłości i służby (B.9.3), przedstawia konsekwencje egzystencjalne bierzmowania (B.5.3), omawia znaczenie sakramentu bierzmowania dla życia chrześcijanina (B.5.4), przedstawia sakrament małżeństwa jako dar i pomoc w realizacji powołania do miłości i służby (B.8.5), 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia konsekwencje wynikające z przyjęcia sakramentu święceń i ślubów zakonnych, wyjaśnia znaczenie sakramentu święceń w życiu chrześcijańskim, omawia sposoby przygotowania do poszczególnych sakramentów, określa odpowiedzialność szafarzy przed Bogiem za właściwe przygotowanie kandydatów do sakramentów, interpretuje wybrane teksty biblijne i liturgiczne na temat sakramentu małżeństwa (B.3.2), 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje, na czym polega życie zakonne według rad ewangelicznych, omawia charyzmat wybranego zgromadzenia zakonnego, wyjaśnia, na czym polega godne udzielanie i przyjmowanie sakramentów, wymienia i charakteryzuje różnice w pojmowaniu Boga od dzieciństwa do lat młodzieńczych, charakteryzuje zmiany w modlitwie od dzieciństwa do chwili obecnej, definiuje pojęcie konfliktu międzypokoleniowego i wylicza jego przyczyny, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między wychowaniem religijnym a świeckim, uzasadnia wartość i potrzebę chrześcijańskiego wychowania, wyjaśnia znaczenie samodzielności w życiu osoby dojrzewającej.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu rodziny (E.1.2), • wskazuje na trudności w wierze i przedstawia sposoby ich przezwycięzania (A.3.4), • wymienia przejawy miłości rodziców do dziecka, • wycisza trudności oraz korzyści płynące z posiadania liczego potomstwa (rodzeństwa), • wymienia zasady pomagające w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi, • wyjaśnia, na czym polega kultura bycia w rodzinie (E.1.5), • określa, czym jest rodzicielstwo (macierzyństwo i ojcostwo), • wymienia sposoby przeżywania miłości (C.10.3) rodzicielskiej, • wyjaśnia, na czym polegają naturalne metody planowania rodziny (C.5.12), • ocenia osiągnięcia biotechnologii w perspektywie nauki Kościoła (C.5.5), • definiuje, co to jest antykoncepcja i wymienia jej rodzaje. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia liturgię sakramentu małżeństwa (B.3.4), • przytacza wybrane teksty biblijne i liturgiczne na temat sakramentu małżeństwa (B.3.2), • podaje przykłady autorytetu osób dorosłych, • wyjaśnia, na czym polega cześć i właściwa postawa wobec rodziców, opiekunów i przełożonych (C.5.1), • omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym i społecznym (E.1.4), • uzasadnia, na czym polega odpowiedzialność za przekazywanie życia (C.5.11), • uzasadnia zło antykoncepcji (C.5.13) i wycisza jej skutki uboczne, • uzasadnia zło zapłodnienia <i>in vitro</i> (C.6.2), • wyjaśnia, na czym polegają zagrożenia dla życia (C.6.1), • uzasadnia potrzebę ochrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci (C.5.4). 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia symbole związane z sakramentem małżeństwa, • wyjaśnia znaczenie sakramentu małżeństwa w życiu chrześcijańskim, • charakteryzuje małżeństwo i rodzinę jako wspólnotę, • potrafi wyjaśnić wartość różnorodności relacji w rodzinie wielodzietnej, • charakteryzuje szczególne relacje pomocy i troski w rodzinie wielodzietnej, • uzasadnia, dlaczego warto korzystać z doświadczenia dorosłych, • omawia, czego dotyczą wybory życiowe młodego człowieka, • wyjaśnia, czym jest NaProTechnology, • podaje, że naturalne planowanie rodziny stanowi styl życia, • wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie <i>in vitro</i>, • wymienia postawy wynikające z prawdziwej miłości kobiety i mężczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> • argumentuje sens życia zgodnie z naturą, uzasadnia, że wykluczenie płodności niszczy miłość. 	
--	--	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

V. Moje zasady				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> • które obowiązują każdego i w każdym czasie, oraz takich, które ludzie mogą ustanawiać i modyfikować, • wskazuje przyczyny nieszczęść i zła (C.1.5), • przedstawia skutki zła (A.7.4), • określa istotę prawdziwej wolności, • podaje zasady i uzasadnia motywację przy dokonywaniu wyborów (C.2.3), • podaje przykłady nadużywania wolności, • wymienia sposoby przeciwdziałania złu i cierpieniu (C.1.8), • wyjaśnia różnice między dobrem a złem w konkretnych sytuacjach moralnych (C.1.3), • wymienia, co pomaga dokonywać wyborów między dobrem a złem, • przedstawia konsekwencje dobra i zła (C.1.4), • definiuje pojęcie uczciwości, • podaje przykłady praw, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje podstawowe pojęcia etyczne: prawo naturalne, wartości, sumienie, powinność moralna (C.2.1), • rozpoznaje i wskazuje mechanizmy manipulacji w relacjach osobowych i w mediach (C.7.4), • wyjaśnia pojęcie miłosierdzia Bożego, powołując się na przypowieść o miłosiernym Samarytaninie (A.13.13), • omawia sposoby kształtowania sumienia (C.2.5), • uzasadnia, że życie chrześcijanina jest odpowiedzią na wezwanie Boże (C.2.4), • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu rodziny, grupy szkolnej i koleżeńskiej (E.1.2) oparte na prawdzie, • uzasadnia wartość prawdomówności (C.7.2) i dotrzymywania danego słowa, • charakteryzuje przemiany w okresie dojrzewania (C.5.8) w sferze emocji, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę respektowania obiektywnych norm moralnych, • charakteryzuje skutki odrzucenia obiektywnych norm moralnych, • wyjaśnia, czym samowola różni się od wolności, • podaje przykłady funkcjonowania sumienia (prawidłowe i nieprawidłowe działanie), • wykazuje różnicę w postępowaniu z przymusu i własnej woli, • uzasadnia, że wybór dobra prowadzi do szczęścia dla pojedynczego człowieka i wszystkich ludzi, • wyjaśnia, dlaczego człowiek uczciwy cieszy się dobrą opinią i budzi zaufanie u innych, • uzasadnia, dlaczego warto być uczciwym, • podaje przykłady sytuacji, w których trzeba bronić prawdy i o nią walczyć, oraz ludzi, którzy zapłacili za taką postawę cenę wolności, a nawet życia 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że do właściwego korzystania z wolności potrzebna jest odpowiedzialność, • uzasadnia konieczność formacji sumienia i wskazuje, na czym powinna się opierać, • analizuje wpływ nieuczciwości na życie religijne człowieka, • analizuje wpływ krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa na życie religijne człowieka, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polega relatywizm moralny, uzasadnia • wyjaśnia, w jaki sposób przeżywane emocje mogą wpływać na nasze relacje i podejmowane przez nas decyzje, • potrzebę uświadamiania sobie i rozpoznawania przeżywanych aktualnie uczuć.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • podaje, że uczciwość jest warunkiem spokojnego sumienia, • wymienia, co można stracić przez nieuczciwość. • uzasadnia ochronę własności (C.7.1), • definiuje pojęcia: obmowa, oszczerstwo, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo, • wskazuje przyczyny zła (A.7.2), • dostrzega i opisuje związek między kłamstwem i oszustwem, a poniżaniem człowieka jako podmiotu i przedmiotu kłamstwa (C.7.3), • wymienia najważniejsze uczucia i określa, czym są, • wskazuje sposoby radzenia sobie z problemem zmienności uczuć, by nie utrudniały one relacji z innymi ludźmi, • wskazuje na najważniejsze zagrożenia wynikające z uzależnień dzisiejszej młodzieży: alkoholizm, narkomania, hazard, fonoholizm, siecioholizm, pornografia, gry komputerowe (C.8.2), niktynizm, zakupoholizm, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia, jak pracować nad własnym rozwojem emocjonalnym (E.1.4), • wyjaśnia, czym są zachowania ryzykowne (C.8.1), • argumentuje wartość bezpośrednich relacji osobowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje, czym są uzależnienia, i wyjaśnia, na czym polegają, • charakteryzuje skutki uzależnienia, • określa szkodliwość narkotyków, • wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktowania się przez Internet, • podaje zasady właściwego korzystania z Internetu, • charakteryzuje różnice między światem wirtualnym a realnym. 		
--	--	---	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> wymienia dobre nawyki w zakresie ochrony życia i zdrowia (C.5.7), wskazuje sposoby pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej (C.5.6), wskazuje, jak chronić swoją godność i prywatność w sieci, wyjaśnia szkodliwość hejtu. 				
VI. Dzieje Kościoła				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Bitwa Warszawska stoczona w dniach 13–25 sierpnia 1920 r. jest nazywana cudem nad Wisłą, ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości chrześcijańskiej Polski: cud nad Wisłą, akt oddania Polski Maryi i Jej Sercu w roku 1946 i jego owoce (E.5.7), przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu narodu (E.1.2), wyjaśnia, na czym polega miłość do Ojczyzny (E.1.6), podaje nazwę swojej diecezji oraz imię i nazwisko jej biskupa, wymienia najważniejsze sanktuaria swojej diecezji, podaje możliwości włączenia się w życie Kościoła, a zwłaszcza wspólnoty diecezjalnej (E.2.12), 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na wydarzenia i zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków (E.5.9), opowiada o roli Kościoła w czasach totalitaryzmu hitlerowskiego i bolszewickiego (E.3.10), charakteryzuje postawę bł. kard. Wyszyńskiego wobec Ojczyzny, uzasadnia wartość świadectwa wiary w różnych sytuacjach życiowych (E.1.7), wskazuje, gdzie jest katedra i seminarium duchowne, podaje możliwości włączenia się w życie Kościoła, a zwłaszcza wspólnoty parafialnej (E.2.12), wyjaśnia, że parafia jest jednocześnie jednostką administracyjną Kościoła i wspólnotą wiernych, 	<ul style="list-style-type: none"> ukazuje rolę Maryi w historii Polski dla zachowania wolności i tożsamości, określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm, uzasadnia religijną wartość miłości Ojczyzny, wymienia i omawia przykłady obecności Kościoła w dziejach narodu polskiego, podaje najważniejsze fakty związane z obchodami Tysiąclecia Chrztu Polski, podaje definicję sanktuarium, diecezji, seminarium, wymienia dobra materialne i duchowe, z których korzysta w parafii (ofiarowane przez wiernych w historii), opowiada historię swojego kościoła parafialnego, charakteryzuje rodzinę chrześcijańską jako Kościół domowy, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego bohaterowie mogą uratować naród i jego wiarę, charakteryzuje wartości, dla których Polacy oddawali życie, wyjaśnia rolę sanktuariów w życiu społecznym i narodowym, charakteryzuje charyzmat wybranej grupy parafialnej, przygotowuje plan na wspólną niedzielę z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność społeczno-kulturalną Kościoła w czasach niewoli narodowej, omawia najważniejsze wydarzenia z historii swojej diecezji, podaje przykłady pielęgnowania chrześcijańskich tradycji przez Polaków w różnych okolicznościach dziejowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie parafii podaje, kto do niej przynależy, • wymienia i opisuje formy zaangażowania świeckich w życie parafii (grupy dziecięce i młodzieżowe) • podaje możliwości włączenia się w życie wspólnoty parafialnej (E.2.12), • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu różnych wspólnot Kościoła (E.1.2), • opisuje możliwości i podaje przykłady apostołstwa w rodzinie (F.2.1), • podaje prawdę, że niedziela jest pamiątką zmartwychwstania Chrystusa, • omawia, na czym polega chrześcijańskie świętowanie niedzieli i spędzanie wolnego czasu (C.4.5), • podaje przykładowe postawy moralne związane z przeżywaniem niedzieli (C.4.6), • wyjaśnia ewangelizacyjne znaczenie praktykowania tradycji chrześcijańskich (zwyczajów, obrzędów). 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie Kościoła domowego, • opisuje zadania poszczególnych członków rodziny w realizowaniu idei Kościoła domowego, • wskazuje na zjawiska religijne, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków (E.5.9), • uzasadnia, że przywiązanie do chrześcijańskich tradycji pozwoliło Polakom przetrwać najtrudniejsze doświadczenia dziejowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego niedziela jest nazywana pierwszym dniem tygodnia, • uzasadnia, dlaczego niedziela jest dniem wolnym od pracy, a poświęconym na spotkanie z Bogiem, • wymienia chrześcijańskie tradycje dotyczące życia rodzinnego i społeczno-narodowego. 		
--	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

VII. Przewodnicy w drodze do szczęścia				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wybrane sylwetki świętych polskich (E.5.8) – św. brat Albert, • wskazuje sposoby pomocy osobom chorym i cierpiącym (C.5.6), 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje wybrane sylwetki świętych polskich (E.5.8) – ks. Józef Stanek, Natalia Tułasiewicz, Marianna Biernacka, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postawę br. Alberta wobec ubogich, • interpretuje słowa św. br. Alberta „powinno się być jak bochen chleba...”, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, czym zajmują się bracia albertyni i siostry albertynki, • opowiada o heroizmie życia wybranych świętych II wojny światowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że przyjęcie śmierci przez św. Maksymiliana za współwzięcia jest wynikiem świętości życia,
<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady bezinteresownej troski o ludzi w potrzebie: chorych, samotnych, biednych, wykluczonych społecznie (F.2.3), • podaje przykłady, w jaki sposób może kształtować odwagę, • wymienia najważniejsze fakty z życia św. Jana Pawła II, • wskazuje na wydarzenia, które wpłynęły na budowanie tożsamości narodowej Polaków (E.5.9) – wybrane zasługi Jana Pawła II dla Ojczyzny i narodu polskiego, • podaje miejsca i formy kultu związanego z osobą błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki, • podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych (E.1.8), • opowiada, w jaki sposób Polacy czcili Maryję w różnych okresach historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze fakty z życia wybranych świętych z czasów II wojny światowej (E.4.1), • podaje przykłady współczesnych chrześcijan, przeżywających cierpienie w duchu wiary (A.13.15), • podaje przykłady, w jaki sposób można połączyć świętowanie uroczystości Matki Bożej, Królowej Polski z Narodowym Świętem Trzeciego Maja. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady pomocy bezdomnym współcześnie, • opowiada o męczeństwie św. Maksymiliana Kolbe, • podaje przykłady inicjatyw podejmowanych przez Polaków związanych z osobą św. Jana Pawła II, • wymienia najważniejsze fakty z życia ks. Jerzego Popiełuszki, • charakteryzuje wpływ jego nauczania dla kształtowania narodowych postaw Polaków, • uzasadnia potrzebę duchowej więzi ze świętym męczennikiem, • podaje, genezę ustanowienia uroczystości Matki Bożej Królowej Polski, • uzasadnia, że jest ono wyrazem wdzięczności za Bożą opiekę, jakiej doświadczają Polacy za pośrednictwem Maryi, • wyjaśnia przesłanie hymnu Bogarodzica oraz treść wybranej pieśni maryjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że kult Jana Pawła II ma wpływ na postawy Polaków wobec wiary i Ojczyzny, interpretuje tekst z Księgi Apokalipsy Ap 11,19a. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ nauczania ks. Jerzego Popiełuszki dla kształtowania narodowych postaw Polaków.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

VIII. Wydarzenia zbawcze				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: błogosławieństwa (A.10.1), • przedstawia nauczanie Jezusa zawarte w Kazaniu na Gorze (A.13.8), • podaje przykłady świadków wiary w konkretnych sytuacjach życiowych (E.1.8), • wymienia okresy roku liturgicznego i święta upamiętniające wydarzenia z życia Jezusa, • wymienia uroczystości i święta Pańskie, uroczystości wybranych świętych (B.2.2), • wskazuje przyczynę lęku przed Jezusem Heroda i współczesnych ludzi. • ukazuje związek pokłonu mędrców z rokiem liturgicznym, prawdami wiary i moralności chrześcijańskiej oraz życiem chrześcijanina (A.10.5), • podaje, że Wielki Post to czas rozważania Męki Pana Jezusa, • opisuje przejaw miłości Boga do człowieka w historii zbawienia (A.5.3), • charakteryzuje czyn św. Weroniki, • podaje, że postać Weroniki występuje w VI stacji nabożeństwa drogi krzyżowej, • wskazuje tekst biblijny o zmartwychwstaniu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiem błogosławieństw (C.9.1), • uzasadnia koncepcję szczęścia zawartą w ośmiu błogosławieństwach (C.9.5), • ukazuje związek wydarzeń biblijnych z rokiem liturgicznym (A.10.5), • charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego w kontekście wydarzeń zbawczych i nauczania Kościoła oraz życia chrześcijanina (B.2.1), • omawia znaczenie zbawczej misji Jezusa Chrystusa dla całej ludzkości i poszczególnych ludzi (A.5.4), • na podstawie dotychczasowej wiedzy przytacza wątki, tematy i postaci biblijne z Nowego Testamentu obecne w literaturze pięknej (A.13.19) – „Bóg się rodzi”, • wskazuje na skutki wynikające z Odkupienia dla życia chrześcijanina (A.13.10), • analizuje i interpretuje tekst o pojmaniu Jezusa w ogrodzie Oliwnym, • zestawia wydarzenia biblijne ze zwyczajami religijnymi (A.10.6) – wyjaśnia: symbolikę grobu Pańskiego, przesłanie procesji Bożego Ciała na ulicach miast i wsi, symbolikę ciemnicy, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że świętość w niebie jest nagrodą za życie ziemskie, • wyjaśnia, że świętość można osiągnąć żyjąc duchem ośmiu błogosławieństw, • wyjaśnia, co to jest kalendarz liturgiczny, • podaje okoliczności narodzenia Pana Jezusa, • mówi z pamięci tekst kołedy i omawia jej przesłanie, • charakteryzuje podobieństwa w postawach w poszukiwaniu Mesjasza pomiędzy współczesnymi ludźmi, Herodem a mędrkami, • wskazuje współczesne sposoby naśladowania św. Weroniki, • podaje cechy wiernego przyjaciela Chrystusa, • określa, na czym polegała zdrada Judasza i charakteryzuje jego postać, • omawia, dlaczego podczas liturgii Wielkiego Czwartku Najświętszy Sakrament jest przenoszony do ciemnicy, • wskazuje przyczyny odchodzenia współczesnego człowieka od Chrystusa, • określa, na czym polega dzieło nowej ewangelizacji, • uzasadnia, że dzieło nowej ewangelizacji dokonuje się wtedy, gdy człowiek poddaje się działaniu Ducha Świętego, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia chrześcijański sens i wartość świętowania na przestrzeni roku liturgicznego, • określa postawy ludzi wobec Jezusa, analizując tekst biblijny Mt 2,1-12, • interpretuje tekst biblijny o cierpieniu Jezusa, • interpretuje tekst sekwencji wielkanocnej, • uzasadnia, że przyjmując sakramenty we wspólnocie parafialnej, stajemy się odpowiedzialni za dzieło ewangelizacyjne Kościoła, • wyjaśnia znaczenie obrzędów, symboli i znaków używanych podczas procesji Bożego Ciała. 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje porównania treści kołęd z przesłaniem tekstów biblijnych o narodzeniu Jezusa, • opisuje zmartwychwstanie Chrystusa jako wypełnienie Bożej tajemnicy zbawienia, która uobecnia się w tajemnicy przemiany chleba w Ciało i wina w Krew, • wymienia zwyczaje związane z uroczystością Bożego Ciała spotykane w jego regionie.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY - KLASA VII

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby, które spotkały Chrystusa zmartwychwstałego, • podaje możliwości włączenia się w życie wspólnoty parafialnej (E.2.12) • podaje przykłady, jak może ewangelizować, • podaje przykłady ludzi zaangażowanych w apostołstwo (także współczesnych) (F.2.4), • wymienia różne sposoby oddawania czci Maryi, • przedstawia rodzaje i formy modlitwy (D.1.3) – różne formy nabożeństw majowych, • podaje tytuły tradycyjnych pieśni eucharystycznych, • uzasadnia, że udział w procesji Bożego Ciała świadczy o przynależności do wspólnoty Kościoła i wspólnoty parafialnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza biblijne relacje o pustym grobie i chrystofaniach (A.6.1), • wymienia argumenty za prawdziwością zmartwychwstania Jezusa (A.6.2), • wyjaśnia, że w parafii każdy powinien odnaleźć własne miejsce i zadanie do spełnienia, • wyjaśnia dogmat maryjny: Boże Macierzyństwo (A.13.12), • przedstawia, na czym polega uczestnictwo w życiu Kościoła (E.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wybrane wezwania „Litani loretańskiej do NMP”, • wyjaśnia, że litania jest modlitwą, w której prosimy o wstawiennictwo Maryi u Jej Syna, Jezusa, • podaje nazwy miejsc związanych z cudami eucharystycznymi. 		
---	--	---	--	--